

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra historie

**Sídliště kultury s lineární keramikou
na katastru obce Želechovice
a osídlení této kultury na Šternbersku**

Bakalářská práce

Hana Vondráková

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D.

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím literatury uvedené v seznamu.

V Olomouci dne

Hana Vondráková

Na prvním místě bych chtěla moc poděkovat vedoucí své bakalářské práce Mgr. Pavlíně Kalábkové, Ph.D. za její pomoc při psaní této práce a za její rady a trpělivost.

Také bych chtěla poděkovat Bc. Barboře Satrapové a Mgr. Ivaně Vostrovské za konzultaci databáze keramického materiálu ze Želechovic. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Lukáši Hlubkovi za poskytnutí složek z Archivu nálezových zpráv z Vlastivědného muzea v Olomouci. Také bych chtěla poděkovat Mgr. Mojmiru Bému za nahlédnutí do nálezových zpráv v Archeologickém centru v Olomouci.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat Ing. Miroslavě Valentové za jazykovou korekturu této práce.

Obsah

1. Úvod	6
2. Vymezení regionu a jeho přírodní podmínky	8
2. 1 Definice území	8
2. 2 Geomorfologie	9
2. 3 Hydrologie	10
2. 4 Pedologie	10
2. 5 Vegetace	10
2. 6 Nerostné suroviny	10
2. 7 Lokalita Želechovice a zdejší přírodní podmínky	11
2. 8 Rekonstrukce přírodních podmínek v LnK	11
3. Dějiny archeologického výzkumu v regionu	12
3. 1 Dějiny bádání v Želechovicích	14
4. Současný stav poznání LnK na střední Moravě	16
4. 1 Dějiny bádání o LnK na Moravě	16
4. 2 Sídliště	17
4. 3 Pohřebiště	19
4. 4 Movité nálezy	20
4. 5 Periodizace LnK	22
4. 5. 1 Fáze Ia	22
4. 5. 2 Fáze Ib	22
4. 5. 3 Fáze IIa	23
4. 5. 4 Fáze IIb	23
4. 5. 5 Fáze IIc	23
4. 5. 6 Stupeň III	24
4. 6 Společnost období kultury s LnK	24
5. Analýza nálezů ze sídliště LnK v Želechovicích	26
5. 1 Popis výzkumu	26
5. 2 Popis lokalit a nemovitých objektů na katastru	26
5. 2. 1 Lokalita č. 1	26

5. 2. 2 Lokalita č. 2	28
5. 2. 3 Lokalita č. 4	28
5. 2. 4 Povrchové sběry	28
5. 3 Zhodnocení nemovitých nálezů	29
5. 4 Popis movitých nálezů	30
5. 4. 1 Zboží	30
5. 4. 2 Třída	30
5. 4. 3 Keramická hmota	31
5. 4. 4 Úprava povrchu keramiky	32
5. 4. 5 Zachovalost keramického materiálu	34
5. 4. 6 Výzdoba keramiky	35
5. 4. 6. 1 Lineární výzdoba	36
5. 4. 6. 2 Plastická výzdoba	37
5. 4. 6. 3 Technická výzdoba	38
5. 4. 7 Mazanice	39
5. 5 Datování	39
6. Analýza sídelní struktury LnK na Šternbersku	42
6. 1 Katalog lokalit	42
6. 2 Zhodnocení osídlení LnK	45
7. Závěr	47
8. Resumé	49
9. Seznam literatury	50
10. Seznam zkratk	56
11. Příloha	57
Katalog keramického materiálu ze Želechovic	
Klíč ke katalogu	
Mapy	
Kresebná a fotografická příloha	
Ukázka původní dokumentace	

1. Úvod

Kultura s lineární keramikou je jednou z nejvíce rozšířených pravěkých kultur na Moravě. Její intenzivní osídlení se potvrzuje i v severní části středomoravského regionu, jehož součástí jsou Želechovice i Šternbersko. Práce navazuje na obdobnou regionální analýzu B. Satrapové, která byla zpracována v roce 2013. Dalším z důvodů zpracování práce je, že archeologický výzkum na katastru Želechovic, byl prováděn již ve 30. letech 20. století, ale zatím nebyl komplexně zpracován. Existují o něm jen drobné zmínky v pracích K. Schirmeisena a také nálezová zpráva.

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První se zabývá sídlištěm kultury s lineární keramikou (dále LnK) na katastru obce Želechovice, zpracováním a analyzováním nálezů LnK. Druhá část se věnuje analýze sídelní struktury LnK na Šternbersku, kde je vytvořen i katalog lokalit. Práce je rozdělena do kapitol.

První kapitola je věnována vymezení Šternberska a jeho přírodním podmínkám. Nejprve jsem vymežila území a přírodní podmínky, které zde určují podle: geomorfologie, hydrologie, pedologie, vegetace, nerostného bohatství. Další podkapitola je věnována přírodním podmínkám Želechovic a také pokusem o rekonstrukci přírodních podmínek.

Druhou část jsem rozdělila na dějiny bádání v regionu a dějiny bádání v Želechovicích. Shrnuji zde výzkum uničovského muzea, které stojí i za výzkumem v Želechovicích. Výzkum na katastru Želechovic započal ve 20. letech 20. století a poslední výzkum se zde uskutečnil na počátku tohoto století.

V další kapitole jsem se věnovala stručnému nastínění našeho poznání kultury s lineární keramikou. Obsahuje několik podkapitol, které se věnují: stavu poznání a dějinám bádání, sídlištěm, pohřebištěm, movitým nálezům a společnosti kultury LnK. Významnou částí je zde periodizace keramiky lineární kultury, které se dělí do tří stupňů. Použila jsem částečně periodizaci R. Tichého (1960) a jednu z posledních periodizací Z. Čižmáře (1998).

Následující část jsem již věnovala samotným Želechovicím. Tuto kapitolu rozdělila do několika podkapitol. V první řadě se budu věnovat stručnému shrnutí výzkumu, kterého se především týká tato práce. Hned na to navážu soupisem nalezišť,

kde se objevila LnK. Celkově se jedná o čtyři lokality, kdy lokality číslo 2 a 4 jsou zastoupeny v menším počtu střepů LnK. Naleziště číslo 1 obsahuje pět jam a jeden objekt, které jsou ve větší míře spojeny s LnK, ale nachází se zde i jiné kultury. Z povrchových sběrů pochází 38 střepů, těm se také budu věnovat. Celý výzkum byl velmi dobře zdokumentován. V příloze také ukazuji plán naleziště 4 jako příklad původní dokumentace ze 30. let minulého století, vytvořené K. Schirmeisenem. V další podkapitole jsem se zabývala analýzou a vyhodnocením keramického materiálu. Analýza vycházela z vytvořené databáze, která se vyskytuje v příloze této práce. Pracovala jsem i s kresebnou přílohou, která obsahuje zdobené střepy. Vyhodnocení materiálu je též rozdělené do jednotlivých kategorií, které následují podle toho, jak jsou umístěny v příložené databázi. Začínám s keramickým zbožím, třídou, keramickou hmotou, s úpravou povrchu, zachovalostí a výzdobou. Poslední kategorii dělím na lineární, plastický a technický ornament. Úplně poslední část analýzy věnuji třem kusům mazanice, které pocházejí z naleziště jedna z jámy 5. Celé vyhodnocení materiálu ze Želechovic je doplněno tabulkami a grafy. Poslední podkapitolu věnující se Želechovicím zaměřím na dataci nálezů. První část podkapitoly se věnovala tomu, zda byla s keramickým materiálem LnK v objektech nalezena i jiná kultura. V následující části jsem se zaměřila na zařazení keramiky do stupně, kterému by nejvíce odpovídala. Na pomoc jsem si zde vzala periodizaci Z. Čižmáře z roku 1998. Jednotlivá zařazení do fází jsem se pokusila uvést i s příklady.

Druhá část bakalářské práce je zaměřena na analýzu osídlení kultury LnK na Šternbersku. Katalog lokalit je vytvořen podle tohoto vzoru: stručný nástin historie katastru či nějaké zajímavosti, následují informace o výzkumu. U většiny katastrů jsem uvedla i pořadová čísla ze Státního archeologického seznamu a pokud jsem zjistila tak i uložení a přírůstková čísla materiálu nalezených v těchto nalezištích.

Následuje závěr, kde jsou shrnuty poznatky z této práce. Samostatnou částí bakalářské práce jsou obrazové a fotografické přílohy, ukázka originální dokumentace od Karla Schirmeisena, databáze keramických nálezů s klíčem, seznam použité literatury a další.

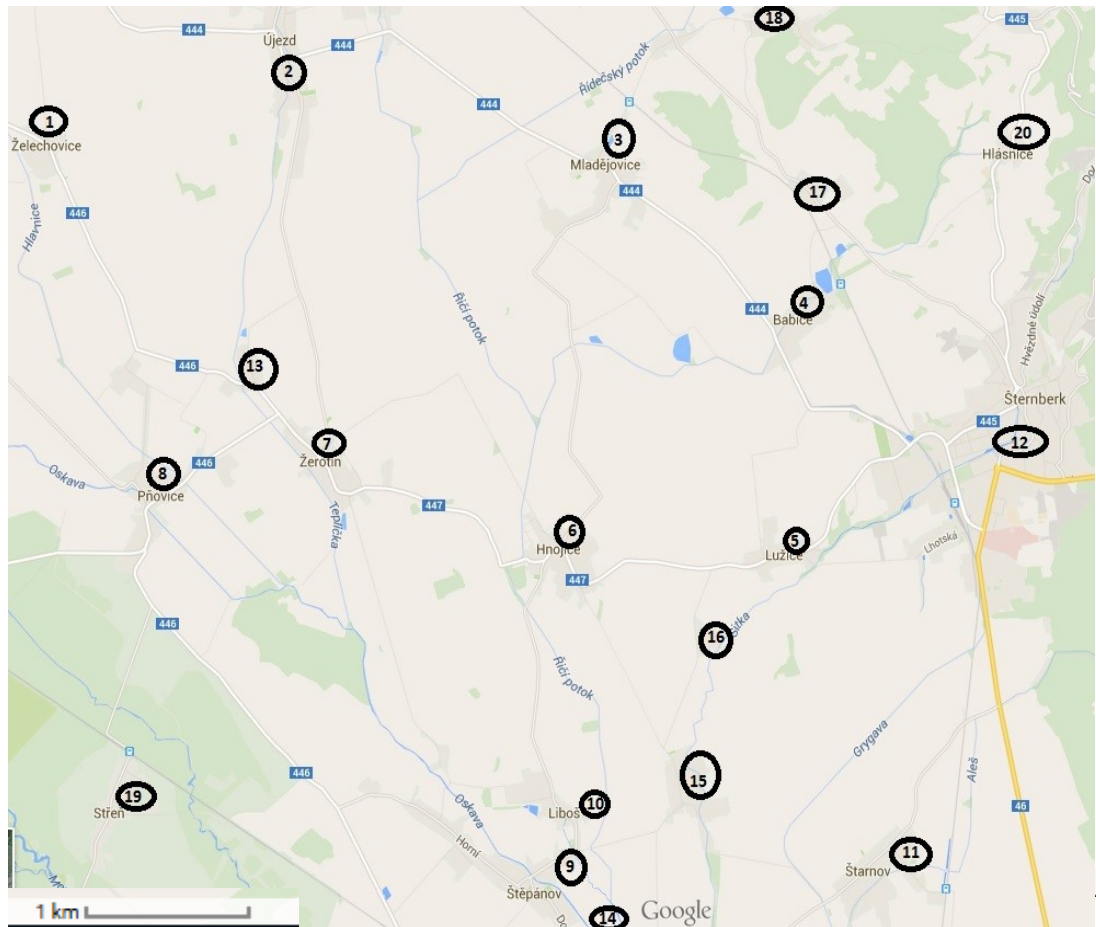
2. Vymezení regionu a jeho přírodní podmínky

2.1 Definice území

Město Šternberk, po kterém je pojmenováno studované území, se nachází v Olomouckém kraji, asi 20 km od Olomouce. Šternbersko v minulém století zahrnovalo tyto obce: Babice, Bělá, Bohuňovice, Dalov, Dětrichov, Domašov u Bystřice, Domašov u Šternberska, Nové Dvorce, Hlásnice, Hnojice, Moravská Húzová, Chabičov, Jílová, Komárov, Krahulčí, Krakořice, Krnov, Laštany, Lhota, Liboš, Lipina, Německá Loděnice, Lužice, Mladějovice, Mutkov, Ondrášov, Petrovice, Řídeč, Sedm Dvorů, Strachov, Strukov, Štarnov, Štěpánov, Těšíkov, Žerotín, Stádlo (Opluštil 1931, 234).

V dnešní době je Šternbersko definováno Mikroregionem Šternbersko, který vznikl v roce 1998 a čítá 24 obcí: Babice, Bělkovice-Laštany, Bohuňovice, Dolany, Domašov nad Bystřicí, Domašov u Šternberka, Hlásnice, Hlušovice, Hnojice, Horní Loděnice, Hraničné Petrovice, Húzová, Jívová, Komárov, Liboš, Lipina, Lužice, Mladějovice, Mutkov, Řídeč, Samotíšky, Štarnov, Štěpánov, Šternberk (dostupné na www.mikroregion-sternbersko.cz, 19. 9. 2014). Sídlem mikroregionu je město Šternberk. Tento mikroregion se soustřeďuje na spolupráci obcí především v oblasti regionálního rozvoje, podpory zaměstnanosti, cestovního ruchu, kultury, sportu, životního prostředí.

V rámci bakalářské práce jsem studovala katastry obcí: Mladějovice, Dolní Mladějovice, Krakořice, Strukov, Babice, Žerotín – Strukov, Žerotín, Pňovice, Boudy, Hnojice, Lužice, Lhota, Šternberk, Stádlo, Moravská Húzová, Liboš, Jílkov, Krnov, Noveská čtvrť, Střeň, Štěpánov, Benátky, Březce, Štarnov, Újezd u Uničova. Na těchto územích budu zjišťovat přítomnost či nepřítomnost osídlení kultury s lineární keramikou.

Mapa č. 1: Šternbersko (v této práci): 1 – Želechovice, 2 – Újezd, 3 – Mladějovice, 4 – Babice, 5 – Lužice, 6 - Hnojice, 7 – Žerotín, 8 – Pňovice, 9 – Štěpánov, 10 – Liboš, 11 – Štarnov, 12 – Šternberk, 13 – Strukov, 14 – Benátky, 15 – Moravská Húzová, 16 – Stádlu, 17 – Krakovičky, 18 – Řídeč, 19 – Střeň, 20 - Hlásnice

2. 2 Geomorfologie

Šternbersko se nachází na střední Moravě, severovýchodně od Olomouce, kde zabírá východní část Hornomoravském úvalu, podhůří Jeseníků. Na okraji vymezeného území se nachází Uničovská plošina (Demek a kol. 2006, 469), která je součástí již zmíněného úvalu. Součástí území je také Žerotínská rovina – nížinná pahorkatina, která je tvořena naplaveninami z Jeseníků. Nejvyšším bodem roviny, i celé Uničovské plošiny, je šumvaldská Horka, jež měří 331 m n. m. Dalším útvarem je Oskavská niva, která se táhne podél řeky Oskavy. Je tvořena hlavně naplaveninami a její povrch pokrývají především louky a teplomilné porosty, kdežto povrch Žerotínské roviny tvoří většinou pole (Demek a kol. 2006, 331, 529).

2. 3 Hydrologie

Na jihozápadní straně vymezeného území se nachází tok řeky Moravy, která je hlavní vodotečí zdejšího regionu. Významnou regionální vodotečí je i Benkovský potok, jež se vlévá do Moravy u vesnice U Tří Mostů. Další řeka protékající středem celého Šternberska, je řeka Oskava se svými přítoky – Sitkou, Řičí, Tepličkou, Hlavnicí, Kobylníkem, Rybným potokem a dalšími. Řeka Oskava pramení na Kamenném vrchu ve výšce 860 m n. m., má délku toku 50,2 km a ústí do řeky Moravy nedaleko Chomutova (Šafář a kol. 2003, 56). Mezi další vodní toky bych zařadila i potoky Grygavu a Kaminku.

2. 4 Pedologie

Na Šternbersku se nacházejí fluviozemě glejové, hnědozemě modální a oglejové, gleje fluvické a kambické, černice modální, luvizemě oglejová, glej modální. Tyto typy půd jsou na vymezeném území hodně promíchané, v závislosti na vzdálenosti od vodního toku či existenci lesa. Toto pochází nejčastěji z kvartéru (dostupné na http://mapy.geology.cz/geocr_50/, 21. 11. 2014).

2. 5 Vegetace

Přírozenou vegetací lokality byly lužní lesy a dubohabřiny či lipové doubravy (Šafář a kol. 2003, 68). Dnes se zde nacházejí zemědělské areály jako pole (nezavlažovaná orná půda), louky a pastviny (Šafář a kol. 2003, 126).

2. 6 Nerostné suroviny

Mezi nerostné suroviny na Šternbersku patří spraš, sprašová hlína, hlína, písek, štěrk. Základní surovinou je železná ruda, která se těžila podle písemných pramenů již od 13. století (dostupné na <http://www.sternbersko.mikroregion.cz/>, 16. 3. 2015). Materiálové pozůstatky těžby železa a jeho zpracování, jsou však z dřívějších období. Například v Želechovicích se vyskytují železářské pece již z 9. století.

2. 7 Lokalita Želechovice a její přírodní podmínky

Obec Želechovice se nachází 15 km od Šternberka a necelé 4 km od Uničova. Leží na hranicích sledovaného území. Katastr Želechovic má rozlohu 609,7 ha. Obec je zasazena v severním výběžku Hornomoravského úvalu a je uložena v Uničovské plošině. Nedaleko obce protéká řeka Hlavnice, která vlévá do Oskavy. V blízkosti vesnice se rozprostírá přírodní rezervace Litovelské Pomoraví (dostupné na www.obeczelechovice, 21. 11. 2014). Typem horniny v obci je nezpevněný sediment se spraší či sprašovou hlínou (dostupné na http://mapy.geology.cz/geocr_50/, 21. 11. 2014). Půdní typ představuje modální hnědozem (dostupné na <http://mapy.geology.cz/pudy/>, 21. 11. 2014).

2. 8 Rekonstrukce přírodních podmínek v kultuře s lineární keramikou

Přírodní prostředí v období kultury s lineární keramikou se dnes na Šternbersku rekonstruuje stěží. Chybí cílené enviromentální výzkumy. V Čechách byla pro založení sídliště LnK nejdůležitější přítomnost vody, jež od sídliště nebývá vzdálena více než půl kilometru a sídliště jsou většinou umístěna na svahu se sklonem 4 ° (Rulf 1983, 75). Většinou to bylo ve výhodné pramenné pánvi menších toků a také na soutoku dvou potoků (Pavlů (ed.) 2007, 52). Sídlíště byla umístěna v dnešním klimatu okolo 7 – 9 °C (průměrné roční teploty) (Rulf 1983, 75). 75 % lokalit bylo umístěno v klimatu s průměrnou roční teplotou v rozmezí mezi 8 – 9 °C (Rulf 1983, 57). Vzhledem k umístění je 36, 1 % lokalit v Čechách exponováno východním směrem ke Slunci (Rulf 1983, 54). Sídlíště LnK tvoří seskupení až 15 lokalit ve vzdálenosti 1,7 km od sebe. Mezi jednotlivými skupinami byla vzdálenost 3,2 km (Rulf 1983, 68). Lokality s LnK byly nejvíce spojeny s hnědozemní půdou (Rulf 1983, 75).

3. Dějiny archeologického výzkumu v regionu

Archeologický průzkum v Želechovicích a na Šternbersku i v dalších severních částech střední Moravy je neodmyslitelně spjat s Muzeem města Uničova. Toto muzeum vzniklo v roce 1906 sloučením dvou již existujících, a to ostrostřeleckým a všeobecným (Výkruta 2005, 9–10).

Muzeum vzniklo díky programu Heimatforschung, který měl za úkol vzbudit zájem obyvatelstva o rodný kraj a také upozornit, že německé obyvatelstvo kolonizovalo tuto oblast odedávna. V rámci tohoto plánu také proběhly četné historické práce a byly položeny základy pro archeologii jako obor (Hlava 2004, 373).

Prvním správcem a zároveň jedním ze zakladatelů se stal primář místní nemocnice Emil Müller (Výkruta 2005, 9).¹ Zasloužil se o vznik muzea ostrostřelců a pak i o spojení muzeí. Muzeum samotné bylo velmi poškozeno pobytem vojáků za první světové války. Některé z exponátů byly nenávratně zničeny. V práci Müllera pokračoval Vincenz Reimer. V muzeu začala pracovat i Mizzi Manethová, která se během druhé světové války zasloužila o záchranu velkého množství sbírkových předmětů (Hlava 2004, 373).

Innocenc Ladislav Červinka, autor studie Morava za pravěku a jedna z významných osobností moravské archeologie minulého století (Vignatiová 1975, 120), roku 1928 představil Vincenzu Reimerovi představitele tzv. německé moravské archeologie Karla Schirmeisena (Hlava 2004, 390), učitele na brněnské škole a správce mineralogické sbírky Moravského zemského muzea. Jeho hlavní koníček byla však archeologie.

Reimer, Schirmeisen a Manethová se zaměřili na výzkum Uničovska (Procházková 2001, 22). Prováděli terénní výzkumy, vedli pečlivou dokumentaci a zasloužili se i o lepší systematičnost ve třídění sbírkových předmětů. Během jejich výzkumů se jim podařilo prokázat na Uničovsku všechna období vývoje od paleolitu. Nejvýznamnějším se stal nález slovanských pecí u Želechovic.

Roku 1938 po Mnichovské dohodě bylo Uničovsko připojeno k Německé říši jako Sudety. K Říši nebyly z bývalého Uničovského okresu připojeny pouze Želechovice.

---

1 V některých textech lze najít i jeho jméno jako Miller.

Marii² Manethové byla ve 40. letech svěřena archeologická památková péče ve Šternberku (Hlava 2004, 375). Sice neměla vzdělání v archeologii, ale dokázala se velmi dobře adaptovat na nová pravidla v archeologické dokumentaci nařizované tehdejšími německými úřady (Hlava 2004, 377). Na podzim 1946 byla Manethová odsunuta spolu s dalšími Němci z Čech.

Výzkumy vedl Karl Schirmeisen (1868 – 1959), který byl pracovníkem uničovského muzea a také jednou z jeho hlavních postav. Vystudoval učitelství v Brně a poté sám vyučoval v měšťanské škole. Následně se stal se také vedoucím mineralogicko-geologického oddělení v brněnském muzeu. Na uničovské škole vykonával funkci ředitele. Na přelomu 19. a 20. století se začal zajímat o archeologii. Byl jedním ze zakládajících členů Deutsche Gesellschaft für Vor- und Frühgeschichte in der Tschechoslowakei. Z archeologických výzkumů, kterých se účastnil, bych zmínila Býčí skálu, Stránskou skálu a také Uničovsko. Do uničovského muzea se dostal přes Innocence Ladislava Červinku, který Schirmeisena seznámil s V. Reimerem. Během druhé světové války Schirmeisen prováděl dozor na dálnici přes Moravu a Slezsko. Po skončení války musel odejít do Rakouska a později žil ve Spolkové republice Německo. Zemřel roku 1959 (Sklenář 2005, 499). Sbíрка uničovského muzea byla od 50. let minulého století deponována ve Vlastivědném muzeu v Olomouci (Hlava 2004, 377), kde se velké množství těchto předmětů nachází dodnes. S vyhodnocením těchto uničovských sbírek si můžeme spojit Z. Trňáčkovou, které zde byla správkyňou archeologických sbírek v letech 1959 – 1969. Samotné muzeum bylo opětovně obnoveno jako pobočka muzea ve Šternberku (Hlava 2013, 552).

Současně s pracovníky uničovského muzea ve čtyřicátých a padesátých letech minulého století pracovali i zaměstnanci Vlastivědného muzea v Olomouci a pracovníci Archeologického ústavu ČSAV Brno (dříve z Prahy). V sedmdesátých letech se účastnili i pracovníci Okresního střediska státní památkové péče. Jejich archeologické akce byly vyjímečné a často také jen namátkové, jelikož ještě neměli

---

2 Mizzi Manethová si v roce 1939 musela změnit jméno, protože Mizzi nebylo v německých povolených jménech.

stálé zázemí v tomto regionu (Hlava 2013, 552). Mezi výrazné osobnosti tohoto období patřil například J. Nekvasil, K. Všetická, J. Valíček nebo také Z. Flejberk.

V 70. a 80. letech 20. století se období výzkumů nachvíli zastavilo, ale v roce 1989 se situace začala znovu měnit (Hlava 2013, 552). V této době bylo možné opět nahlížet do archivů a zkoumat i již dříve nalezené lokality a dělat zde revizní výzkumy či alespoň povrchové sběry.

V 90. letech vznikly nové výzkumy a rozšířily se i stávající výzkumy Archeologického centra v Olomouci nebo také Národního památkového ústavu se sídlem taktéž v Olomouci (Hlava 2013, 552). Tyto dvě organizace provádějí v tomto regionu archeologické výzkumy i v současnosti. Samotná uničovská sbírka, která je stále uložena ve VMO, se dočkala zpracování. Například na Katedře historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého se zpracovávají výzkumy, které provádělo Městské muzeum v Uničově ve 20. - 40. letech 20. století. Jednou z těchto prací je i tato práce zabývající se výzkumem ze Želechovic.

3. 1 Dějiny bádání v Želechovicích

Na katastru obce Želechovice probíhal archeologický výzkum od 20. let 20. století, ale nejvíce výzkumných prací bylo provedeno v následujícím desetiletí. Katastr Želechovic obsahuje velké množství archeologických nálezů od neolitu po středověk.

Nejvýznamnějším nálezem zde byly železářské pece z velkomoravského období, které v době nalezení byly první svého druhu v Čechách. Výzkumu se účastnili pracovníci uničovského muzea v čele s Karlem Schirmeisenem. Tento archeolog stojí i za dalšími pracemi v Želechovicích i za objevy lineární keramiky, o které se bude v práci pojednávat.

Nejstarší lokalita č. 1 byla zkoumána od roku 1928 až do roku 1933. Na tomto nalezišti se také nachází nejvíce fragmentů lineární keramiky. Nejbohatším nalezištěm je lokalita číslo 3, kde byly nalezeny slovanské pece. Zde výzkum probíhal od roku 1930 a v roce 1935 počet objevených pecí stoupl až na 19 (NZ Želechovice).

Naleziště číslo 2 na místní trati Na Loukách bylo objeveno díky J. Škodovi, který zde našel keramické střepy. Na tomto nalezišti bylo pravděpodobně sídliště

kultury zvoncovitých pohárů a také sídliště a pohřebiště období kultury s lužickými popelnicovými poli. Bylo zde devět žárových hrobů a výzkum probíhal pomocí sond (Hlubek 2010, 89).

Roku 1934 majitel jednoho z pozemků, A. Gabriel, našel na svém pozemku sídlištní objekty, na které upozornil pracovníky uničovského muzea. Následně bylo objeveno několik objektů z doby železné (Hlubek 2010, 92). V tomto případě se jedná o lokalitu číslo čtyři, která se zařazuje do období kultury se zvoncovitými poháry.

O dva roky později na lokalitě bylo nalezeno pohřebiště slezskoplatěnické fáze kultury lužických popelnicových polí. Bylo prozkoumáno 24 hrobů (NZ Želechovice). Lokalita se dnes určuje jako Pazderna. Zajímavostí je zde objev zoomorfnní nádoby, které je též datována do slezské fáze lužické kultury (Hlubek 2010, 94).

Ve 40. letech 20. století byly na katastru Želechovic v blízkosti nalezišť prováděny povrchové sběry. Nedaleko naleziště 1, na Rotterově poli, byly nalezeny střepy kultury s lineární keramikou a v blízkosti Gabrielova pole byly zase objeveny halštatské objekty a laténská keramika. V 50. letech zde byl proveden revizní výzkum v prostoru baterií pecí (naleziště 3), J. Poulíka pod záštitou brněnské pobočky Archeologického ústavu ČSAV Praha (Hlava 2013, 551).

Nejmladším nálezem v Želechovicích je objev středověké a novověké keramiky při povrchovém sběru na polích západně od obce, směrem na obec Strukov. Tento sběr byl uskutečněn v roce 2002 Archeologickým centrem v Olomouci (Hlubek 2010, 95).

Výzkum z roku 2002 jistě není poslední na této lokalitě. Katastr Želechovic má velký potenciál na archeologické výzkumy, protože se zde našly téměř všechny kultury od pravěku až po novověk.

4. Současný stav poznání LnK na střední Moravě

Počátky kultury s lineární keramikou se spojují s Karpatskou kotlinou. Již na počátku svého vývoje se rozdělují na dvě větve – východní a západní. Východní větev se rozkládala v Potisi – na území severovýchodního Maďarska a jihovýchodního Slovenska, zatímco západní větev byla primárně v Podunají – v severozápadním Maďarsku, jihu západním Slovensku a Burgelandu. Ze zmíněného území se poté rozšířila do celé střední Evropy a části západní Evropy. Je první zemědělskou kulturou střední Evropy a jako taková se velmi rychle šířila. Byla spjata s budováním stálých sídlišť, se stavbou domů, pěstováním plodin, chovem dobytka, výrobou keramiky, broušených a vrtaných kamenných nástrojů a také s výrobou textilu. Pravděpodobné šíření kultury bylo spojeno s osídlením podél hlavních vodních toků, které se staly informačními koridory a koridory pro pohyb skupin či jednotlivců na jiná území (Čižmář a kol. 2008, 30).

Kultura s lineární keramikou je nejstarším neolitickým celkem, který se vyskytoval na území dnešní Moravy. Je první kulturou, kde je vývoj určovaný vývojem keramiky, jejím zdobením, příměsemi či jednotlivými tvary nádob. Tato kultura byla dříve označována jako kultura s volutovou keramikou (podle Tichý 1960) nebo také kultura s páskovou keramikou (podle Červinka 1902), oba tyto názvy poprvé použil roku 1902 I. L. Červinka (Červinka 1902). LnK se vztahuje k období 6. tisíciletí před naším letopočtem.

4.1 Dějiny bádání o LnK na Moravě

První objevená keramika této kultury na Moravě byla identifikována v jeskyni Výpustek v Moravském krasu, kde ji objevil Jindřich Wankel (Tichý 1962, 265). Brzy se ke zkoumání přidal i Innocenc Ladislav Červinka (Červinka 1902), který se zasloužil o první dělení či periodizaci neolitu.

Od 50. let 20. století byl v Čechách díky B. Soudskému konán výzkum v Bylanech u Kutné Hory. Tento výzkum zmiňují hlavně z toho důvodu, že se stal inspirací pro všechny ostatní výzkumy. Například dosud používána je metodika zpracování keramického materiálu, kterou navrhl B. Soudský a do databázové podoby

převodli P. Květina a I. Pavlů v roce 2007 (dostupné na www.bylany.com/index.html, 16. 11. 2014). Tuto práci použiji i já jako základ pro zpracování keramického materiálu ze Želechovic.

V 50. a 70. letech 20. století je definování LnK na Moravě spojeno se jménem Rudolfa Tichého a jeho výzkumem jedné z nejdůležitějších moravských lokalit Mohelnice – štěrkovny. Hlavním kritériem v jeho práci byla keramika. Zasloužil se o první důležitou práci, která se plně věnovala dělení LnK do jednotlivých period (Tichý 1960, Tichý 1962). Rozdělil ji do tří stupňů s pěti fázemi. Byl také první, kdo udělal soupis dosud objevených lokalit (Tichý 1962).

V následujících desetiletích došlo k zvětšení počtu objevených lokalit, a to především díky zvyšující se stavební aktivitě. Od roku 1961 probíhal výzkum ve Vedrovicích, kde bylo identifikováno pohřebiště s ohrazeným sídlištěm (Čižmář a kol. 2008, 45). Vedoucími zde byli V. Ondruš a později A. Humplová. Od roku 1971 byl prováděn výzkum i v Brně, na rozhraní Popůvek a Malého a Velkého Lískovce (Čižmář a kol. 2008, 50).

Nový rozmach ve výzkumu LnK nastal po roce 1993 a to především díky záchranným archeologickým výzkumům. Například výzkumy Archeologického centra v Olomouci na stavbě dálnice (Přáslavice – Kocourovec, Bohuslávky...) (dostupné na www.ac-olomouc.cz, 19. 3. 2015).

Roku 1998 byla provedena korekce periodizace od Tichého z roku 1962 a to Zdeňkem Čižmářem (Čižmář 1998). Toto třídění uplatňoval na keramiku Lysické sníženiny z Boskovicka, ale stalo se platné pro celé území Moravy.

Jedním z nejnovějších a nejvýznamnějších výzkumů jsou Kralice na Hané. Roku 2005 zde bylo objeveno pohřebiště, ale výzkum tohoto naleziště byl prováděn již od roku 2002 (Šmíd 2012). Bylo nalezeno 78 hrobů, z toho 69 žárových.

4. 2 Sídlíště

Typické přírodní podmínky pro moravská sídlíště kultury s lineární keramikou jsou spojeny s úrodnou půdou na sprašovém podloží, prostředím smíšených a listnatých lesů a hlavně s přítomností vodních zdrojů (Tichý 1962, 248). Sídlíště se obvykle nacházela v nadmořské výšce do 350 m n. m., ale mohla být i výše

položená. Dále bylo zjištěno, že byly obydleny i některé jeskyně Moravského krasu, na příklad na katastru Babic, Blanska, Habrůvky a příkladem z Čech by mohla být jeskyně u Tetína (Tichý 1962, 257).

Budovala se stálá sídliště s domy podlouhlého obdélníkového půdorysu se sloupovou konstrukcí, která byla tvořena pěti řadami sloupů na delší straně (Podborský 1993, 81). Stěny byly vyplétány proutím a poté mazány hlínou (mazanice). Rozměry domů se pohybovaly v rozmezí od 20 x 6 m po 45 x 10 m (Čižmář a kol. 2008, 38), ale objevovaly se i stavby větší. Vnitřní prostor byl členěn, zřejmě na místonosti. Zpravidla bývaly orientovány S – J s odchylkami na SZ – JV (Čižmář a kol. 2008, 38). Vedle domů bývaly umístěny stavební jámy, ze kterých se bral materiál na stavbu, a poté mohly být použity jako odpadní jámy. U některých domů se objevovala i externí zastřešená místnost, která sloužila jako předsíň. Zvláštním typem domu je dům mohelnického typu, který je charakteristický žlaby (Tichý 1962, 252) nacházejícími se na vnější straně a určujícími střední část domu, ve které se nachází i menší počet sloupů uvnitř budovy. U některých obydlí bylo identifikováno zdvojení sloupů, což mohlo značit, že domy měly patro (Čižmář a kol. 2008, 38). Tato obydlí byla stavěna pro tři až čtyři generace (Pavlů 2005, 14).

Na sídlištích s kulturou LnK můžeme dále nalézt kůlové (sloupové) jamky, zásobnicové jámy, hliníky, žlábký, žlaby, příkopy, studny a pece. Kůlové jamky jsou někdy hluboké až do 1,5 m (Pavlů (ed.) 2007, 58), ale jejich tvar je různý. Bývají malé, velké nebo také mohou tvořit soujámí. Sloužily jako zahloubení sloupů domů či jiných staveb, popř. palisád. Některé jámy také mohly sloužit jako zásobnice na obilí, tedy sila (Pavlů (ed.) 2007, 58). Sila mají okrouhlý tvar s kolmými stěnami a rovné dno. Jejich spodní výplň byla více vrstevnatá na profilu výkopu (Pavlů (ed.) 2007, 58). Hliníky (někdy označované jako stavební jámy) byly poblíž domů a často tvořily soujámí. Pravděpodobně byly používány při stavbě domu. Žlábký a žlaby byly používány jako základ pro domy. Některé extrémně úzké a hluboké žlábký mohly mít kultovní charakter (Pavlů (ed.) 2007, 59). Studny mohou být dvě známé studny, a to v Mostě a v Mohelnici, kde se našly i organické materiály. Pece bývaly umístěny do stěn větších jam nebo soujámí. Měly asi jeden metr a vyznačovaly se nízkou kopulí (Pavlů (ed.) 2007, 59).

Některé osady byly obehnány palisádovým plotem a neckovitým příkopem s plochým dnem (Podborský 1993, 85). Například v Uničově – Na Nivách byl příkop identifikován ve velikosti 350 x 100 m. Brána zde byla jen jedna podle dochovaných částí na jižní straně (Hájek 2005, 53–54). Typické je ale pro tyto typy ohrazení více vstupů – bran (např. Brno – Nový Lískovec). Na Moravě bylo takto opěvněných osad celkem šest k roku 2008: Bořitov, Brno – Nový Lískovec, Vedrovice, Černá Hora, Rájec – Jestřebí a již zmíněný Uničov (Čižmář a kol. 2008, 38).

Jako obytné místo můžeme určit i jeskyně. Nešlo o velkém množství jako v předchozích obdobích. Například v Českém krasu šlo o průrvy nebo štěrbinu (Pavlů (ed.) 2007, 59). Byly obydleny krátkodobě a především v období mladšího stupně LnK (Pavlů (ed.) 2007, 60).

4. 3 Pohřebiště

Pohřebiště se nacházejí na sídlištích a tvoří samostatné areály. Objevují se však i samostatné pohřby v sídlištních objektech. Mrtví byli ukládáni do oválných jam ve skrčené poloze s obvyklou JV – SZ orientací a hlavou k východu. Jako milodary bývaly do hrobů vkládány jedna nebo více keramických nádob, spondylový šperk, štípaná a broušená industrie. V hrobech se objevují i kamenné podložky s drtidly. Muži měli v hrobech navíc kopytovité klíny. Pohřbení byli někdy posypáni červeným barvivem (Čižmář a kol. 2008, 38). Poprvé se začaly objevovat sociální rozdíly, což bylo určeno podle milodarů, které byly s mrtvým uloženy v hrobě. Největší počet nalezených hrobů podle antropologických analýz patří dětem do šesti let a poté dospělým mezi 20 až 40 rokem života (Čižmář a kol. 2008, 236). Od začátku vývoje byly pohřby birituální, tedy kostrové i žárové současně. V mladší fázi kultury (IIa) se nacházelo více hrobů s žárovým ritem. Ostatky bývaly uloženy do mělké jámy s již zmíněnými milodary (Čižmář a kol. 2008, 38).

Pohřby v sídlištních objektech se také vyskytují. Nejčastěji tak byly pohřbeny děti, objevují se i vícečetné dětské hroby či hroby rodin (Čižmář a kol. 2008, 38).

Asi největším pramenem poznání je pohřebiště ve Vedrovicích, které se nacházelo nedaleko sídliště (Podborský a kol. 2002). Druhým významným pohřebištěm jsou Kralice na Hané. Ze 78 nalezených hrobů bylo 69 žárových

(Šmíd 2012, 72). Hroby byly v hloubce jen 30 až 45 cm od povrchu (Šmíd 2012, 15) a osy těchto míst posledního odpočinku byly orientovány JVV a SZZ (Šmíd 2012, 64). Výbava těchto objektů byla chudá. V každém byla jedna nádoba nebo jeden nástroj (Šmíd 2012, 67).

4. 4 Movité nálezy

Keramika kultury s lineární keramikou byla tvořena v ruce (Tichý 1962, 270). Materiál, ze kterého byla vyráběna je různý, nejvíce se však vyskytují z jemné plavené hlíny. Vypálení bývá různé, většinou byla keramika vypálena při nízkých teplotách. Barva keramiky je šedá, hnědá, žlutohnědá, červená, černá (Tichý 1960, 415).

Keramické nádoby – na počátku LnK jsou to dvojkónické nádoby s odděleným okrajem a krátkým hrdlem. Mezi další tvary patří mísa či dvojkónická nádoba na nožce. Hrnčovitě tvary v tomto období představují lahve i putny. Typickými tvary pro mladší fáze LnK jsou také kulovité a polokulovité nádoby či tvary (Čižmář 1998, 107). Dále jsou to mísy a misky. S postupným vývojem dochází k různým obměnám nádob. Jde například o profilaci kulovitých nádob nebo později také pomalý nástup prototypů hruškovitých nádob v nejmladším stupni kultury s lineární keramikou (Čižmář 1998, 124).

Mezi keramiku přiřazujeme i antropomorfní a zoomorfní plastiky, které se občas objevují a řadí se do kultovních předmětů. Antropomorfní plastika je především znázorněním mužské postavy se zploštělou hlavou a jejích zhmotněním do plastického límce na keramice (Podborský 2008, 71). Ženské modely jsou spojeny hlavně s vírou tehdejších lidí, kdy žena je představitelkou plodnosti a úrody (Podborský 2008, 70). Patří sem také modely kabelek či domů, drobné keramické závěsky s otvory, hvězdicovité závěsky, pícky (například z Hulína) (Čižmář a kol. 2008, 154–155). Máme také doklady textilního zpracování. Jde především o přesleny, závaží a částečně i suroviny.

V nálezech se objevuje kamenná broušená industrie. Ve větším množství se objevují zemědělské nástroje (Tichý 1962, 265). Pro lineární kulturu jsou typické i kamenné podložky s drtidly (Šmíd 2012, 82).

Mezi broušené nástroje patří kopytovitý klín, sekerka s nesouměrným ostrím, miniaturní klínky, dlátka, diskovité a dvojrámenné mlaty, sekeromlaty, motyky, tesly, zrnotěrky (Pavlů (ed.) 2007, 73). Surovinová základna broušené industrie se nachází zřejmě v Pojizeří (Šída 2007, 12) a také zelená břidlice typu Želešice z Brněnska (Vokáč 2008, 195–196). Dalším materiálem mohou být amfibolitické břidlice z Posázaví či Slezska (Pavlů (ed.) 2007, 73).

Štípaná industrie je drobnotvará a geometricky tvarovaná. Je na ní patrná tradice mezolitické výroby. Pro LnK jsou typické: krčkovité vrtáčky, hroty šípů, čepelky, škrabadla, rydla a nožiky (Mateiciucová 2002, 217), srpové čepele s leskem, které byly vkládány do dřevěných či parohových násad. Dalšími předměty byly otloukače, kamenné valouny (Mateiciucová 1997, 91). Zdrojem surovin byly silicity glacienních sedimentů a rohovec z Krumlovského lesa, které byly pravděpodobně povrchově sbírány, ale mohly být i těženy (Oliva 2005, 161).

V Čechách byly pro výrobu kamenné industrie nejvíce používaným materiálem amfibolity typu Jizerské hory z lokalit Jistebsko nebo také z Velkých Hamrů I a II (Šída 2007, 15). Další hojně užívanou surovinou byly silicity glacienních a glacifluviálních sedimentů (Šída 2007, 15) a pískovce z Lužicka (Šída 2007, 15). Mezi další používané suroviny lze zařadit skršínský křemenec, bavorský pruhovaný rohovec, křemenec typu Tušimice a Bečov, porcelanity a rohovec z Krumlovského lesa (Šída 2007, 16).

Poměrně málo známe jsou předměty z kostí a parohu. Nejčastějším materiálem jsou dlouhé kosti zvířat, především skotu, a také jelení parohy (Podborský 1993, 91). Z nich byly tvořeny předměty jako hladidla, škrabadla, stěrky, hroty, šídla, lopatičky, kostěné dýky, palice s kulovitým otvorem, destičky či jehelníčky (Podborský 1993, 91–92). Z kostí mohly být vyrobeny závěsky, náhrdelníky, náramky, nášivky, korálky, zápony, hřebeny. Objevuje se také spondylový šperk, který byl vyroben ze surovin z oblasti Středozevního či Černého moře (Pavlů (ed.) 2007, 79).

Nálezy z dalších organických materiálů známe prozatím pouze ze studny v Mohelnici, která měla dřevěné roubení (asi z dubu) a objevily se i zbytky lýkových provazů a věder (Podborský 1993, 85).

4. 5 Periodizace LnK

Kultura s lineární keramikou se na Moravě dělí se do tří stupňů a šesti chronologických fází (Ia, Ib, IIa, IIb, IIc (železovská skupina), III (šárecký stupeň) podle chronologie Zdeňka Čižmáře (Čižmář 1998).

4. 5. 1 Fáze Ia

Charakteristickými nádobami pro fázi Ia jsou dvojkónická nádoba, kulovitá nádoba, mísa na nožce, dvojkónická nádoba na nožce, hluboké kónické mísy, misky, hrnce. Jsou zdobeny plasticky, technicky i s liniemi, ale největší počet exemplářů je nezdobených. U keramické hmoty převažuje bahnitá směs s organickou příměsí. Povrch bývá hlazený, ale ve většině případů hrubý či drsný.

Vhloubená lineární výzdoba se vyznačuje hlubšími rýhami, občas meandry. Tzv. motiv deště je tvořen krátkými vertikálními či šikmými rýhami (Čižmář 1998, 107). Jako počátek notové výzdoby je považován osamocený oválný důlek. Plastická a technická výzdoba je zastoupena výčnělky a uchy. Od nejstarších fází se ojediněle objevují ucha rohatá, která mají výskyt častěji v moravské malované keramice (Tichý 1962, 276). Zvláštností jsou i nehtové vrypy či prstování (Tichý 1962, 272).

4. 5. 2 Fáze Ib

Tvary, které se objevují ve fázi Ib jsou mísy, misky, hrncovité nádoby, putny, polokulovité nádoby. Hmota je tvořena z bahnitého materiálu s organickou příměsí, plavenou hlinou či pískem.

Výzdoba je meandrová, vytváří se ostře lomený ornament (rektilineární), na jehož vrcholech jsou vytvořeny noty. Noty se vyskytují i mimo linie. Samostatné důlky končí (Čižmář 1998, 112). V tomto období se identifikuje i motiv a, jde o linie, které tvoří nezavřené psací písmeno a nebo také motiv ležatého S, který setrvává do další fáze.

Ke konci fáze jsou noty umístěny na liniích, páska je ohraničena souběžnými liniemi a prostor je vyplněn vpichy (Čižmář 1998, 112).

4. 5. 3 Fáze IIa

Ve fázi IIa je nejčastější polokulovitá nádoba s tzv. notovou výzdobou, reprezentována vhloubenými liniemi a notami. Jemná keramika je s kruhovými důlky, které připomínají noty. Na jemné keramice se vyskytuje kombinace lineární a plastické výzdoby. Hrubá keramika je s plastickým a technickým zdobením (Čižmář 1998, 117).

Zdobení liniemi je geometrické pravoúhlé (rektilineární) a obloukové (kurvilineární). Nejtypičtější je kruhová nota (Čižmář a kol. 2008, 37). Návaznost se projevuje v notové výzdobě a objevují se volné plochy na výduti. Při okraji se objevuje jedno- či dvojlinie.

V druhé části období se linie pod okrajem zmnožují až na čtverlinky (Čižmář 1998, 114). Noty jsou pod sebou a na linii. V této době se objevuje výrazné zhuštění výzdoby, která pokrývá většinu povrchu nádoby. Motiv ležatého S pokračuje z předchozího období (Podborský a kol. 1993, 80). Na silnostěnné keramice jsou to především prstové vrypy čokovitého tvaru (Čižmář 1998, 116).

Dochází zde k oddělení materiálu, kdy jemná keramika je vyráběna z plaveného materiálu a hrubá z neplaveného. Naopak se přestal používat bahnitý materiál (Čižmář 1998, 116).

4. 5. 4 Fáze IIb

Fáze IIb je typická degenerovaným stylem lineární výzdoby, který se projevuje nedokončením linií, neúplnými notami či rozpadem geometrického uspořádání. X motiv je typickým střetnutím linií v jedné či ve třech notách (Čižmář 1998, 117–118).

4. 5. 5 Fáze IIc

Období IIc je spojeno s tzv. železovským zdobením, které pochází z JZ Slovenska (Čižmář a kol 2008, 37). To je typické notovou značkou v podobě protáhlého záseku prolínajícího dvě až tři linie (Čižmář 1998, 122). Nastává opět návrat ke geometrickým vzorům. Objevuje se také zdobení dvojhrotým nástrojem (Čižmář a kol. 2008, 37).

Nejstarší fáze železovské skupiny charakterizují noty čočkovitého tvaru, které jsou na konci linie (Čižmář 1998, 122). Záseky jsou až přes tři linie. Ve střední době skupiny jsou noty nahrazeny záseky protáhlého tvaru. Avšak i zde se objevuje degenerovaný styl.

4. 5. 6 Stupeň III

Posledním obdobím LnK je šárecký stupeň, který se projevuje zesílením plecí, protažením hrdla a typickým výzdobným ornamentem. U silnostěnných nádob se přidává ve větší míře složka tuhy, která se však přidávala i v dřívějších fázích. Lineární výzdobu reprezentují tři linie pod okrajem. Obecně navazuje na starší období a na železovskou výzdobu. Charakteristické jsou protáhlé záseky (Čižmář 1998, 129).

Vlastní šárecký výzdobný styl je typický řadami vpichů na linii, ale i mimo ni. Pak je to ornament s absorbcí not a železovské záseky. Noty jsou umístěny na konci linií (Čižmář 1998, 129).

Meandr s touto výzdobou má vpichy, které se zvětšují do oválné či trojúhelníkové podoby (Čižmář 1998, 129). Vyskytuje se páska tvořená kratšími rýhami, které tvoří většinou trojúhelníkový tvar (Tichý 1962, 273).

4. 6 Společnost období kultury LnK

Společnost LnK byla neodmyslitelně spjata se zemědělstvím. Zemědělství mělo dvě hlavní složky – obilnářství a chov dobytka (Pavlů (ed.) 2007, 62), ale lidé se nevěnovali jen těmto činnostem. Zastoupen byl také lov a rybolov. Ulovená zvířata zpracovávali a využívali z nich téměř vše – maso na jídlo, kožešiny jako oděv, kosti pro výrobu předmětů. Sběr byl také součástí jejich života, kdy sbírali např. ovoce, ale sbírali kamenné suroviny pro výrobu předmětů pro denní potřebu.

Lidé LnK nebyli jen zemědělci, sběrači a lovci, ale i řemeslníci. Řemeslná výroba bezesporu teprve vznikala a byla spojena se specializací na určitý typ výroby konkrétního předmětu či souboru předmětů.

Společenská shromáždění se konala na otevřeném prostranství nebo také ve velkém domě, např. v Bylanech (Pavlů (ed.) 2007, 99). Občinu tvořila skupina čtyř až pěti domů a v jejím čele stál jedinec, který se svými schopnostmi dostal do popředí

(Pavlů (ed.) 2007, 100), to znamená, že tato funkce prozatím nebyla dědičná. Častěji se vyskytuje názor, že v čele občiny stála takzvaná rada starších, která rozhodovala o uskupení (Podborský 2008, 70). Předpokládá se, že střed společnosti tvořila rodina a rod, který se rozdělil do menších skupin, jež ovšem odvozovaly původ od společné pramáti (Podborský 2008, 70). S tímto je spojen takzvaný matriarchát, který předznačoval vzrůst pozice žen, symbol plodnosti a úrody.

V době LnK se zřejmě ještě neobjevuje sociální diference, i když některé hroby bývají bohatěji vybavené (např. Miskovice). Dle I. Pavlů a M. Zápotocké je také možné, že bohatší hroby jsou spojeny s obdobím prosperity (Pavlů (ed.) 2007, 100) nebo také s dobrými kontakty s okolím, kdy se jednalo především o dovoz či výměnu kamenných surovin. Lid LnK rozšiřoval svoje kontakty s celou Evropou, i když úplné rozšíření nastalo až v mladším neolitu (Pavlů (ed.) 2007, 101). V jednotlivých občinách existovala tzv. exogamie, která znamenala, že každá žena si musí zvolit muže z jiného rodu (Podborský 2008, 70).

Domníváme se, že z hlediska světa ideí se z předchozího období stále udržuje animismus, což je víra spojená s existencí nehmotné duše, a také démonismus, jenž se projevuje vírou v nadpřirozené bytosti (Podborský 2008, 38). S již zmíněným matriarchátem je spojen kult Velké Matky (Magna Mater), která byla spojena s Matkou Zemí (Podborský 2008, 70). Důkazem tohoto kultu mohou být sošky žen a gynekomorfnní nádoby (Podborský 2008, 70–71). Jejím protipólem se stalo sluneční božstvo, které představovalo mužský element. Toto božstvo se prokazovalo souborem křesílek, bubnů (taranů) a dalších, které byly pomalovány slunečními symboly (Podborský 2008, 71). S neolitem je spojen i kult mrtvých, který provázel i starší období. Umocňuje se především vznikem pohřebišť a rituálními pohřby (Podborský 2008, 71).

5. Analýza nálezů ze sídliště LnK v Želechovicích

5. 1 Popis výzkumu

Mnou studovaný výzkum probíhal ve 20. a 30. letech 20. století a byl prováděn pracovníky Městského muzea v Uničově pod vedením Karla Schirmeisena a Mizzi Maneth, od něhož pochází i dokumentace celého výzkumu. Na katastru obce Želechovice bylo objeveno celkem pět nalezišť a našly se zde artefakty od pravěku po středověk.

5. 2 Popis lokalit a nemovitých objektů na katastru

5. 2. 1 Lokalita č. 1

SAS: 14-44-18/4

Tato lokalita se nacházela na pozemku domu číslo 21, na dvoře a na zahradě, a také na pozemku domu číslo 83 a na Rotterově poli. Při výzkum, který probíhal v letech 1928, 1931 a 1933, bylo nalezeno mnoho fragmentů keramiky. Celkem bylo vykopáno pět jam a také byly uspořádány povrchové sběry, a to především na Rotterově zahradě a poli.

Nadmořská výška naleziště je 235 m n. m. (Hlubek 2010, 87) a leží na mírném severozápadním svahu (Hlubek 2010, 87). Kromě lineární keramiky byla objevena jordanovská a platěnická kultura, latén, doba hradištní a vrcholný středověk.

Jáma 1

Objekt (obr. 49) se nachází na Škodově zahradě. Leží ve čtverci o rozměrech 2 m x 2 m a hloubka dosahuje 1,15 m. Z jámy pochází jediný střep s lineární výzdobou, a to střep A 129 035 (obr. 8).

Jáma 2, Objekt 2

U této jámy (obr. 49) se jedná o superpozici čtyř objektů. Nejsevernější objekt má rozměry ze západní strany 2,80 m x 2 m x 3,1 m na východní straně. Při střetu s dalším objektem, který má oválný tvar a na východě je obdélníkový, je rozměr 2,20 m. Východní, již zmíněný objekt, má šířku v nejužším místě 1,50 m a délku

v užší části 2,30 m. V rozšířené oválné části (Objekt 2) má 2,50 m. Západní objekt navazuje v západní části na oválný půdorys a v tomto místě má šířku 2 m a postupně se zmenšuje na 1,80 m. Délka strany půdorysu je 2 m. Z objektu 2 pocházelo 5 kusů keramiky, z toho střep číslo A 129 406 má okraj zdobený linkou.

Jáma 2 (obr. 49) se nacházela ve východním půdorysu v oválné části. Hloubka této jámy sahala 1,30 m od povrchu, kdy oválná část půdorysu, ve které se nacházela hloubku 1,10 m. Tvar jámy je oválný. Nalezenými artefakty jsou opět fragmenty keramiky. Střepů s liniemi je 246 ks (A 129 208 – A 129 400), z toho je 22 kusů atypické keramiky s číslem A 129 400. Zdobených je 149 kusů.

Jáma 3

Jáma (obr. 49) byla objevena nedaleko sousedního pozemku, tedy na pozemku domu čísla popisného 20. Nacházela se zhruba 6 m od hranice těchto dvou pozemků. Z tohoto objektu pocházela tři střepy (A 130 120 – A 130 122) z kultury s lineární keramikou, z toho byly dva zdobené.

Jáma 4

Jáma (obr. 50) ležela na jižní straně zahrady a má hloubku 1,30 m. Její rozměry jsou 2,50 m x 3 m x 1,50 m x 3 m. Jáma je spíše obdelníkového tvaru s oválným zakončením na západní straně. Zde bylo nalezeno 120 střepů (A 130 321 – A 130 432), z toho je 75 zdobených.

Jáma 5

Poslední jáma (obr. 50) se nacházela 12 m severozápadně od Škodovy stodoly a nedaleko sousední Rotterovy zahrady. Jáma měla okrouhlý kraj s průměrem 2 m a tvarem připomínala obrácený kužel. Dno jámy mělo průměr 1,2 m a hloubka jámy byla 2,30 m.

V hloubce 60 až 80 cm byla nalezena půlka perly. V 1,40 m bylo objeveno ohniště a také mince. V další vrstvě byly objeveny tyto předměty: pazourek, prsten, kosti, hřebík, střep z období halštatu, spony, železná jehla, keramika. V hloubce 90 cm se nacházela černá vrstva a poté následovala světlejší vrstva hlíny.

Jáma 5 byla na nálezy nejbohatší. Pochází z ní 244 střepů (A 130 536 - A 130 672), z toho je 100 atypických střepů (A 130 672). Zdobených je 109 fragmentů keramiky. A 130 673 jsou 3 kusy mazanice.

5. 2. 2 Lokalita č. 2

SAS: 14-44-18/3

Lokalita č. 2 se nacházela na pozemcích Josefa Škody. Ležela severně od obce Želechovice a na západě od silnice Želechovice – Brníčko (Hlubek 2010, 88). Byly objeveny pouze dva střepy kultury s lineární keramikou a to: A 130 975 a A 130 976. Větší zastoupení zde měla: kultura zvoncovitých pohárů, lužická fáze popelnicových polí a latén (Hlubek 2010, 88).

5. 2. 3 Lokalita č. 4

SAS: 14-44-18/3

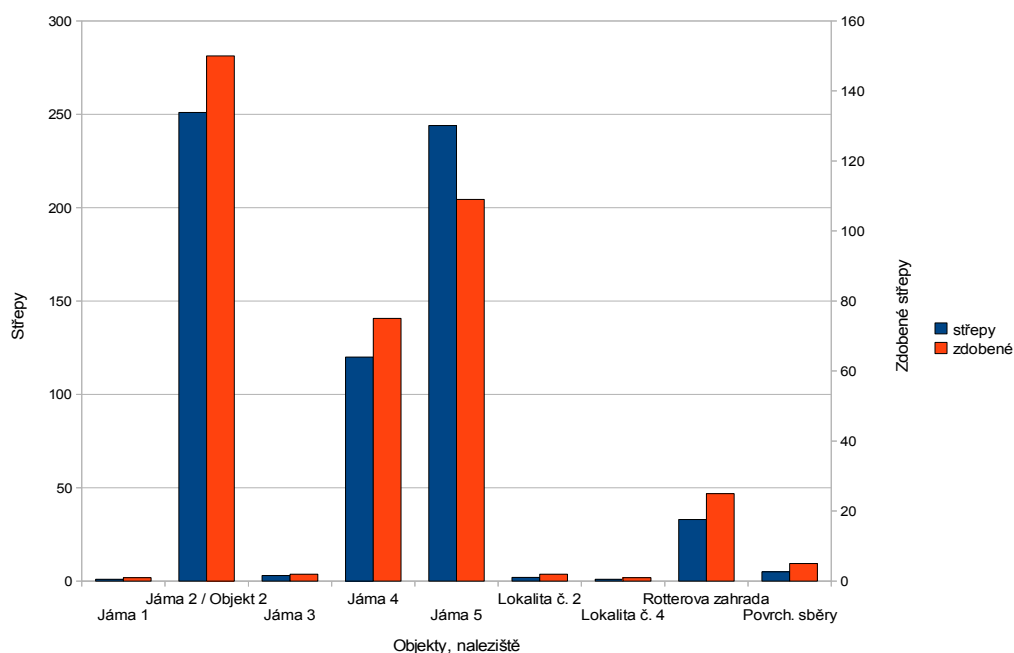
Naleziště č. 4 (obr. 51) se nacházelo na poli A. Gabriela a v těsné blízkosti dalších dvou polí, do kterých částečně lokalita zasahovala. Gabrielovo pole leželo západně od silnice na Brníčko ze Želechovic a také je na hranicích obou katastrů (Hlubek 2010, 92). V lokalitě byly nalezeny celkem tři objekty, z nichž nejlépe dochován byl objekt 3 (obr. 51), který se však řadí nálezy do popelnicových polí. Na sousedních polích se našly halštatské objekty. Dalšími zastoupenými kulturami byla kultura se zvoncovitými poháry, lužická kultura, latén a středověk (Hlubek 2010, 92). Fragменты keramiky kultury s lineární keramikou byly nalezeny při povrchu. Dochoval se však pouze jediný exemplář, a to A 132 089.

5. 2. 4 Povrchové sběry

Nejúspěšnější byly povrchové sběry na Rotterově zahradě, která se nacházela v sousedství dvora a zahrady J. Škody, kde probíhal výzkum. Tyto sběry se měly odehrát během výzkumu ve 30. letech minulého století a pravděpodobně také okolo roku nebo v roce 1945. Z těchto sběrů pochází 33 keramických střepů (A 129 004 – A 129 034), z toho jsou 3 střepy atypické (A 129 033).

Další povrchové nálezy jsou bez upřesnění místa, pravděpodobně z okolí nalezišť či z okolních polí. Odtud pochází pět keramických střepů.

Graf 1: Celkový počet střepů keramiky v jednotlivých objektech arch. výzkumu, druhý sloupec představuje počet zdobených fragmentů keramiky

5.3 Zhodnocení nemovitých objektů

Jámy 1, 2 a 3 na nalezišti 1 byly objeveny v severovýchodní části Škodovy zahrady. Jednalo se především o kruhové jámy. Jejich rozměr byl ve většině případů okolo dvou metrů, předpokládám tedy, že sloužily jako zásobnice. U jámy 2 byla také objevena superpozice s objektem dvě, která měla obdelníkový tvar. Mohu tedy se domnívat, že se jednalo o polozemnici.

Jáma 4 měla tvar kruhovo-čtvercový. Její rozměry se také pohybovaly okolo dvou metrů. I u této jámy si myslím, že se jednalo o stavební jámu. Jáma číslo 5 byla též kruhového půdorysu na povrchu a směrem dolů se zužovala do tvaru obráceného kuželu. Dle dokumentace K. Schirmeisena z roku 1933 (NZ Želechovice) se mohlo jednat o jámu z období středověku.

Ostatní objekty na nalezištích 2 a 4, kde bylo nalezeno pouze několik střepů LnK, nedatují do období LnK.

5. 4 Popis movitých nálezů

Celkový počet dochovaného keramického materiálu z výzkumu v Želechovicích ze dvacátých a třicátých let minulého století představuje 644 fragmentů, z toho je 261 střepů nezdobených a z nich je 122 atypických střepů. V tomto souboru se také nachází tři kousky mazanice. V dochovaném materiálu se nenacházela žádná broušená ani štípaná industrie a ani žádný organický materiál.

Následující analýza počítá s 612 ks fragmentů keramiky, protože některé jsou spojené s jedincem či jedinci ze stejné nádoby.

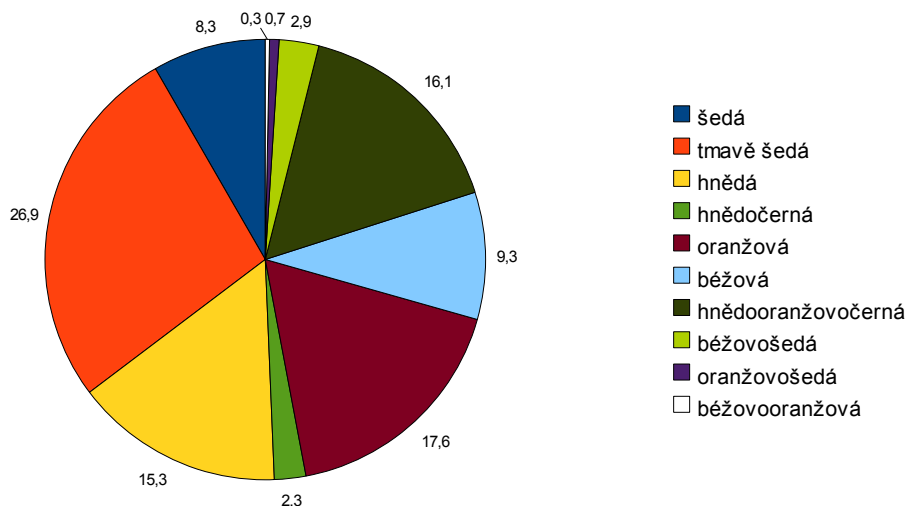
Při zpracovávání jsem jako základ databáze používala kód z Bylan (dostupné na www.bylany.com/index.html, 29. 1. 2015), který jsem upravila podle materiálu ze Želechovic. Materiál jsem v této části analyzovala podle jednotlivých kategorií v již zmíněné databázi, kterou jsem vytvořila pro želechovickou keramiku v období LnK.

5. 4. 1 Zboží

První kategorií je zboží, které jsem rozdělila na tenkostěnné (jemné) a silnostěnné (hrubé). Jako hrubé zboží zde počítám ty fragmenty, jejichž šířka je nad 0,8 cm. Mezi jemné jsou zařazeny střepy pod touto hranicí. V Želechovicích je 475 ks jemného (př. A 129 004, obr. 2) a 137 ks hrubého (př. A 130 538, obr. 33) zboží. Na střední Moravě je obvyklé, že převažuje jemné zboží nad hrubým, jako příklad může posloužit Dolní Dlouhá Loučka (Satrapová 2014, 50) nebo také Brodek u Prostějova (Vostrovská 2007, 12–13).

5. 4. 2 Třída

Třídu představuje barva keramiky. V Želechovicích jsem určila deset tříd. Zastoupení tříd v souboru, dle nejvyššího počtu jedinců dané barvy je: tmavošedá (26,9 %, 165 ks), oranžová (17,6 %, 108 ks), hnědooranžovočerná (16,1 %, 99 ks), hnědá (15,3 %, 94 ks), béžová (9,3 %, 57 ks), šedá (8,3 %, 51 ks), béžovošedá (2,9 %, 18 ks), hnědočerná (2,3 %, 14 ks), oranžovošedá (0,7 %, 4 ks) a béžovooranžová (0,3 %, 2 ks).

Graf 2: Třída keramického materiálu (hodnoty uvedeny v % zastoupení)

5. 4. 3 Keramická hmota

Keramická hmota může být neplavená (př. A 129 032) či plavená (př. A 128 614, obr. 1). O jakou hmotu se jedná udává první číslo v databázi. Číslo za pomlčkou označuje materiálovou příměs, která může být organická (př. A 130 975, obr. 43), organická příměs s kamínky (př. A 130 672), písčitá (př. A 130 661), s kamínky (př. A 130 627, obr. 40), písek s kamínky (př. A 130 357), s kousky grafitu nebo grafitová (př. A 129 345, obr. 19).

V želechovickém souboru keramiky LnK převládá keramika z plavené hlíny s různými příměsemi. Šestkrát se v souboru vyskytují fragmenty z neplavené hlíny s kamínkovou příměsí (A 129 032, A 129 033, A 129 378 c, A 129 379, A 130 339, A 130 346). Tyto střepy byly nalezeny v Rotterově zahradě (A 129 032-033) a na nalezišti jedna v jámách 1 (A129 378 c - 379) a 4 (A 130 339 a A130 346).

Fragmentů keramiky z plaveného materiálu bylo 606 ks. Mezi jednotlivými ostřivy převládají příměsi organické (37,5 %), které jsou následovány písčitými (27,7 %) a kamínkovými (16,7 %) příměsemi. Organické ostřivo s kamínky je zastoupeno 97 jedinci (16 %). Ostatní se vyskytují v menší míře: grafitové ostřivo 10 ks (1,6 %), kamenitá příměs s pískem 3 ks (0,5 %).

Všechny druhy keramického ostřiva jsou zastoupeny na nalezišti 1 v jámách 4 a 5. Naopak nejméně jich je zastoupeno na nalezišti 1 v jámě 1 a také na Gabrielově zahradě, kde je nejméně dostupného materiálu ke zkoumání.

Z analýzy ostřiva vychází, že se v keramické hmotě v želechovickém souboru nejvíce objevuje organické ostřivo a poté písčité. Zřejmě je to způsobeno tím, že keramický materiál byl plavený a částečně také bahnitý, proto se zde objevuje určitá směs ostřiva a dalších příměsí.

Následuje ostřivo organické s kamínky nebo jen s kamínky. Dále se zde objevuje deset fragmentů s grafitovou příměsí a tři střepy jsou s ostřivem tvořeným z kamínků s pískem.

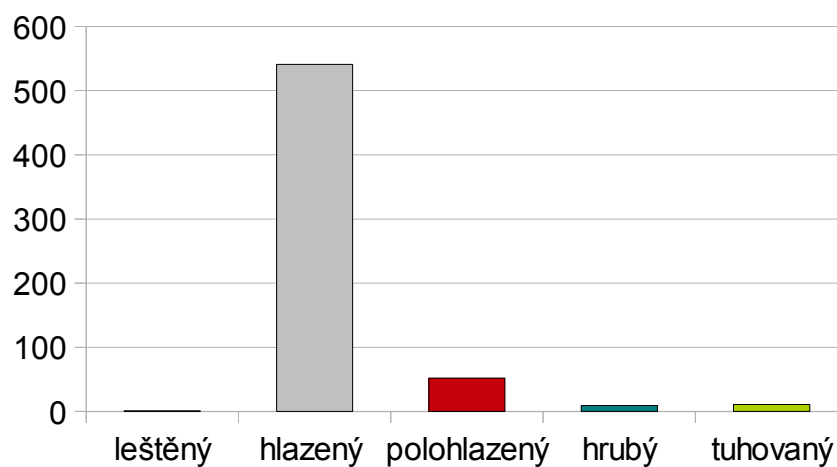
Naleziště / ostřivo	organické	organické s kamínky	písčité	kamínky	kamínky s pískem	grafit
Jáma 1				1		
Jáma 2	59	18	85	46		4
Jáma 3	3					
Jáma 4	36	12	29	29	2	2
Jáma 5	124	61	33	14	1	3
Objekt 2		1	4			
Gabrielova zahrada			1			
Rotterova zahrada	3	5	15	7		1
Naleziště 2	1		1			
Povrchové sběry	1			4		
Celkem	227	97	168	101	3	10

Tabulka 1: Podíl jednotlivého ostřiva v objektech (počet v ks)

5. 4. 4 Úprava povrchu keramiky

Povrch keramiky se udává jako leštěný, hlazený, polohlazený, hrubý a tuhovaný (graf 3). V Želechovicích se nejvíce vyskytuje hlazený povrch (př. A 129 028, obr. 6), který je zastoupen na 539 fragmentech, což představuje 88,5 % celkového počtu keramiky. Naopak pouze jediný střep představoval leštěný povrch (A 129 393, obr. 22). Druhou nejvíce používanou skupinou úpravy povrchu je polohlazení (př. A 129 273, obr. 13). Vyskytuje se na 52 střepích (8,5 %). Hrubá

úprava povrchu je zastoupena na devíti fragmentech keramiky (př. A 129 360, obr. 20) a tuhovaná na jedenácti (A 129 303, obr. 16) fragmentech keramiky.

Graf 3: Úprava povrchu keramiky

Keramiky z neplavené keramické hmoty s příměsí kamínků byla upravována hlazením (2 ks), polohlazením (2 ks) a dva fragmenty byly nalezeny s hrubým povrchem.

Naopak z plavené hmoty s organickou příměsí se vyskytlo nejvíce keramiky s hlazeným povrchem (223 ks, př. A 129 222, obr. 10). Další významnou skupinou je hmota s písčitém ostřivem, které je upraveno hlazením (167 ks, př. A 129 259). Tři fragmenty z plavené keramické hmoty byly nalezeny s tuhováním povrchem (př. A 129 305, A 129 400, A 130 342). Keramické střepy s tuhovým ostřivem jsou zastoupeny v Želechovicích s hlazeným povrchem (př. A 129 208). Ostatní úpravy povrchu keramické hmoty jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 2).

Povrch / ker. hmota	plavená						neplavená
	org.	org. s kamínky	písčítá	kamínky	kam. s pískem	tuha	kamínky
leštěný	1						
hlazený	223	90	167	62	2	7	2
polohlazený	3	7		34			2
hrubý	1			5	1		2
tuhovaný	3						

Tabulka 2: Srovnání keramické hmoty s úpravou povrchu

5. 4. 5 Zachovalost keramického materiálu

V želechovickém souboru se dochovalo nejvíce částí stěn, které pochází z polokulovitých nádob. Zdobeny jsou misky, putny a další keramické tvary. Také bylo objeveno 122 ks atypické keramiky (do této kategorie byly zařazeny v laboratoři KHI FF UPOL), které jsem v databázi zařadila do kategorie části stěny.

Největší počet střepů pochází ze stěny nádob, které tvoří 401 ks (65,6 %) z celkového počtu. Další skupinou jsou okraje nádob, které představuje 148 ks (24,2 %) a početnou skupinou jsou také dna nádob, kterých je 40 ks (6,5 %). Deset jedinců tvořilo okraj se stěnou (1,7 %). Dále byla zastoupena jedna mírně poškozená nádoba, která byla tvořena okrajem, tělem nádoby a dnem. Nález tvořil asi čtvrtinu celé nádoby.

Z některých nádob se dochovalo pouze ucho (A 129 370, A 129 371, obr. 21) nebo pupek (A 130 657) nebo u některých nádob zůstaly dochovány oba zmíněné prvky spojené se stěnou (A 129 234, A 128 615, obr. 1). Také byl dochován jeden fragment ucha (A 130 415, obr. 31). Jedním střepem byla zastoupena stěna s odlomeným uchem (A 129 373).

Zachovalost / zboží	jemné	hrubé
12 – mírně poškozená nádoba	1	
22 – okraj a stěna	6	4
30 – okraj	130	18
40 – dno	30	10
50 – stěna	298	103
60 – ucho a pupek	4	
61 – pupek se stěnou	3	1
63 – ucho se stěnou	1	
64 – ucho bez stěny		1
66 – fragment ucha	1	
67 – stěna s odlomeným uchem	1	
Celkem	475	137

Tabulka 3: Porovnání zachovalosti keramiky a zboží

V porovnání zboží se zachovalostí keramiky (Tabulka 3) bylo zjištěno, že převládá jemná keramika (77,7 %, 475 ks) nad hrubou (22,4 %, 137 ks). Velké rozdíly jsou při srovnání okrajů, kdy jemných je 130 ks a hrubých 18 ks. U stěn

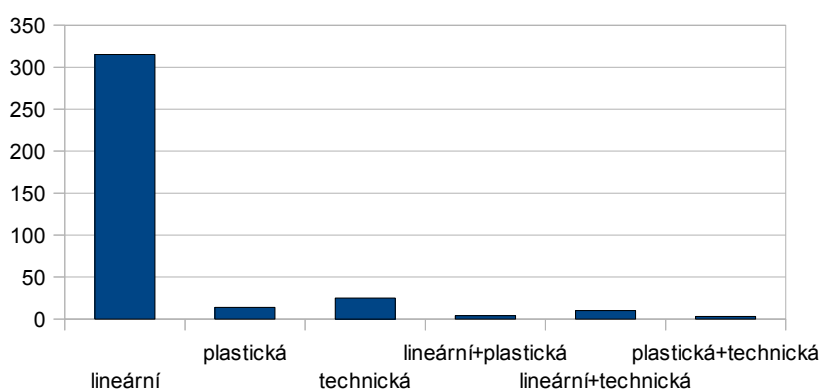
je tento rozdíl ještě vyšší (289 ks jemného a 103 ks hrubého zboží). Mírně poškozená nádoba byla z jemného zboží a například jediné ucho bez stěny bylo hrubého zboží.

Čtyři střepy jsou s reparačním otvorem (A 129 014, obr. 5, A 129 030, A 129 226, A 129 351, obr. 19) a tři fragmenty mají provrty (A 130 329, obr. 26, A 130 348, obr. 28, A 130 546, obr. 35). Střep A 129 030 představuje dno s reparačním otvorem. Střep A 129 226, reprezentující šárecký stupeň, je také s reparačním otvorem. Keramické fragmenty A 130 546 a A 130 348 jsou provrty ucha nebo výčnělku. U těchto otvorů neznáme přesně jejich funkci. Mohly sloužit jako utilitární nebo symbolické otvory (Lička 2009, 131). Tyto otvory se vyskytují po celou dobu neolitu a jejich velikosti jsou různé od malých po velké (Lička 2009, 131–132). Ani v Čechách nejsou výjimkou. Touto problematikou se zabývá již zmíněný M. Lička, který ji demonstruje na příkladu Kosoře v okrese Praha-Západ (Lička 2009).

5. 4. 6 Výzdoba keramiky

V Želechovicích bylo nalezeno 371 ks zdobených střepů (Graf 4). Výzdoba je tvořena z lineárního (84,9 %, 315 ks), plastického (3,8 %, 14 ks), technického (6,7 %, 25 ks) zdobení či s jejich kombinacemi – lineární + plastická (1,1 %, 4 ks), lineární + technická (2,7 %, 10 ks) a plastická + technická (0,8 %, 3 ks). Toto zařazení jsem převzala z databáze Bylan (Květina – Pavlů 2007, 21–22).

Ze srovnání zdobených střepů s nezdobenými v jednotlivých objektech bylo zjištěno, že největší počet zdobených střepů je na nalezišti 1 v jámě 2 (Graf 1), kde bylo také nalezeno nejvíce keramických střepů.

Graf 4: Výzdoba želechovické keramiky

5. 4. 6. 1 Lineární výzdoba

Fragmentů keramiky s lineární výzdobou bylo zkoumáno 315 ks, což činí 84,9 % z celkového počtu zdobených kusů. Do kategorie lineární výzdoba jsem zařadila linky a noty. Toto zdobení se mohlo lišit vzhledem k společenskému postavení, řemeslnické dílně nebo rodině (Vostrovská 2010, 34). Celková výzdoba na materiálu v Želechovicích se nedá moc určit, protože se nedochovala žádná celá nádoba a z dochovaných střepů nelze přesně určit jejich zdobnost. Například se na nich mohla vyskytovat i technická nebo plastická výzdoba.

Linky jsou děleny na jednu linku, dvojlinku či trojlinku. Také se dělí na to čím byly vytvořeny, zda ostrým (vytváří písmeno V, př. A 130 646, obr. 42) či tupým nástrojem (tvoří písmeno U, př. A 130 588, obr. 37). U šesti kusů toto nešlo určit. Tupým nástrojem byla vytvořena výzdoba na 263 fragmentech, ostrým bylo zdobeno 40 kusů. Na jediném exempláři byla trojlinka vytvořená tupým nástrojem (A 128 611, obr. 1).

Mezi další specifické výzdoby patří linky pod okrajem, které se dělí na jednu, dvě nebo tři linky. V želechovickém materiálu se vyskytovala pouze dvojlinka (A 130 537, obr. 33, A 130 539, obr. 34, A 130 543, obr. 35, A 130 558, obr. 36) nebo jedna linka pod okrajem (A 130 536, obr. 33, A 130 601, obr. 39). Na některých keramických střepích se také objevily reparační otvory či provrty, které jsem zmínila v části o zachovalosti keramického materiálu ze Želechovic.

Tvar/umístění	samostatně	na lince	na úhlech
kruh	30	79	18
ovál	7	28	11
trojúhelník	1	13	8

Tabulka 4: Noty na keramice

Noty se dělí na podle tvaru na noty kruhové (př. A 129 326, obr. 18), oválné (př. A 130 360, obr. 20) nebo trojúhelníkové (př. A 130 121, obr. 24). Rozhoduje i umístění noty, které může být samostatné (př. A 130 596, obr. 38), na lince (př. A 130 377, obr. 29) a na úhlech (př. A 130 643, obr. 41). Kruhových not na lince bylo zastoupeno nejvíce (79 ks). Samostatné kruhové noty se objevily

na 30 fragmentech keramiky. Pouze na jediném fragmentu byla trojúhelníková nota umístěna volně v prostoru (př. A 130 642, obr. 41). V Želechovicích se jako jediné neobjevuje nota na meandru, i když do databáze jsem ji uvedla.

5. 4. 6. 2 Plastická výzdoba

Plastickou výzdobou bylo zdobeno 20 jedinců. Pod střepy s plastickou výzdobu jsem zařadila ucha (4 ks, př. A 129 373), výčnělky (9 ks, př. A 130 347, obr. 28) a lišty (7 ks, př. A 130 65, obr. 42). Plastickou výzdobu dělím podle jejich umístění, které může být horizontální (př. A 128 615, obr. 1), vertikální (př. A 130 346, obr. 28) nebo nelze zjistit (př. A 129 372). Horizontální umístění tvarů je na střepích nejvíce zastoupeno (Tab. 5).

Na střepu A 130 543 (obr. 25) se nachází páska (kurvi). Střepy A 129 262 (obr. 12), A 129 263 (obr. 12) a A 130 415 (obr. 31) byla odlomená ucha a fragmenty A 130 658 a A 130 657 jsou dva odlomené výčnělky.

Jemné a hrubé zboží s plastickou výzdobou je v poměru 14:8.

Plastický a technický ornament jsem zaznamenala na třech střepích (A 130 345, A 130 346, A 130 347). Všechny tyto střepy jsou okraje nádob. Plastický ornament je zastoupen vertikálními výčnělky a technický ornament představují nehtové vrypy. U dvou střepů nelze přesně zjistit v jakém směru jsou ornamenty orientovány, ale na střepu jsou umístěny okolo výčnělku (obr. 28). Poslední střep má vrypy horizontální (A 130 345). Dva fragmenty patří k jemnému zboží (A 130 345 a A 130 347).

Na čtyřech střepích se spolu s plastickým ornamentem objevuje i lineární výzdoba (př. A 129 368). V jednom případě se jedná o kombinaci oválné samostatné noty s horizontální lištou (A 130 655, obr. 42). Tento střep je z jemného zboží a pochází z naleziště 1 jámy 5. Další dva fragmenty jsou zdobeny jednoduchou linkou s tvarem do písmene U (tedy byla vytvořena tupým nástrojem) a opět horizontální lištou (A 129 366 a A 129 368, obr. 21). Na A 129 368 (obr. 21) byla ještě umístěna oválná samostatná nota. Tyto dva střepy patří k hrubému zboží a byly nalezeny v jámě 2 (naleziště 1). Poslední jedinec pocházel z povrchových sběrů a ornament tvoří jednoduchá linka s tvarem do písmene U a plastický ornament představuje

horizontální ucho (A 128 615, obr. 1). U tohoto fragmentu se jedná o jemné zboží. Z porovnání jemného a hrubého zboží není možné určit, zda se plastický ornament objevuje více na hrubém zboží nebo na jemném. Dá se pouze říci, že hrubý materiál nepatrně převládá.

Tvar/umístění	horizontální	vertikální	nelze zjistit
ucho	2		2
výčnělek	3	6	
lišta	7		

Tabulka 5: Plastická výzdoba

5. 4. 6. 3 Technická výzdoba

Technická výzdoba se dělí na prstování, nehtové vrypy a důlky. Výzdoba může být umístěna horizontálně, vertikálně nebo polohu nelze určit.

Jeden střep (A 128 612, obr. 1) byl zdoben horizontálním prstováním. Patnáct fragmentů (př. A 129 364, obr. 20) obsahovalo horizontální nehtové vrypy. Vertikální nehtové vrypy se vyskytly na sedmi jedincích (př. A 130 337, obr. 27) a na osmi keramických fragmentech nebylo možné určit orientaci (př. A 130 336). Důlky se objevily na celkem sedmi fragmentech keramiky – pět umístěných horizontálně (př. A 130 656, obr. 42) a dva s blíže neurčenou polohou (př. A 130 658).

Jemné a hrubé keramické zboží s technickou výzdobou bylo v poměru 25:13. Tento poměr je výrazně větší než u předchozí plastické výzdoby, jde téměř o dvojnásobný rozdíl. Podle toho by se dalo určit, že technická výzdoba byla více na jemném zboží než na hrubém. Lineární a technická výzdoba se vyskytuje na deseti fragmentech (př. A 129 226, obr. 10). O kombinaci plastického a technického ornamentu jsem se zmínila výše.

Ornament technický a lineární jsem určila na deseti keramických střepích. Na jediném střepu byla trojlinka utvořená tupým nástrojem, na ostatních střepích byla vyvedena jen jedna linka, opět udělána tupým nástrojem. Střep s trojlinkou (A 128 611, obr. 1) byl jedním z pěti, které byly zdobeny horizontálními nehtovými vrypy (A 129 339, obr. 18, A 129 347 a A 129 357 obr. 19, A 129 360, obr. 20). Vertikální nehtové vrypy byly zastoupeny na dvou fragmentech (A 129 226, obr. 10, A 130 328, obr. 26) a na jednom fragmentu byly znázorněny nehtové vrypy, u kterých nebylo možné zjistit směr (A 130 589, obr. 37). Horizontální důlky se vyskytly

na střepu A 129 363 (obr. 20) a na A 130 546 (obr. 35), na kterém byla také jedna z not (trojúhelníková na lince). Druhá kruhová nota byla umístěna na lince na fragmentu A 130 328 (obr. 26). Vztah těchto ornamentů ke zboží je v poměru 7:3, kdy převládá jemné zboží.

5. 4. 7 Mazanice

V želechovickém souboru se našly tři kusy mazanice (A 130 675), které byly objeveny na nalezišti 1 v jámě 5. Další mazanice se pravděpodobně nedochovala nebo jí vůbec nebyla věnována pozornost, protože mazanice se vyskytuje skoro ve všech obdobích a proto není příliš podstatná. Na těchto třech kusech mazanice byly vidět zbytky organického materiálu, které díky menším rozměrům, nebylo možné dále analyzovat.

5. 5 Datování

Objekty obsahující kulturu s lineární keramikou nebyly čistě jen s touto keramikou. U některých se objevují i obsahy či keramiky jiných kultur. Naopak u jámy 1 na nalezišti 1 byl objeven pouze jediný střep kultury LnK – A 129 035. Ostatní výplň této jámy náležel k jiné kultuře. Nejčastěji šlo o kombinaci s kulturou jordanovskou, kulturami doby bronzové, halštatu a latěnu a jako jedna z posledních se objevuje středověká keramika, pocházející z raného období. To zřejmě souvisí se založením obce, které je v písemných pramenech datováno rokem 1078. Vzhledem k většímu počtu střepů z kultur doby bronzové, lze tuto jámu zařadit do tohoto období.

Jáma 2 (naleziště 1) obsahovala kromě jediného fragmentu z kultury nálevkovitých pohárů, pouze střepy kultury LnK. Tento objekt byl jeden z více bohatších na keramiku LnK. Ze sousedního Objektu 2 (nal. 1) byly získány jen čtyři střepy LnK. Jámu 2 lze zařadit do kultury s lineární keramikou, zatímco Objekt 2 patří do pozdějších období.

V jámě 3 (nal. 1) byly nalezeny tři střepy LnK spolu se dvěma pravěkými střepy a s větším množstvím keramiky z období slezské kultury. Proto bych tuto jámu zařadila do slezské kultury. Jáma 4 (nal. 1) byla kombinací kultury s LnK, kulturou lužických popelnicových polí, latěnu a středověké keramiky. Přesto zde bylo nalezeno

poměrně dost střepů LnK, proto ji zařadím do této kultury. V páté jámě převažovala lineární kultura s kulturou jordanovskou, slezskou, latěnem a středověkými střepy. Jámu č. 5 je možné zařadit do období LnK, díky většímu počtu střepů právě z této kultury, nebo také do období středověku, což dokazují nálezy právě z tohoto období. Sám K. Schirmeisen se kloní k zařazení do středověku i ve své dokumentaci z výzkumu (NZ Želechovice).

Z naleziště 2 byly získány dva střepy lineární. Nacházely se v tzv. Černé jámě, která byla především naplněna materiálem z kultury moravské malované keramiky. Na této lokalitě převažovaly tyto kultury: kultura zvoncovitých pohárů, lužická kultura, latěn a v menší míře středověk. Přestože zde byla nalezena keramika z více období, byla tato Černá jáma přiřazena do období kultury s moravskou malovanou keramikou.

Na Gabrielově poli (nal. 4) v jámě 3 byly spolu se dvěma fragmenty keramiky z období LnK nalezeny střepy kultury zvoncovitých pohárů a slezské kultury. Mezi další kultury či období patří halštat - mohlo zde být sídliště s železářskou výrobou (Hlubek 2010, 92), lužická kultura, latěn a středověk. Nejvíce keramických fragmentů pochází ze slezské kultury.

Při povrchových sběrech byly nalezeny střepy neolitické, z kultur doby bronzové, laténské a také středověké. Ze sběrů v Želechovicích náleželo celkem 38 střepů se znaky do kultury LnK.

Nalezené střepy LnK by se daly zařadit do II. anebo III. stupně. Nejčastěji byla zastoupena fáze IIb, která je typická degenerovaným stylem (Čižmář 1998, 118). Příkladem této fáze by mohly být střepy A 129 017 (obr. 5), A 129 294 (obr. 15), A 129 300 (obr. 16) atd. U některých jedinců je těžké rozpoznat, zda pochází z fáze IIa nebo IIb, protože mají podobné rysy. Například A 129 208 (obr. 9) by mohl patřit do fáze IIa, kde se nachází kurvilineární a rektilineární motivy, které jsou pro toto období typické (Čižmář 1998, 114). Dalším typickým znakem jsou dvě až tři linie vedené pod sebou (Čižmář 1998, 116).

Želiezovská výzdoba se objevuje i v želechovickém souboru. Tento vzor představují noty čokovitého tvaru (Čižmář 1998, 122) – např. A 129 277 (obr. tab. 14). Dále jsou střepy zdobeny krátkými čárkami, které se objevují

i v šareckém stupni – např. A 129 305 (obr. 16). Střepy zdobí i pásy vyplněné vrypy, které tvoří kurvilineární nebo rektilineární tvary (Čižmář 1998, 121–122) – např. A 130 328 (obr. 26). Střep A 130 539 (obr. 34) je vhodným příkladem spojení noty čočkovitého tvaru a návratu geometrického vzoru, který částečně připomíná zmíněný vzor z období IIa.

Několik střepů nese znaky šareckého stupně, který je zařazen jako stupeň III kultury LnK. V Želechovicích je nejvíce zastoupen třemi liniemi pod sebou, na kterých jsou záseky, vytvořené prsty či nehtem. Jsou drobnějšího tvaru a mohou připomínat malé noty. U not se také může vyskytnout návaznost na degenerovaný výzdobný styl (Čižmář 1998, 129). Fragment A 129 034 (obr. 7) byl zdoben malými záseky, které tvořily trojúhelníkovou linii. Zástupcem linií s degenerovanými notami je střep A 129 226 (obr. 10), na kterém je ještě reparační otvor. Stejný vzor je i na fragmentu A 129 347 (obr. 19).

6. Analýza sídelní struktury LnK na Šternbersku

6.1 Katalog lokalit

1. Babice u Šternberka

Obec se nachází na rozhraní Hané a Jeseníků. První písemná zmínka pochází z roku 1228. Farní kostel v Babicích stál již od roku 1339 (dostupné na www.obecbabice.cz, 7. 2. 2015).

1.1 Záhumní

Na lokalitě Záhumní byl v červenci 2013 proveden výzkum kvůli stavbě silnice. Výzkum vedla V. Vránová z Archeologického centra v Olomouci. Práce byly prováděny v délce 65 m a nacházely se východně od Babického potoka.

Bylo prozkoumáno 16 sídlištních objektů kultury s LnK. Jednalo se především o sídlištní jámy, kúlové (sloupové) jámy a hliníky. Byly zde nalezeny keramické střepy, mazanice a štípaná industrie. Zajímavostí byla superpozice objektu 2, kdy do dna objektu 2 byly zaneseny dvě menší zásobní jámy (NZ Babice).

Poř. č. SAS: -

Uložení: ACO (dočasné uložení), inv. č. 13/2013 – 102/2013

2. Hnojice

Obec Hnojice se nachází šest kilometrů od Šternberka a první písemná zpráva pochází z roku 1131 (dostupné na www.hnojice.cz, 29. 10. 2014). Vesnice je známa svým dobrým napojením na místní cyklistické trasy, které se v její blízkosti střetávají. Do sbírky Vlastivědného muzea byly také darem převedeny střepy a nádoby kultury s LnK.

2.1 Lokalita proti škole

Na lokalitě proti škole bylo nalezeno v zásobní jámě šest přeslenů a hlazený kámen. Jáma byla objevena v roce 1965 cestáři, kteří zde opravovali cestu (NZ Hnojice).

2. 2 Mošťanky

Hnojice – Mošťanky je polykulturní lokalita s osídlením od pravěku do středověku. Na křižovatce polních cest Hnojice – Újezd a Žerotín byl nalezen pazourek a přeslen. Severozápadním směrem od lokality Mošťanky byla povrchovým sběrem nalezena štípaná industrie (NZ Hnojice).

Poř. č. SAS: 14-44-24/1

Uložení: VMO, př. č.: 227/66, 309/67

3. Lužice

Pojmenování této obce pochází od slova luh, které označuje močalovitý nížinný terén na břehu řeky (dostupné na www.obecmuzice.cz, 29. 10. 2014). První písemná zmínka pochází z roku 1131, kdy vesnice patřila olomoucké kapitule.

3. 1 Cihelna

Roku 1947 byl objeven velký kamenný vrtaný mlat mezi Lužicemi a Babicemi. Tento mlat byl převzat profesorem Kočím a ředitelem muzea Valíčkem. Do VMO byl přijat Josefem Skutilem.

V roce 1953 byla nalezena dlouhá mamutí kost, kterou našel žák místní školy. Kost měřila na délku 8,3 cm a na šířku 2,7 cm. Dokola kost zdobila drobná retuš. Ve dvou jámách byly objeveny dva střepy LnK.

Nálezy z roku 1947 a 1953 byly získány povrchovým sběrem na lokalitě Cihelna. Roku 1961 byla odkryta keramika, pazourek a přeslen. V roce 1963 J. Valíček, správce muzea ve Šternberku, získal dalších šest střepů LnK. Při bagrování v roce 1964 byla objevena část pece z plochých oblázků a z tvrdé mazanice. Uvnitř pece byl nalezen střípek lineární keramiky (NZ Lužice).

Lokalita Lužice – Cihelna byla objevena těžbou hlíny v 19. století. Tato oblast představuje polykulturní lokalitu.

3. 2 Za humny

V roce 1997 byl na trati Za humny proveden záchranný výzkum. Vedoucími výzkumu byl J. Peška a M. Kalábek. Trať se nachází na severním okraji obce v nadmořské výšce 242 – 245 m n. m. Výzkum byl prováděn na profilech pro optický kabel. Nejmladší uloženina byla ornice a spodní uloženinu tvořila intaktní žlutá spraš. Nalezeno bylo 11 objektů a dvě neurčené jámy. Nejčastějšími nálezy byla mazanice, fragmenty keramiky a štípaná industrie (NZ Lužice).

Poř. č. SAS: 14-44-24/9

Uložení: VMO, inv. č.: 29/97-100, 29/97-104 – 107, 29/97-109 – 110, 29/97-112; 200/66, 216/66, 165/64, 1201/64

4. Pňovice

Pňovice leží v Litovelském Pomoraví a první zmínka o vesnici pochází z roku 1249.

Pňovice – Papůvka byla označena jako neolitické sídliště, kdy více nebylo upřesněno. Předpokládá se zařazení do LnK (NZ Pňovice).

Poř. č. SAS: 14-44-23/4

Uložení: VMO, neevidováno

5. Šternberk

Město se nachází asi 16 km od Olomouce. Leží na úpatí Nízkého Jeseníku. Existence města je doložena listinou z roku 1296. Roku 1991 byla ve městě vyhlášena městská památková zóna o rozloze 78 ha s 61 kulturními památkami (dostupné na www.sternberk.eu, 29. 10. 2014). Od roku 1998 je vedoucím městem v Mikroregionu Šternbersko. Šternberk byl prohlášen Historickým městem roku 2008.

Ve 13. stoletím byl Zdeňkem ze Šternberka vystavěn hrad. Další zajímavostí města je stálá expozice času. Čas je prezentován ve všech vědních oborech a jeho projevy ve společnosti. V expozici se nachází i model atomových hodin, který zde zdarma vystavuje observatoř v Greenwichi (dostupné na www.sternberk.eu, 29. 10. 2014). Vystaven je i 3D model sluneční soustavy.

5. 1 Vinohrad

V roce 1967 byla u vinohradu objevena keramika a pazourkové úštěpy. V oboře byla povrchoým sběrem nalezena keramika (NZ Šternberk).

Poř. č. SAS: 14-44-25/4

Uložení: VMO, př. č.: 206/66, 207/66, 208/66

6. Žerotín

První písemná zmínka o obci pochází z kapitulních listin od olomouckého biskupa Zdíka z roku 1131, píše se v nich o kamenné tvrzi. Vesnice je spjata se šlechtickým rodem Žerotínů, kteří zde měli i svůj zámek. Dalšími majiteli zámku byli augustiáni, kteří si zde nechali postavit letní rezidenci (dostupné na www.obeczerotin.cz, 29. 10. 2014).

6. 1 Cépový rybník

Na lokalitě Cépový rybník byly v roce 1966, byly nalezeny střepy této kultury LnK. Následným povrchoým sběrem zde byl objeven jeden střep. Na tuto lokalitu upozornil místní občan V. Škoda (NZ Žerotín). V současnosti se lokalitě Cépový rybník říká Pod rybníkem (dle SAS).

Poř. č. SAS: 14-44-23/4

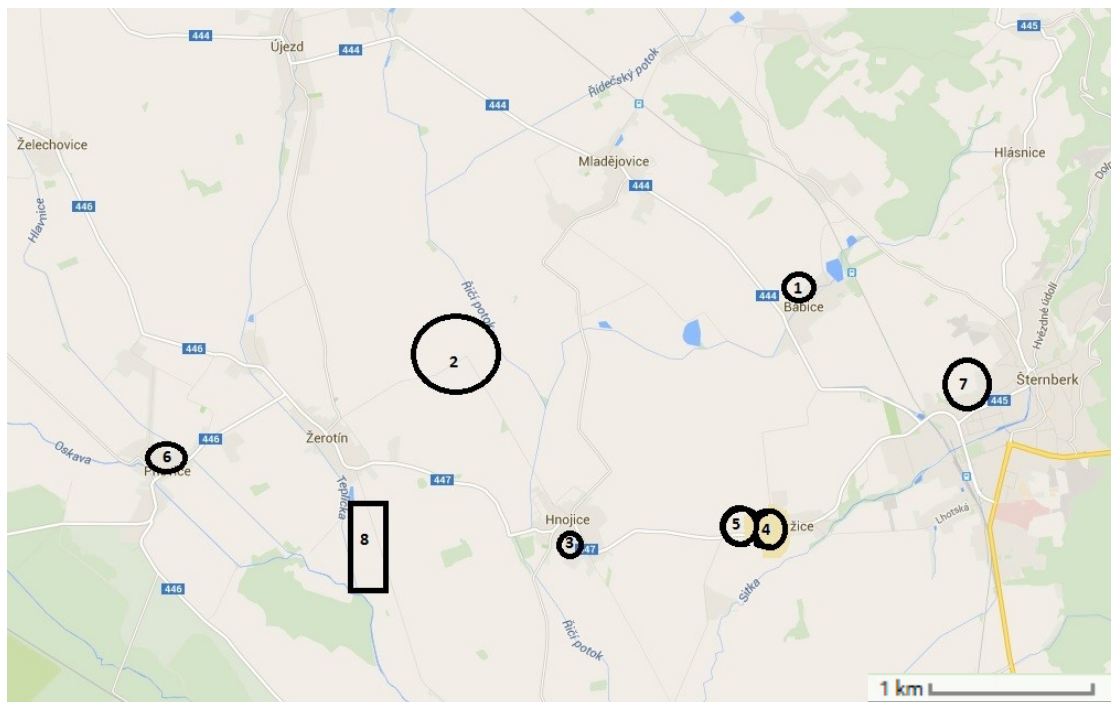
Uložení: VMO, př. č.: 213/66, 232/66

6. 2 Zhodnocení osídlení LnK

Na Šternbersku se výskyt LnK omezuje pouze na několik lokalit, na kterých bylo prokázáno osídlení právě touto kulturou. Jedná se o tyto lokality: Babice, Lužice, Žerotín a Hnojice. Ve většině případů se však jedná spíše o ojedinělé nálezy či nálezy, které se daly zařadit jen do období neolitu (např. Šternberk).

Na lokalitách Babice a Lužice bylo nalezeno nejvíce dokladů LnK. Při záchranných archeologických výzkumech na obou lokalitách byly objeveny sídlištní objekty a keramické střepy, štípaná a broušená industrie a další artefakty LnK.

V mnou vymezené oblasti Šternberska je velmi malý výskyt kultury s lineární keramikou. Toto může být způsobeno tím, že zde její nositelé nežili a zdržovali se například na Uničovsku či na některých dalších místech. Druhou možností je, že oblast okolo Šternberka ještě nebyla dostatečně prozkoumána.

Mapa č. 2: 1 – Babice u Šternberka, 2 – Hnojice - Mošťanky, 3 – Hnojice - lokalita proti škole, 4 – Lužice – Cihelna, 5 – Lužice - Za humny, 6 – Pňovice, 7 – Šternberk – Vinohrad, 8 – Žerotín – Cépový rybník

7. Závěr

Výzkum v Želechovicích započal ve 20. a hlavně ve 30. letech 20. století. Patří mezi jedny z nejstarších výzkumů, kde byla nalezena kultura s lineární keramikou. Tato bakalářská práce se věnovala především výzkumům ze 30. let minulého století. Kultura s LnK byla prokázána na třech nalezištích. Největší výskyt fragmentů byl na nalezišti 1, kde bylo objeveno pět jam a jeden objekt právě s touto kulturou. Byla zde odkryta jedna superpozice, a to na nalezišti 1 jáma 2 a objekt 2, kdy z obou pocházela keramika s LnK. Vedoucím výzkumu byl především Karl Schirmeisen a další pracovníci z uničovského muzea. V Želechovicích bylo poměrně dost lokalit objeveno místními obyvateli, kteří nálezy oznámili a poté zde byl zahájen výzkum.

Objekty v Želechovicích nebyly pouze s kulturou LnK. Jedinou jámou s výhradním výskytem LnK byla jáma 2 s výjimkou jediného střepu, který patřil do kultury nálevkovitých pohárů. Keramický materiál jsem zařadila především do stupně II a III. Největší počet fragmentů bych zařadila do fáze IIb. Soubor materiálu ze Želechovic obsahuje tři kusy mazanice a 644 kusů keramiky. Ovšem v databázi jsem počítala se 614 kusy, protože některé kusy byly slepeny dohromady s dalšími fragmenty.

Z analýzy keramického materiálu vychází, že největší počet keramiky je z jemného materiálu (475 ks), kdežto hrubý materiál se vyskytl jen na 137 ks. Největší počet keramiky patřil do tmavošedé třídy, zatímco nejmenší počet byl béžovooranžové třídy. V želechovickém souboru převládala keramiky z plavené hlíny (606 ks) s příměsemi. Nejčastěji byla zastoupena organická příměs, která tvořila 37,5 % keramického plaveného těsta. Druhou nejčastější příměsí byla písčítá, naopak nejméně byla zastoupena kamenitá příměs s pískem. Z hlediska úpravy povrchu je nejčastější hlazení (539 ks). Povrch keramiky z plaveného materiálu s organickou příměsí byl také nejčastěji hlazený (223 ks). Na jedenácti fragmentech bylo použito tuhování, které na střední Moravě není výjimkou. Nejčastějším zachovaným druhem keramiky byly střepy ze stěn nádob, které tvořily 65,6 % z keramického materiálu.

Sedm keramických střepů mělo reparační otvory nebo provrty, které jsou na území České republiky běžné.

Výzdoba použita nejčastěji lineární (315 ks), poté technická (25 ks) a plastická (14 ks). Na 17 ks keramických fragmentů jsou kombinace zmíněné techniky. Více linek bylo tvořeno tupým nástrojem (263 ks). Ostrým nástrojem byly linky vytvořeny jen na 40 fragmentech. Noty se nejčastěji vyskytovaly na lince a měly tvar kruhu (79 ks). Plastická výzdoba se objevila na 20 keramických střepech ve formě výčnělků a lišt. Technický ornament byl ve formě prstování, nehtových vrypů a důlků.

Druhá část bakalářské práce se zabývala analýzou sídelní struktury LnK na Šternbersku. Na Šternbersku se kultura s lineární keramikou objevila na několika lokalitách. U některých nálezů byly informace velmi omezené. Další lokality na Šternbersku byly zařazeny k neolitu. Ty jsem do katalogu nezařadila.

Výzkum na lokalitách na Šternbersku a v Želechovicích určitě ještě bude pokračovat, protože tyto lokality nejsou příliš prozkoumané. V Želechovicích proběhl poslední větší výzkum na začátku tohoto století. Nalezení velkého zastoupení kultur a také objev železářských pecí, které také našli pracovníci uničovského muzea v minulém století, jistě přispěje k tomu, aby se sem archeologové vraceli i v dalších letech.

8. Resumé

This work is called The settlement of Linear Pottery Culture (LBK) in the register of the village Želechovice and the settlement of this culture in Šternberk region. The work is divided into two parts. The first focuses on research in the village Želechovice, which focuses on the processing and analysis of the material culture of the LBK, and the second part is dedicated to the LBK settlement in Šternberk region. I create a catalog of locations with the Linear Pottery Culture.

Research in Želechovice began in the 20th and especially in the 30s of the 20th century. Linear Pottery Culture was found here. The three finding places were found. Deposits 1 had 5 pits. Karl Schirmeisen was head of research. Localities were discovered by locals. Material from Želechovice contained three pieces of daub and 644 ceramic shards.

Analysis showed ceramics from fine material (475 pieces). The fine is more than thick. Ceramics were mostly dark gray. Ceramics least was orange beige color. Ceramic material was floated from clay. Impurities were organic and for example sandy. Impurities least was rocky with sand. The surface was smoothed the most (539 pieces). Ceramic fragments (11 pieces) was graphitized. Vessel wall are preserved most (65,6%) from the file. Reparation holes or drill through were on the seven potsherds. The decoration was mostly linear (315 pcs), than technical (25 pieces) and plastic (14 pieces). On 17 pieces of pottery fragments is combinance mentioned techniques. Lines formed with a blunt instrument (263 pieces) and sharp (40 pieces). Notes was most common on the line and had the shape of a circle (79 pieces).

The second part of the thesis dealt catalog sites with LBK to Šternberk region. Linear Pottery Culture appeared at six locations in Šternberk region. Some were only scant information and other sites known just as Neolithic. These I have not included in the catalog.

Research at locations in Šternberk region and Želechovice certainly will still continue, because these sites are poorly understood. In Želechovice was last bigger research at the beginning of this century.

9. Seznam literatury

Burešová, J. a kol. 2013: Uničov. Historie moravského města. Uničov.

Červinka, I. L. 1902: Vlastivěda moravská. I. Země a lid. Morava za pravěku. Brno.

Čižmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě, AMM LXXXIII, 105–139.

Čižmář, Z. (ed.) a kol. 2008: Život a smrt v mladší době kamenné. Katalog výstavy. Znojmo.

Demek, J. a kol. 2006: Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Praha.

Hlava, M. 2004: Latenská sídliště v Dolní Sukulomi (okr. Olomouc). Poznámky k výzkumům a historii „německého“ muzea v Uničově, Pravěk – Nová řada 14, 373–416.

Hlava, M. 2013: Dějiny archeologického výzkumu. In: Burešová, J. a kol. 2013: Uničov. Historie moravského města. Uničov, 543–553.

Hlubek, L. 2010: Pravěké a středověké osídlení katastru obce Želechovice, Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci 300/2010, 81–100.

Květina, P. – Pavlů, I. 2007: Neolitické sídliště v Bylanech - základní databáze. Praha.

Lička, M. 2009: Otvory ve stěnách nádob kultury s lineární keramikou v Kosoři, okr. Praha-Západ, Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M 14–15, 131–148.

Mateiciucová, I. 1997: Štípaná industrie na pohřebišti kultury s LnK ve Vedrovicích, *Pravěk NŘ* 7, 77–103.

Mateiciucová, I. 2002: Štípaná kamenná industrie z pohřebiště v „Široké u lesa“. In: Podborský, V. a kol. 2002: Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě. Brno, 217–235.

Oliva, M. 2005: Výzkum pravěké těžby rohovce v Krumlovském lese, *AMM LXXXX*, 161–184.

Opluštil, Z. 1931: Šternbersko – Vlastivědná čítanka. Vyškov.

Pavlů, I. 2005: Tvar a idea neolitického domu, *Pravěk NŘ* 15, 13–23.

Pavlů, I. (ed.) 2007: Archeologie pravěkých Čech 3 – Neolit. Praha.

Podborský, V. a kol. 1993: Pravěké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid. Nová řada. Svazek 3. Brno.

Podborský, V. a kol. 2002: Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě. Brno.

Podborský V. 2008: Dějiny pravěku a rané doby dějinné. Masarykova univerzita. Brno.

Procházková, P. 2001: První profesionálové. In: Bém, M. a kol. 2001: Archeologické zrcadlení. Olomouc, 2–26.

Rulf, J. 1983: Přírodní prostředí a kultury českého neolitu a eneolitu, *Památky archeologické* 74, 35–95.

Satrapová, B. 2014: Sídliště kultury s lineární keramikou na katastru obce Dolní Dlouhá Loučka a osídlení této kultury na Uničovsku. *Bakalářská práce KHI FF UPOL Olomouc*.

Schirmeisen, K. 1931: Zur Vorgeschichte des Mährisch-Neustädter Gebietes, *Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn* 62, 107–132.

Schirmeisen, K. 1932: Neolitische Siedlungen im Mähr.-Neustädter Gebietes, *Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn*, 63, 123.

Schirmeisen, K. 1933: Beiträge zur Vorgeschichte des Mähr. Neustädter Gebietes, *Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn* 64, 115–143.

Schirmeisen, K. 1935: Neue Ausgrabungen bei Mährisch Neustadt, *Sudeta* XI, Heft 4, 97–110.

Schirmeisen, K. 1938: Meine letzten Grabungen mit Oberst Reimer, *Zeitschrift des Deutschen Vereins für die Geschichte Mährens und Schlesiens* XL, 57–68.

Schirmeisen, K. 1940: Vorzeitliche Siedlungen bei Pirnik nächste Mähr. Neustadt, *Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn* 71, 122–136.

Schirmeisen, K. 1943: 15 Jahre Vorgeschichtsforschung in Mährisch Neustädter Gebiet. *Zeitschrift des Mährischen Landesmuseums – Neue Folge* III, 90–150.

Sklenář, K. 2005: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů*. Praha.

Šafář, J. a kol. 2003: Olomoucko. Chráněná území ČR. svazek VI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Chráněná území ČR. Svazek 6. Praha.

Šída, P. 2007: Využívání kamenné suroviny v mladší a pozdní době kamenné. Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque 3. Praha – Brno.

Šmíd, M. 2012: Kostrové a žárové pohřebiště kultury s lineární keramikou v Kralicích na Hané, Střední Morava. Pravěk – supplementum 25. Brno.

Šída, P. a kol. 2012: Neolitický těžební a zpracovatelský areál ve Velkých Hamrech I. Turnov.

Tichý, R. 1960: K nejstarší volutové keramice na Moravě, PA, 1960, 415–441.

Tichý, R. 1962: Osídlení s volutovou keramikou na Moravě, PA, 1962, 245–305.

Vignatiová, J. 1975: Přehled vývoje archeologického bádání na Moravě do začátku XX. století, Zprávy Československé archeologické společnosti při Československé akademii věd, Praha, XVII, seš. 3, 93–125.

Vokáč, M. 2008: Broušená a ostatní kamenná industrie z neolitu a eneolitu na jižní Moravě se zvláštním zřetelem na lokalitu Těšetice-Kyjovice. Disertační práce FF MU Brno.

Vostrovská, I. 2007: Nové poznatky ke kultuře s lineární keramikou na střední Moravě. Bakalářská práce FF MU Brno.

Vostrovská, I. 2010: Keramika ze sídliště kultury lineární v Těšeticích-Kyjovicích "Sutnách". Magisterská práce FF MU Brno.

Výkruta, L. 2006: Muzeum Uničov. Bakalářská práce FF MU Brno.

Nálezové zprávy

Archiv Vlastivědného muzea Olomouc, složka Hnojice, Lužice, Pňovice, Šternberk, Želechovice, Žerotín.

Šmejda, V. 1997: Lužice. [Nálezová zpráva.] Olomouc, Archeologické centrum.

Vránová, V. 2013: Babice u Šternberka. [Nálezová zpráva.] Olomouc, Archeologické centrum.

Internetové zdroje

Archeologické centrum Olomouc - výzkumy [cit. 2015-03-19].

Dostupné na WWW: <<http://www.ac-olomouc.cz/>>.

Babice – historie obce [cit. 2015-02-07].

Dostupné na WWW: <<http://www.obecbabice.cz/>>.

Bylany - databáze [cit. 2014-11-16, 2015-01-29].

Dostupné na WWW: <<http://www.bylany.com/index.html>>.

Geologická mapa – pedologie [cit. 2014-11-21].

Dostupné na WWW: <http://mapy.geology.cz/geocr_50/>.

Hnojice – historie obce [cit. 2014-10-29].

Dostupné na WWW: <<http://www.hnojice.cz>>.

Lužice – historie obce [cit. 2014-10-29].

Dostupné na WWW: <<http://www.obecluzice.cz>>.

Mapy – podklad map v příloze [cit. 2015-02-15]

Dostupné na WWW: <<http://mapy.cz/>>.

Mapy Google – podklad map v práci [cit. 2015-03-25]

Dostupné na WWW: <<http://www.google.cz/maps>>.

Mikroregion Šternbersko – soupis obcí, charakteristika a nerostné suroviny
[cit. 2014-09-19, 2015-03-16].

Dostupné na WWW: <<http://www.mikroregion-sternbersko.cz>>.

Půdní mapa – typ půdy [cit. 2014-11-21].

Dostupné na WWW: <<http://mapy.geology.cz/pudy/>>.

Státní archeologický seznam – SAS čísla a informace, podklad pro mapy s
vyznačenými místy nálezů [cit. 2014-10-29].

Dostupné na WWW: <<http://twist.up.npu.cz/ost/archeologie/ISAD/free/>>.

Šternberk – historie a zajímavosti [cit. 2014-10-29].

Dostupné na WWW: <<http://www.sternberk.eu>>.

Želechovice – přírodní podmínky [cit. 2014-11-21].

Dostupné na WWW: <<http://www.obeczelechovice.cz>>.

Žerotín - historie [cit. 2014-10-29].

Dostupné na WWW: <<http://www.obeczerotin.cz>>.

10. Seznam zkratek

AC (ACO)	Archeologické centrum Olomouc
AMM	Acta Musei Moraviae
ČSAV Praha	Československá akademie věd Praha
FF MU Brno	Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno
inv. č.	Inventární číslo
KHI FF UPOL	Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
LnK	Kultura s lineární keramikou
LPC	Linear Pottery Culture
nal.	Naleziště
NZ	Nálezová zpráva
obr.	Obrazová tabulka (v příloze)
PA	Památky archeologické
Pravěk NŘ	Pravěk nová řada
př. č.	Přírůstkové číslo
SAS ČR	Státní archeologický seznam České republiky
VMO	Vlastivědné muzeum Olomouc

11. Příloha bakalářské práce

Katalog keramického materiálu + klíč

- Mapa 1** Želechovice – naleziště
- Mapa 2** Šternbersko
- Obrázek 1** Povrchové sběry
A 128 611 – A 128 615
- Obrázek 2 - 7** Rotterova zahrada, povrchové sběry
A 129 004 – A 129 014, A 129 016 – A 129 018, A 129 021
– A 129 029, A 129 033 – A 129 034
- Obrázek 8** Naleziště 1, jáma 1
A 129 035
- Obrázek 9 - 22** Naleziště 1, jáma 2
A 129 208 – A 129 226, A 129 228 – A 129 334, A 129 238,
A 129 240, A 129 257 – A 129 258, A 129 262 – A 129 263,
A 129 268 – A 129 284, A 129 289 – A 129 298, A 129 300
- A 129 318, A 129 320 – A 129 371, A 129 374 – A 129 376,
A 129 378, A 129 383, A 129 393, A 129 396
- Obrázek 23** Naleziště 1, objekt 2
A 129 406
- Obrázek 24** Naleziště 1, jáma 3
A 130 120 – A 130 122
- Obrázek 25 - 32** Naleziště 1, jáma 4
A 130 321 – A 130 330, A 130 332 – A 130 333, A 130 335,
A 130 337, A 130 340, A 130 343 – A 130 349, A 130 366,
A 130 372 – A 130 373, A 130 377 – A 130 388, A 130 391
- A 130 394, A 130 397, A 130 400, A 130 402 – A 130 403,
A 130 407 – A 130 408, A 130 411 – A 130 415, A 130 417,
A 130 422 – A 130 424
- Obrázek 33 - 42** Naleziště 1, jáma 5
A 130 536 – A 130 546, A 130 549 – A 130 560, A 130 580,
A 130 584 – A 130 592, A 130 594 – A 130 597, A 130 599
- A 130 606, A 130 608 – A 130 610, A 130 612 – A 130 613,
A 130 615 – A 130 630, A 130 632 – A 130 651, A 130 653,
A 130 655 – A 130 656
- Obrázek 43** Naleziště 2
A 130 975 – A 130 976
- Obrázek 44** Gabrielovo pole, jáma 3
A 132 089

- Obrázek 45 – 48**   Fotografická příloha
A 129 006, A 129 208, A 129 222, A 129 226, A 129 231,
A 130 536, A 130 546
- Obrázek 49**   Ukázka původní dokumentace
Naleziště 1 – jáma 1, 2 a 3
Naleziště 1 – jáma 2 a objekt 2
- Obrázek 50**   Ukázka původní dokumentace
Naleziště 1 – jáma 4
Naleziště 1 – jáma 5
- Obrázek 51**   Ukázka původní dokumentace
Naleziště 4 – plán naleziště
Naleziště 4 – jáma 3 a její výplň

Katalog keramického materiálu ze Želechovic

Inv	Obj	Ks	Zb	Tř	M	P	Za	MM	O	D	V	LO	K	Lin	N	PO	TO	Pozn	Tab
A 128 611	10	1	1	5	1-1	2	30		4		5	3-2					2-1		1
A 128 612	10	1	1	5	1-4	3	30	9	7		3						1-1		1
A 128 613	10	1	1	5	1-4	2	50	7			1	2-2							1
A 128 614	10	1	1	8	1-4	2	50	4			1	1-2							1
A 128 615	10	1	1	7	1-4	2	63	7			4	1-2				1-1			1
A 129 004	8	1	1	4	1-7	2	12	6	6	8								reparační otvory	2
A 129 005	8	1	1	8	1-3	2	30	6	6		1	1-1			3-4				2
A 129 006	8	1	1	7	1-2	3	30	8	8		1	1-2			1-2				3
A 129 007	8	1	1	1	1-3	2	30	5	5		1	1-2			2-2				3
A 129 008	8	1	2	2	1-4	3	30	10	10		1								3
A 129 009	8	1	1	7	1-3	2	30	8	8		1	1-2			2-2				4
A 129 010	8	1	1	5	1-3	2	30	7	7		1	1-2							4
A 129 011	8	1	1	1	1-3	2	30	7	5		1	1-2			1-2				4
A 129 012	8	1	1	2	1-3	2	30	6	6		1	1-1			1-2				4
A 129 013	8	1	2	2	1-4	2	30	9	9		2					3-1		výčnělek	5
A 129 014	8	1	2	9	1-2	2	30	9	5									reparační otvor	5
A 129 015	8	1	1	2	1-4	3	50	6											
A 129 016	8	1	1	3	1-3	2	50	7			1	1-2			1-4				5
A 129 017	8	1	1	4	1-3	2	50	5			1	1-2							5
A 129 018	8	1	1	1	1-1	2	50	5			1	1-2							5
A 129 019	8	1	1	4	1-2	2	50	6											
A 129 020	8	1	2	4	1-4	3	50	14											
A 129 021	8	1	1	7	1-3	2	50	6			1	1-2			1-4				6
A 129 022	8	1	1	2	1-3	2	50	5			1	1-2			2-4				6
A 129 023	8	1	2	2	1-3	2	50	12			1	1-2			1-1				6
A 129 024	8	1	1	2	1-3	3	50	8			1	1-2							6
A 129 025	8	1	1	2	1-3	2	50	7			1	1-1			1-4				6
A 129 026	8	1	1	7	1-3	2	50	5			1	1-2			1-2				6
A 129 027	8	1	1	7	1-4	3	50	6			1	1-2							6
A 129 028	8	1	1	10	1-1	2	50	5			1	1-2			1-1				6
A 129 029	8	1	1	4	1-2	2	40	6		12	1	1-2							7
A 129 030	8	1	2	4	1-4	3	40	15		14								reparační otvor	
A 129 031	8	1	1	2	1-4	2	40	8		26									
A 129 032	8	1	2	1	2-4	2	40	13		13									
A 129 033	8	1	1	3	2-4	3	50	6			1	1-2						atypická ker.	7
A 129 033	8	2	1	4	1-1	2	50	7										atypická ker.	
A 129 033	8	2	1	8	1-3	2	50	6			1				1-1			atypická ker.	
A 129 034	8	1	1	2	1-2	2	50	5			1							šárecký stupeň	7

A 129 255	2	1	1	2	1-3	2	30	4											
A 129 256	2	1	1	6	1-3	2	30	7	6	1	1			1-2					
A 129 257	2	1	1	6	1-1	2	30	4	4	1	1-2			1-2					12
A 129 258	2	1	1	9	1-3	2	30	5	5	1	1-2			2-2					12
A 129 259	2	1	1	7	1-3	2	30	7	7										
A 129 260	2	1	1	6	1-1	2	30	3	3										
A 129 261	2	1	1	7	1-2	2	50	10											
A 129 262	2	2	2	7	1-3	2	50	10		1	1-2							odlom. ucho	12
A 129 263	2	1	1	3	1-2	2	50	7										odlom. ucho	12
A 129 264	2	1	2	6	1-1	2	50	9											
A 129 265	2	1	1	6	1-3	2	50	15											
A 129 266	2	1	1	3	1-1	2	50	9											
A 129 267	2	1	1	5	1-4	2	50	7		1	1-2								
A 129 268	2	1	1	3	1-3	2	50	8		1	1-2			2-4					12
A 129 269	2	3	1	2	1-3	2	50	6		1	1-2			1-2					13
A 129 270	2	1	1	7	1-3	2	50	7		1	1-1			2-2					13
A 129 271	2	1	1	7	1-4	2	50	7		1	1-2			1-2					12
A 129 272	2	1	1	2	1-1	2	50	4		1	1-2								13
A 129 273	2	1	1	2	1-3	3	50	4		1	1-2			1-1					13
A 129 274	2	1	1	5	1-3	2	50	7		1	1-2								13
A 129 275	2	1	1	2	1-1	2	50	5		1	1-1			3-4					13
A 129 276	2	1	1	2		2	50	5		1									14
A 129 277	2	1	1	1	1-3	2	50	5		1	1-2			2-4					14
A 129 278	2	1	1	2	1-3	2	50	5		1	1-2								14
A 129 279	2	1	1	7	1-2	2	50	10		1	1-2			1-2					14
A 129 280	2	1	1	2	1-2	2	50	5		1	1-2			1-2					14
A 129 281	2	1	1	6	1-1	2	50	4		1	1-2			1-2					14
A 129 282	2	1	1	2	1-1	2	50	4		1	1-2			1-2					14
A 129 283	2	1	1	8	1-3	2	50	8		1	1-2			1-2					14
A 129 284	2	1	1	5	1-3	3	50	9											14
A 129 285	2	1	2	3	1-4	3	50	9											
A 129 286	2	1	1	7	1-3	2	50	7											
A 129 287	2	1	1	2	1-3	2	50	5											
A 129 288	2	2	1	7	1-3	2	50	7											
A 129 289	2	1	2	2	1-2	2	50	11		1	1-2			1-2					15
A 129 290	2	1	1	5	1-3	2	50	6		1	1-2			2-4					15
A 129 291	2	1	1	2	1-1	2	50	5		1	1-2			1-2					15
A 129 292	2	1	1	2	1-1	2	50	8		1	1-2								15
A 129 293	2	1	1	2	1-2	2	50	9		1	1-1			1-2					15
A 129 294	2	1	2	2	1-4	3	50	9		1	1-2			1-1					15
A 129 295	2	1	1	5	1-3	2	50	7		1	1-2			1-2					15
A 129 296	2	1	1	2	1-3	2	50	8		1	1-1								15
A 129 297	2	1	1	2	1-3	2	50	7		1	1-2								16
A 129 298	2	1	1	1	1-1	2	50	9		1	1-2								16
A 129 299	2	1	1	1	1-2	2	50	8											
A 129 300	2	1	1	5	1-3	2	50	5		1	1-2			1-1					16

A 129 301	2	1	1	2	1-1	2	50	7			1	1-2			1-4				16
A 129 302	2	1	1	2	1-1	2	50	5			1	1-2			2-2				16
A 129 303	2	1	1	5	1-3	5	50	6			1	1-2			1-2				16
A 129 304	2	1	2	3	1-3	2	50	8			1	1-2			1-2				16
A 129 305	2	2	1	2	1-1	5	50	7			1	1-2						šárecký stupeň	16
A 129 306	2	1	1	1	1-3	2	50	6			1	1-2			1-4				16
A 129 307	2	1	1	1	1-1	2	50	4			1	1-2							16
A 129 308	2	1	1	1	1-1	2	50	4			1	1-2							16
A 129 309	2	2	1	3	1-2	2	50	4			1	1-2							17
A 129 310	2	1	1	5	1-2	2	50	8			1	1-2			2-4				17
A 129 311	2	2	2	2	1-1	2	50	9			1	1-2							17
A 129 312	2	1	1	5	1-1	2	50	3			1	1-2							17
A 129 313	2	1	1	2	1-3	2	50	6			1	1-2			2-4				17
A 129 314	2	1	1	2	1-3	2	50	6			1	1-2			1-2				17
A 129 315	2	1	1	8	1-1	2	50	6			1	1-2							17
A 129 316	2	1	1	2	1-3	5	50	6			1	1-2			1-2				17
A 129 317	2	1	1	2	1-3	2	50	5			1	1-2			2-2				17
A 129 318	2	1	1	1	1-3	5	50	6			1	1-2			3-2				17
A 129 319	2	1	1	7	1-3	2	50	2			1	1-2							
A 129 320	2	1	1	6	1-3	2	50	5			1	1-2							17
A 129 321	2	1	1	2	1-1	2	50	5			1	1-2							17
A 129 322	2	1	1	5	1-3	2	50	4			1	1-2			2-2				18
A 129 323	2	1	1	6	1-2	2	50	7			1	1-1							18
A 129 324	2	1	1	3	1-3	2	50	6			1	1-1			1-4				18
A 129 325	2	1	1	2	1-1	2	50	7			1	1-2							18
A 129 326	2	1	1	3	1-1	2	50	5			1				1-1				18
A 129 327	2	1	1	5	1-4	2	50	6			1	1-2			2-2				18
A 129 328	2	2	1	1	1-1	2	50	6			1	1-2							18
A 129 329	2	1	1	2	1-1	2	50	5			1	1-2			1-1				18
A 129 330	2	1	1	1	1-1	2	50	6			1	1-2							18
A 129 331	2	1	1	6	1-1	2	50	6			1	1-2			1-2				18
A 129 332	2	1	2	6	1-3	2	50	8			1	1-2							18
A 129 333	2	1	1	1	1-3	2	50	5			1	1-2			1-2				18
A 129 334	2	1	1	7	1-3	2	50	5			1	1-2							18
A 129 335	2	1	1	1	1-3	2	50	6			1	1-2							18
A 129 336	2	1	1	2	1-3	2	50	4			1	1-2							18
A 129 337	2	1	1	2	1-3	2	50	5			1	1-2							18
A 129 338	2	1	1	7	1-1	2	50	4			1	1-2							18
A 129 339	2	1	1	10	1-3	2	50	5			5	1-2					2-1		18
A 129 340	2	1	1	6	1-3	2	50	5			1	1-2			3-2				19
A 129 341	2	1	1	6	1-3	5	50	6			1	1-2			1-2				19
A 129 342	2	1	1	1	1-2	2	50	5			1	1-2							19
A 129 343	2	1	1	5	1-1	2	50	5			1	1-2							19
A 129 344	2	1	1	2	1-3	2	50	6			1	1-2			2-2				19
A 129 345	2	1	1	2	1-7	5	50	7			1	1-2							19
A 129 346	2	1	2	3	1-4	2	50	10			1	1-2							19
A 129 347	2	1	1	8	1-2	2	50	5			5	1-2						2-1	19

A 129 348	2	1	1	7	1-4	2	50	5			2	1-2						19
A 129 349	2	1	1	2	1-3	5	50	6			1	1-2		1-2				19
A 129 350	2	1	1	2	1-1	2	50	4			1	1-2						19
A 129 351	2	1	1	7	1-3	2	50	5			1	1-1		1-1			reparační otvor	19
A 129 352	2	1	1	2	1-3	2	50	4			1	1-2						19
A 129 353	2	1	1	5	1-1	2	50	4			1	1-2		1-2				19
A 129 354	2	1	1	6	1-4	2	50	5			1	1-2		2-1				19
A 129 355	2	1	1	7	1-3	2	50	5			1	1-2		1-1				19
A 129 356	2	1	1	1	1-1	2	50	3			1	1-2		1-2				19
A 129 357	2	1	1	1	1-3	2	50	5			5	1-2				2-1		19
A 129 358	2	1	1	2	1-1	2	50	5			1	1-2						20
A 129 359	2	2	2	5	1-4	3	50	15			3					2-1		20
A 129 360	2	1	2	5	1-4	4	50	11			5	1-2				2-1		20
A 129 361	2	1	2	3	1-4	2	50	9			3					2-1		20
A 129 362	2	1	1	5	1-1	2	50	8			3					2-2		20
A 129 363	2	1	2	5	1-4	3	50	10			5	1-2				3-1		20
A 129 364	2	1	1	1	1-4	3	50	6			3					2-1		20
A 129 365	2	1	1	3	1-1	2	50	7			2				2-1			21
A 129 366	2	1	2	7	1-4	2	50	11			4	1-2			3-1			21
A 129 367	2	1	1	5	1-4	2	61	11			2				3-1			21
A 129 368	2	1	2	5	1-4	2	50	7			4	1-2		2-1	3-1			21
A 129 369	2	1	1	2	1-2	3	60	6			2				2-1			21
A 129 370	2	1	2	7	1-3	2	64	13			2				2-1			21
A 129 371	2	1	1	7	1-4	3	60	7										21
A 129 372	2	1	1	2	1-3	2	60	7			2				1-3			
A 129 373	2	1	1	5	1-4	2	67	8			2				1-3			
A 129 374	2	1	2	8	1-3	2	50	8			1	1-2						22
A 129 375	2	1	1	1	1-4	2	50	7			1	1-2		1-2				22
A 129 376	2	1	1	8	1-3	2	50	7			1	1-2						22
A 129 377	2	1	1	3	1-4	3	50	7										
A 129 378a	2	1	1	7	1-1	2	50	8										
A 129 378b	2	1	1	3	1-3	2	50	7			1	1-2					spodek, zřejmě A 129 380	22
A 129 378c	2	1	2	3	2-4	3	50	10									spodek, zřejmě A 129 381	
A 129 379	2	1	1	5	2-4	2	50	6										
A 129 382	2	1	1	2	1-4	2	50	7										
A 129 383	2	1	1	8	1-3	2	40	8			9	1	1-2		3-4			22
A 129 384	2	1	2	2	1-2	2	40	9			9							
A 129 385	2	1	1	7	1-1	2	40	6			6							
A 129 386	2	1	2	5	1-2	2	40	10			15							
A 129 387	2	1	1	5	1-4	3	40	11			11							
A 129 388	2	1	1	6	1-1	2	40	5			5							
A 129 389	2	1	1	7	1-2	2	40	7			13							
A 129 390	2	1	1	3	1-3	2	40	7			7							
A 129 391	2	2	1	7	1-3	2	40	5			5							

A 130 360	4	1	1	7	1-3	2	30	5	4										
A 130 361	4	1	1	3	1-4	3	30	8	8										
A 130 362	4	1	1	7	1-1	2	30	5	5										
A 130 363	4	1	1	6	1-1	2	30	5	4										
A 130 364	4	1	1	7	1-3	2	30	5	5										
A 130 365	4	1	1	6	1-4	4	30	6	3										
A 130 366	4	1	1	1	1-1	4	30	7	5										27
A 130 367	4	1	1	6	1-4	2	30	6	5										
A 130 368	4	1	2	2	1-3	2	50	11											
A 130 369	4	1	2	7	1-4	2	50	11											
A 130 370	4	1	2	7	1-3	2	50	9											
A 130 371	4	1	1	1	1-2	2	50	7											
A 130 372	4	1	1	7	1-2	2	50	5		3						3-1			29
A 130 373	4	1	1	2	1-3	2	50	7		1	1-1			2-2					29
A 130 374	4	2	1	3	1-4	2	50	8		3						2-3			
A 130 375	4	1	1	3	1-4	3	50	7											
A 130 377	4	1	1	7	1-7	2	50	7		1	1-2			3-2					29
A 130 378	4	1	2	7	1-2	2	50	11		1	1-2			2-2					29
A 130 379	4	1	1	2	1-3	2	30	5	3	1	1-2			2-2					29
A 130 380	4	1	1	2	1-1	2	50	6		1	1-2			3-2					30
A 130 381	4	1	1	7	1-3	2	50	7		1	1-2			2-4					30
A 130 382	4	1	1	2	1-2	2	50	5		1	1-2			1-2					30
A 130 383	4	1	1	4	1-1	2	50	4		1	1-2			1-2					30
A 130 384	4	1	1	7	1-2	2	50	9		1	1-2			1-1					30
A 130 385	4	1	1	2	1-1	2	50	6		1	1-1			2-2					30
A 130 386	4	1	1	8	1-3	2	50	6		1	1-2			2-2					30
A 130 387	4	1	1	5	1-4	2	50	5		1	1-2			3-2					30
A 130 388	4	1	1	2	1-3	2	50	7		1	1-1			1-2					30
A 130 389	4	1	1	7	1-2	2	50	6											
A 130 390	4	1	1	7	1-1	2	50	6		1	1-1								
A 130 392	4	1	1	6	1-3	2	50	6		1	1-1			2-2					30
A 130 393	4	1	1	2	1-3	2	50	5		1	1-1			1-2					30
A 130 394	4	1	1	2	1-1	2	50	5		1	1-2			1-2					31
A 130 395	4	1	1	7	1-3	2	50	6		1				1-1					
A 130 396	4	1	1	2	1-1	2	50	6		1				1-1					
A 130 391	4	1	1	2	1-1	2	50	6		1	2-2								30
A 130 376	4	1	1	6	1-1	2	50	4											
A 130 397	4	1	1	7	1-3	2	50	4		1	1-2								31
A 130 398	4	1	1	5	1-2	2	50	5		1	1-2								
A 130 399	4	1	1	7	1-3	2	50	5		1	1-2			1-1					
A 130 400	4	1	1	7	1-1	2	50	6		1	1-2			1-2					31
A 130 401	4	1	1	7	1-1	2	50	5		1				2-1					
A 130 402	4	1	1	6	1-1	2	50	8		1	1-2								31
A 130 403	4	1	1	3	1-3	2	50	5		1	1-1								31
A 130 404	4	1	2	5	1-4	2	50	8											
A 130 405	4	1	1	2	1-1	2	50	9		1	1-2								
A 130 406	4	1	1	3	1-4	2	50	8		1				1-1					
A 130 407	4	1	1	2	1-1	2	50	7		1	1-1			1-2					31

A 130 408	4	1	1	6	1-1	2	50	5			1	1-1						31	
A 130 409	4	1	1	3	1-1	2	50	4			1				1-1				
A 130 410	4	1	1	2	1-1	2	50	4			1	1-2			1-4				
A 130 411	4	1	1	1	1-3	2	50	5			1	1-2						31	
A 130 412	4	1	1	2	1-2	2	50	8			3					2-3		31	
A 130 413	4	1	1	4	1-2	2	50	7			3					2-3		31	
A 130 414	4	1	2	5	1-4	2	50	9			2				2-2			31	
A 130 415	4	1	1	1	1-2	2	66	14									ucho	31	
A 130 416	4	1	1	7	1-1	2	50	8			3					2-3			
A 130 417	4	1	1	7	1-2	2	50	11			2				2-2			32	
A 130 418	4	1	1	7	1-4	3	50	8											
A 130 419	4	1	1	5	1-4	3	50	8											
A 130 420	4	1	1	7	1-4	2	50	7											
A 130 421	4	1	1	3	1-4	2	50	8											
A 130 422	4	1	1	2	1-2	3	40	12		12	1	1-1			2-4			32	
A 130 423	4	1	1	7	1-1	2	40	5		5	1	1-2						32	
A 130 424	4	1	1	6	1-3	2	40	7		8	1	1-2			1-2			31	
A 130 425	4	1	1	4	1-3	2	40	8			1	1-2			1-4				
A 130 426	4	1	1	3	1-3	2	40	5		6	1	1-2			1-2				
A 130 427	4	2	2	7	1-4	2	40	15		15									
A 130 428	4	2	2	7	1-4	2	40	11		11									
A 130 429	4	1	1	5	1-1	2	40	9		9									
A 130 430	4	1	1	5	1-3	2	40	7											
A 130 431	4	1	1	5	1-3	2	40	4		4									
A 130 432	4	1	1	3	1-4	3	40	9		9									
A 130 536	5	2	1	2	1-7	5	22	9		5	1	1-2		1	1-2			33	
A 130 537	5	1	1	2	1-1	2	22	7		5	1	1-2		2				33	
A 130 538	5	1	2	3	1-2	3	22	9		10	3					2-1		33	
A 130 539	5	1	2	7	1-3	2	22	8		6	1	1-1		2				34	
A 130 540	5	1	1	6	1-1	2	22	6		3	1	1-1			3-2			34	
A 130 541	5	1	1	3	1-2	2	30	7		6	1	1-2			3-2			34	
A 130 542	5	1	2	7	1-3	2	22	7		5	1	1-2			1-4			34	
A 130 543	5	1	2	2	1-2	2	22	8		5	1	1-2		2	2			35	
A 130 544	5	1	1	6	1-1	2	22	7		5	1	1-2						34	
A 130 545	5	1	1	3	1-2	2	22	4		4	1	1-2			2-2			35	
A 130 546	5	1	1	2	1-1	2	30	6		6	5	1-2			3-2		3-1	provrt výčnělku	35
A 130 547	5	1	1	2	1-1	2	30	5		3	1				1-1				
A 130 548	5	1	1	2	1-1	2	30	6		4	1	1-1			2-2				
A 130 549	5	1	1	7	1-2	2	30	5		4	1	1-2						35	
A 130 550	5	1	1	7	1-1	2	30	6		4	1	1-2			1-2			35	
A 130 551	5	1	1	3	1-1	2	30	6		5	1	1-2						35	
A 130 552	5	1	2	3	1-2	2	30	7		6	1	1-2			1-2			35	
A 130 553	5	1	1	3	1-1	2	30	5		3	1	1-2			2-2			35	
A 130 554	5	1	1	3	1-3	2	30	7		5	1	1-2			1-2			35	
A 130 555	5	1	1	2	1-2	2	30	5		4	1	1-1			2-2			36	
A 130 556	5	1	2	2	1-2	2	30	7		5	1	1-2						36	
A 130 557	5	1	2	5	1-3	2	30	7		4	1	1-2			3-2			36	

A 130 558	5	1	1	3	1-1	2	30	6	4	1	1-2	2					36
A 130 559	5	1	1	2	1-1	2	30	5	4	1	1-2		1-2				36
A 130 560	5	1	1	3	1-1	2	30	6	4	1	1-2						36
A 130 561	5	1	1	5	1-1	2	30	6	5	1	1-2						
A 130 562	5	1	1	9	1-3	2	30	7	5	3					2-2		
A 130 563	5	1	1	3	1-1	2	30	4	3	1	1-1	1					
A 130 564	5	1	2	5	1-1	2	30	8	7	1	1-2						
A 130 565	5	1	1	2	1-2	2	30	7	5	1	1-2						
A 130 566	5	1	1	2	1-1	2	30	5	4	1			1-1				
A 130 567	5	1	2	3	1-2	2	30	6	7								
A 130 568	5	1	2	2	1-1	2	50	9	5	1	1-2						
A 130 569	5	1	1	3	1-1	2	30	7	6	1	1-2						
A 130 570	5	1	1	5	1-1	2	30	7	7								
A 130 571	5	1	2	7	1-4	2	30	10	7								
A 130 572	5	1	2	3	1-4	2	30	9	9								
A 130 573	5	1	1	7	1-2	2	30	5	4								
A 130 574	5	1	1	3	1-2	2	30	6	6								
A 130 575	5	1	1	1	1-1	2	30	6	5								
A 130 576	5	1	1	5	1-1	2	30	7	9								
A 130 577	5	1	1	6	1-1	2	30	5	3								
A 130 578	5	1	1	3	1-2	2	30	6	5								
A 130 579	5	1	1	3	1-1	2	30	6	5								
A 130 580	5	1	2	7	1-3	2	50	11		1	1-1						36
A 130 581	5	1	1	7	1-3	2	50	6									
A 130 582	5	1	2	3	1-1	2	50	14									
A 130 583	5	1	1	1	1-1	2	50	4									
A 130 584	5	4	2	7	1-1	2	50	6		1	1-2		2-2				36
A 130 585	5	1	1	8	1-1	2	50	7		1	1-2		1-2				37
A 130 586	5	1	2	5	1-3	2	50	10		1	1-2						37
A 130 587	5	2	2	6	1-2	2	50	6		1	1-2		1-2				37
A 130 588	5	1	2	2	1-3	2	50	7		1	1-2		1-2				37
A 130 589	5	1	2	2	1-1	3	50	9		5	1-2			2-3			37
A 130 590	5	1	1	2	1-1	2	50	5		1	1-2		2-2				38
A 130 591	5	2	2	7	1-3	2	50	6		1	1-2		3-4				38
A 130 592	5	2	1	8	1-1	2	50	6		1			1-1				38
A 130 593	5	1	1	6	1-1	2	50	5									
A 130 594	5	1	1	2	1-1	2	50	8		1	1-2						38
A 130 595	5	1	2	2	1-1	2	50	9		1	1-2		1-4				38
A 130 596	5	1	1	1	1-1	2	50	5		1	1-2		1-1				38
A 130 597	5	1	2	2	1-3	2	50	8		1	1-2						38
A 130 598	5	1	1	3	1-1	2	50	7		1			1-1				
A 130 599	5	1	1	5	1-1	2	50	5		1	1-2						39
A 130 600	5	1	1	9	1-1	2	50	5		1	1-2		2-4				39
A 130 601	5	1	2	3	1-1	2	30	9		1	1-1	1	3-4				39
A 130 602	5	1	2	8	1-2	2	50	7		1	1-1						39
A 130 603	5	1	1	7	1-1	3	50	5		1	1-1						39
A 130 604	5	1	1	7	1-3	2	50	7		1	1-2		3-2				39
A 130 605	5	1	2	2	1-3	2	50	9		1	1-2						39

A 130 606	5	1	2	7	1-1	2	50	6			1	1-2							39
A 130 607	5	1	1	2	1-2	2	50	7			1	1-2							
A 130 608	5	1	1	2	1-1	2	50	5			1	1-2			3-2				39
A 130 609	5	1	1	6	1-3	2	50	6			1	1-2			2-2				39
A 130 610	5	1	1	2	1-1	2	50	6			1	1-2							39
A 130 611	5	1	2	3	1-1	2	50	9			1	1-2			1-1				
A 130 612	5	1	2	5	1-3	2	50	8			1	1-2			1-4				39
A 130 613	5	1	2	2	1-3	2	50	7			1	1-2							40
A 130 614	5	1	1	2	1-1	2	50	6			1	1-2							
A 130 615	5	1	1	2	1-3	2	50	7			1	1-2							40
A 130 616	5	1	1	2	1-2	2	50	5			1	1-2							40
A 130 617	5	1	1	6	1-1	2	50	4			1	1-2			1-4				40
A 130 618	5	1	1	5	1-1	2	50	7			1	1-2			2-2				40
A 130 619	5	1	1	5	1-1	2	50	7			1	1-2			1-2				40
A 130 620	5	1	1	2	1-1	2	50	8			1	1-2							40
A 130 621	5	1	1	3	1-1	2	50	5			1	1-2							40
A 130 622	5	1	1	8	1-3	2	50	8			1	1-2			1-2				40
A 130 623	5	1	1	2	1-5	2	50	4			1	1-2							40
A 130 624	5	1	1	6	1-1	2	50	6			1	1-2							40
A 130 625	5	1	1	5	1-1	2	50	6			1	1-1			1-2				40
A 130 626	5	1	1	2	1-2	2	50	6			1	1-2							40
A 130 627	5	1	1	1	1-4	2	50	6			1	1-1			2-2				40
A 130 628	5	1	2	7	1-1	2	50	8			1	1-2			1-2				40
A 130 629	5	1	2	1	1-4	3	50	9			3						2-1		40
A 130 630	5	1	1	2	1-2	2	50	5			1	1-2			1-2				41
A 130 631	5	1	1	5	1-2	2	50	6			1	1-2							
A 130 632	5	1	1	1	1-1	2	50	6			1	1-2							41
A 130 633	5	1	1	5	1-1	2	50	5			1	1-1			1-1				41
A 130 634	5	1	1	7	1-2	2	50	6			1	1-2							41
A 130 635	5	1	2	2	1-2	2	50	9			1	1-2			2-1				41
A 130 636	5	1	1	7	1-2	2	50	5			1	1-2							41
A 130 637	5	1	2	2	1-3	2	50	8			1	1-2			2-2				41
A 130 638	5	1	1	2	1-1	2	50	6			1	2-2							41
A 130 639	5	1	1	6	1-1	2	50	7			1	1-2							41
A 130 640	5	1	1	6	1-1	2	50	6			1	1-2							41
A 130 641	5	1	1	2	1-2	2	50	5			1	1-2			1-4				41
A 130 642	5	1	1	5	1-2	2	50	7			1				3-1				41
A 130 643	5	1	1	2	1-1	2	50	8			1	1-2			3-4				41
A 130 644	5	1	1	2	1-1	2	50	4			1	1-2							41
A 130 645	5	1	1	7	1-1	2	50	6			1	1-2			1-4				41
A 130 646	5	1	1	2	1-2	2	50	5			1	1-1			2-2				42
A 130 647	5	1	1	2	1-4	3	50	8			1	1-2			1-2				42
A 130 648	5	1	1	3	1-1	2	50	5			1	1-2							42
A 130 649	5	1	1	4	1-2	2	50	6			1	1-2							42
A 130 650	5	1	1	7	1-1	2	50	6			1	1-2							42
A 130 651	5	1	2	2	1-7	5	50	9			1	1-2							42
A 130 652	5	1	1	2	1-2	2	50	5										vrypy	42
A 130 653	5	1	1	6	1-3	2	50	6			1	1-2							

A 130 672	5	100	2	3	1-2	2	50	10										atypická ker.
A 130 672	5	100	1	3	1-1	2	50	4										atypická ker.
A 130 672	5	100	1	2	1-1	2	50	6										atypická ker.
A 130 672	5	100	2	3	1-2	2	50	9										atypická ker.
A 130 672	5	100	2	5	1-1	2	50	8										atypická ker.
A 130 672	5	100	1	7	1-1	2	50	6										atypická ker.
A 130 672	5	100	2	7	1-1	2	50	7										atypická ker.
A 130 673	5	3					70											mazanice
A 130 975	9	1	1	1	1-1	2	50	5			1	1-2						43
A 130 976	9	1	1	1	1-3	2	50	8			1	1-2						43
A 132 089	7	1	1	5	1-3	2	22	8	4		1	1						44

Klíč ke katalogu keramického materiálu ze Želechovic

Inv	Inventární číslo
Obj	Objekt (1 – jáma 1, 2 – jáma 2, 3 – jáma 3, 4 – jáma 4, 5 – jáma 5, 6 – Objekt 2, 7 – Gabrielova zahrada, 8 – Rotterova zahrada, 9 – naleziště 2, 10 – povrchové sběry)
Ks	Počet kusů
Zb	Zboží (1 – jemné (tenkostěnné do 0,8 mm), 2 – hrubé (nad 0,8 mm))
Tř	Třída – barva keramiky (1 – šedá, 2 – tmavě šedá, 3 – hnědá, 4 – hnědočerná, 5 – oranžová, 6 – béžová, 7 – hnědooranžovočerná, 8 – béžovošedá, 9 – oranžovošedá, 10 – béžovooranžová)
M	Materiál - keramická hmota (1 - plavená, 2 - neplavená) a ostřivo (1 - organická příměs, 2 - organická příměs s kamínky, 3 - písčité, 4 - kamínky, 5 - kamínky s pískem, 6 - kousky grafitu, 7 - grafit)
P	Povrch (1 - leštěný, 2 - hlazený, 3 - polohlazený, 4 - hrubý, 5 – tuhovaný)
Za	Zachovalost (dle Bylan) (12 – mírně poškozená nádoba, 22 – okraj a stěna, 30 – okraj, 40 – dno, 50 – stěna, 60 – pupky a ucha, 61 – pupek se stěnou, 63 – ucho se stěnou, 64 – ucho bez stěny, 66 – fragment ucha, 67 – stěna s odlomeným uchem, 70 - mazanice)
MM	Síla stěny
O	Síla okraje
D	Síla dna
V	Výzdoba (1 - lineární, 2 - plastická, 3 - technická, 4 – lineární + plastická, 5 – lineární + technická, 6 – plastická + technická)
LO	Lineární výzdoba (1 - jednoduchá linka, 2 - dvoj, 3 – troj) - tvar linky (1 – tvar V, 2 – tvar U)
K	Kurvi (1 – linka, 2 – páska)
Lin	Linka pod okrajem (1 – jedna, 2 – dvě, 3 – tři)
N	Nota – tvar (1 - kruh, 2 - ovál, 3 – trojúhelník) - umístění noty (1 - samostatně, 2 - na lince, 3 - na meandru, 4 - na úhlech)
PO	Plastická výzdoba – tvar (1 – ucho, 2 – výčnělky, 3 - lišta) – umístění (1 – horizontálně, 2 – vertikálně, 3 – nelze zjistit)

TO	Technická výzdoba (1 – prstování, 2 – nehtové vrypy, 3 – důlky) – umístění (1 – horizontálně, 2 – vertikálně, 3 – nelze zjistit)
Pozn	Poznámka
Tab	Tabulka, obrázek (číslo určuje tabulku, ve které se nachází obrázek střepu či nádoby)

Želechovice - naleziště

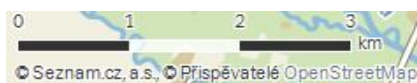
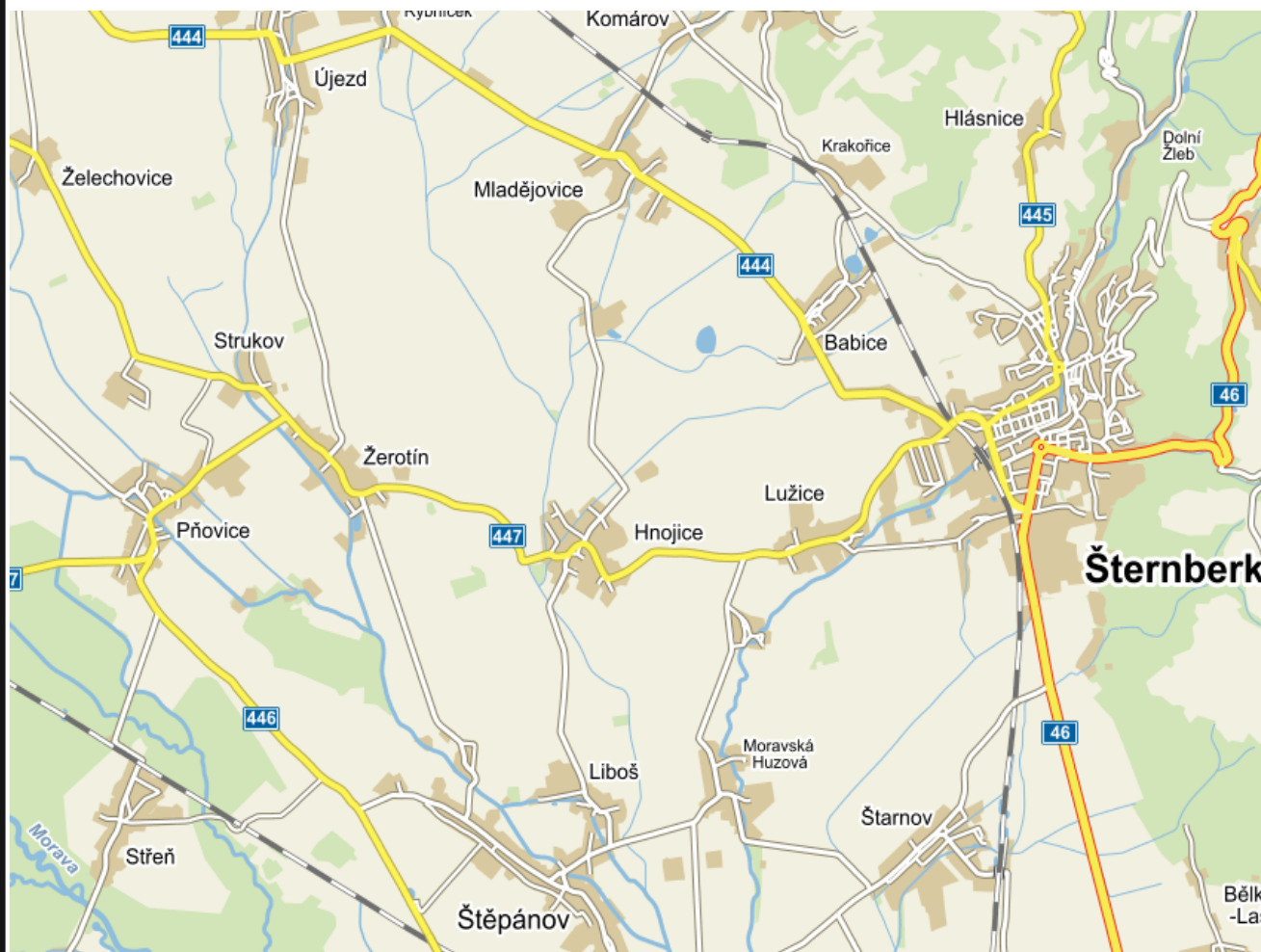
Zdroj: Státní archeologický seznam

Želechovice – nal. 2 - 4
kultury LnK, KZP, KLPP, Slované

Želechovice – nal. 1
od neolitu po raný středověk

Želechovice – Pazderna
slezkoplátěnická fáze KLPP

Šternbersko

Zdroj: mapy.cz

Katastry obsažené v této práci:

Babice, Benátky, Boudy, Březce, Dolní Mladějovice, Hnojice, Jílkov, Krakořice, Krnov, Liboš, Lhota, Lužice, Mladějovice, Moravská Huzová, Noveská čtvrť, Pňovice, Stádlo, Strukov, Střeň, Šternov, Štěpánov, Šternberk, Újezd u Uničova, Želechovice, Žerotín

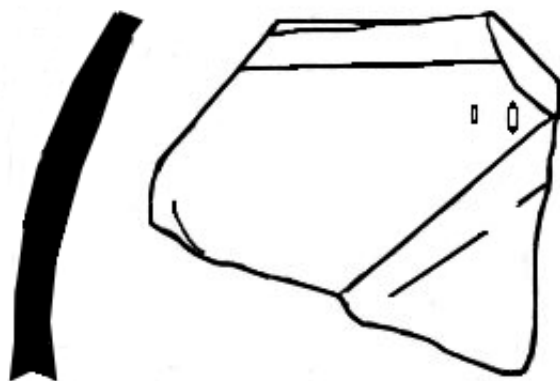
Povrchové sběry

A 128 611

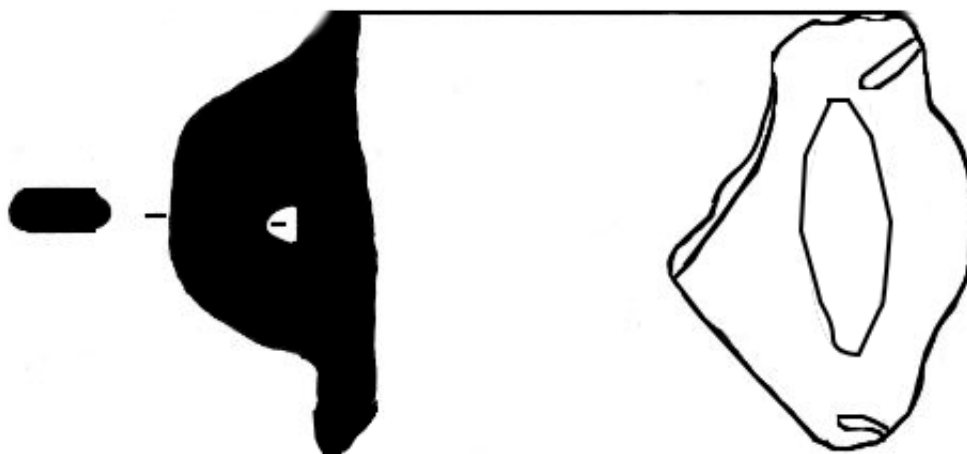
A 128 612

A 128 613

A 128 614

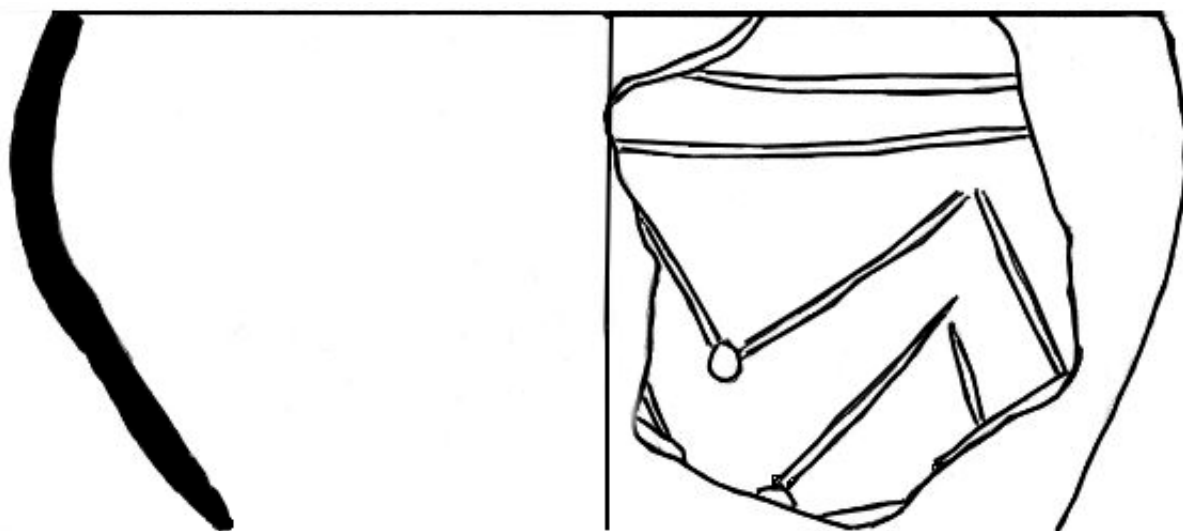

A 128 615

Rottlerova zahrada, povrchové sběry

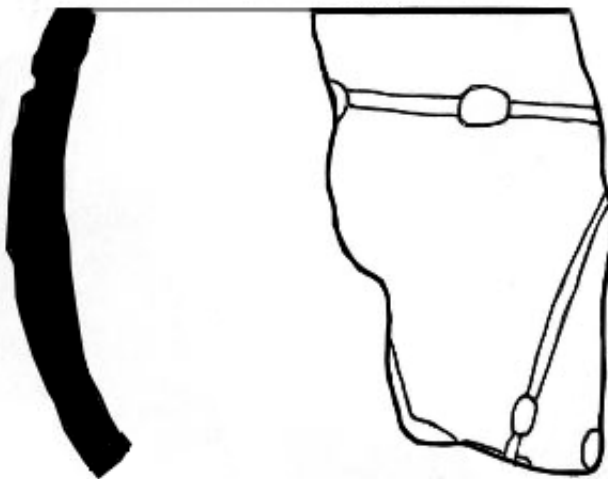
A 129 004

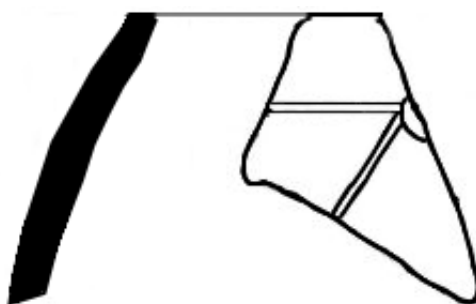
A 129 005

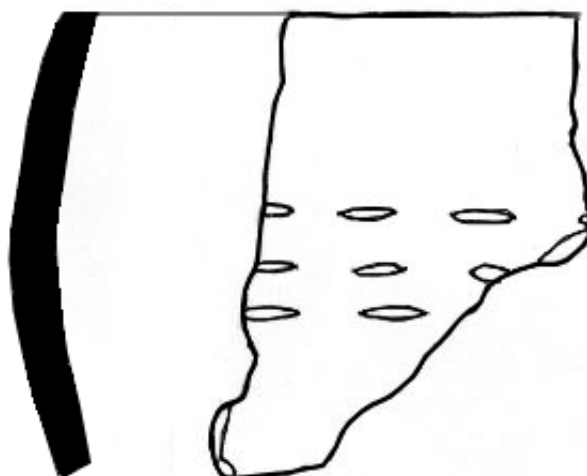
Rottlerova zahrada, povrchové sběry

A 129 006

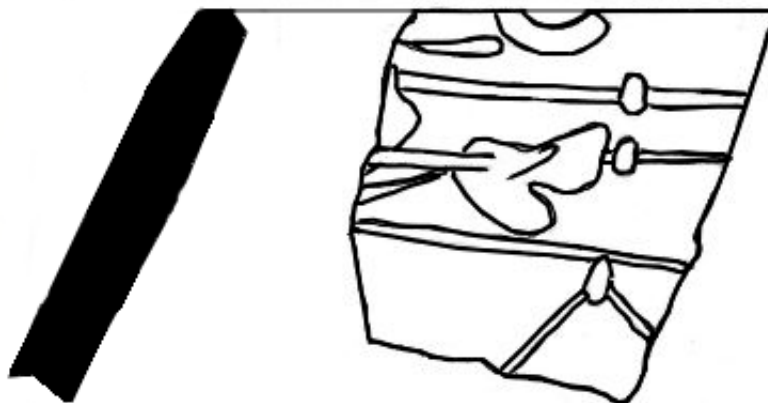
A 129 007

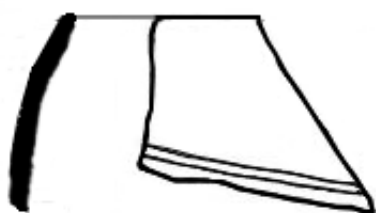
A 129 008

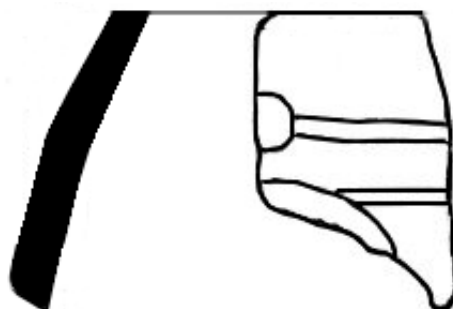
Rottlerova zahrada, povrchové sběry

A 129 009

A 129 010

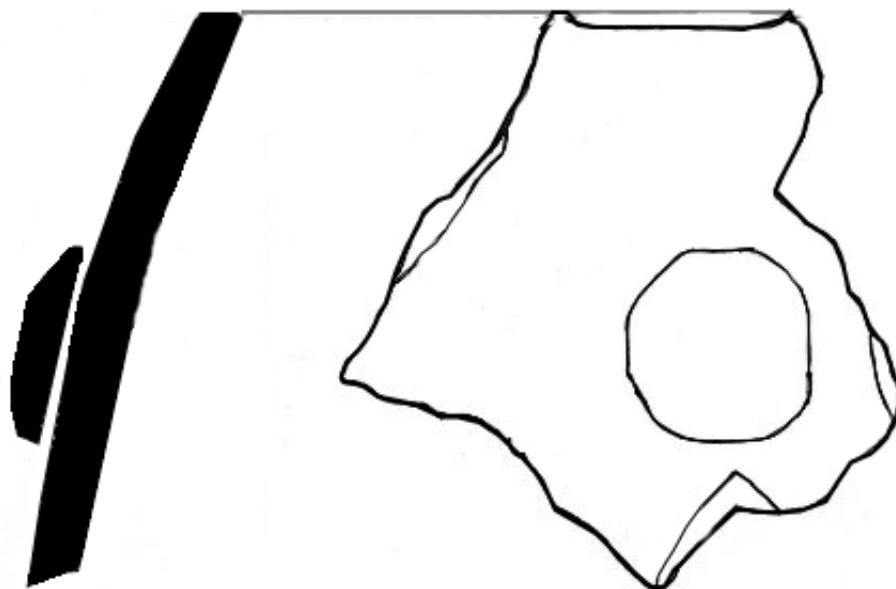
A 129 011

A 129 012

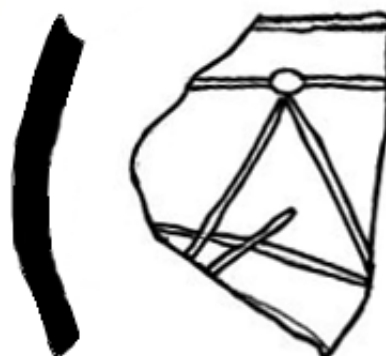
Rottlerova zahrada, povrchové sběry

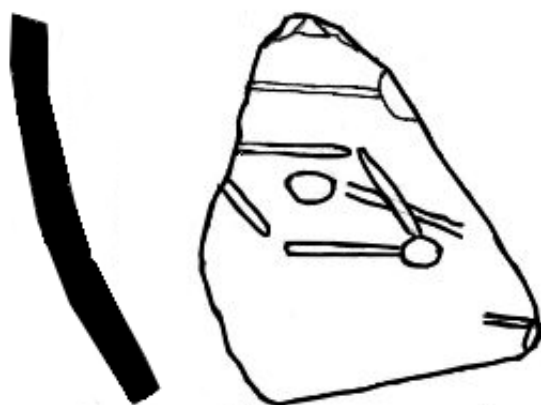
A 129 013

A 129 014

A 129 016

A 129 017

A 129 018

Rottlerova zahrada, povrchové sběry

A 129 021

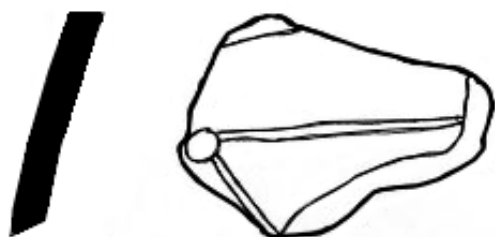
A 129 022

A 129 023

A 129 024

A 129 025

A 129 026

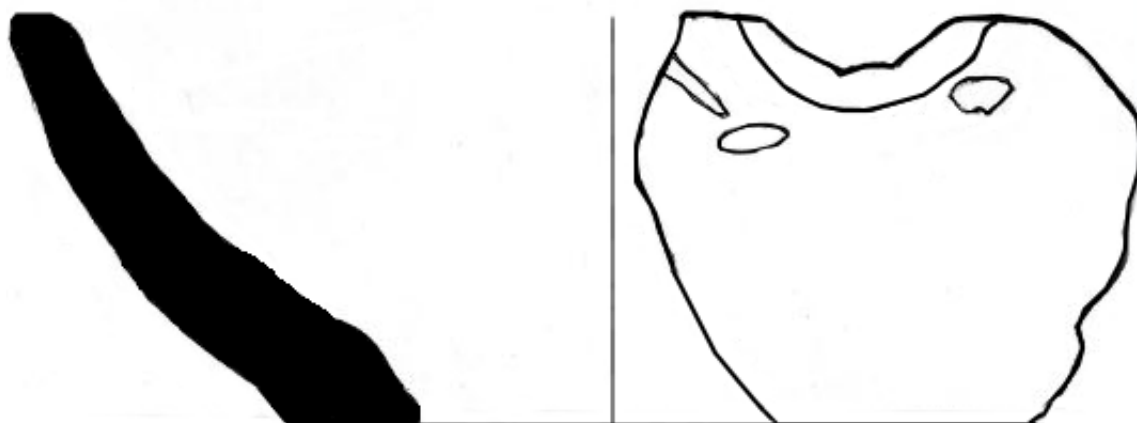
A 129 027

A 129 028

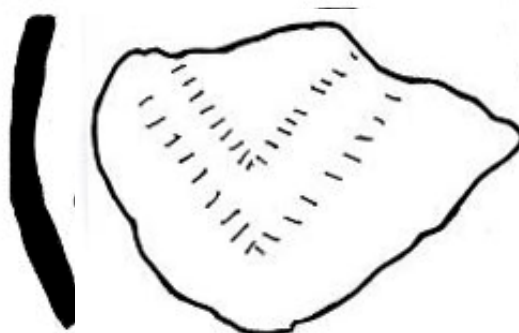
Rottlerova zahrada, povrchové sběry

A 129 029

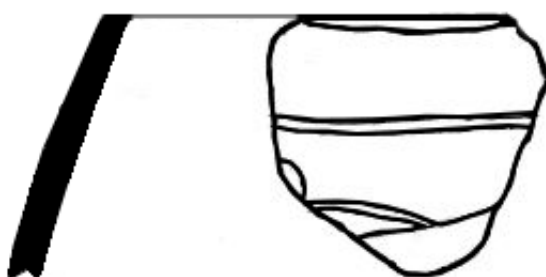
A 129 033

A 129 034

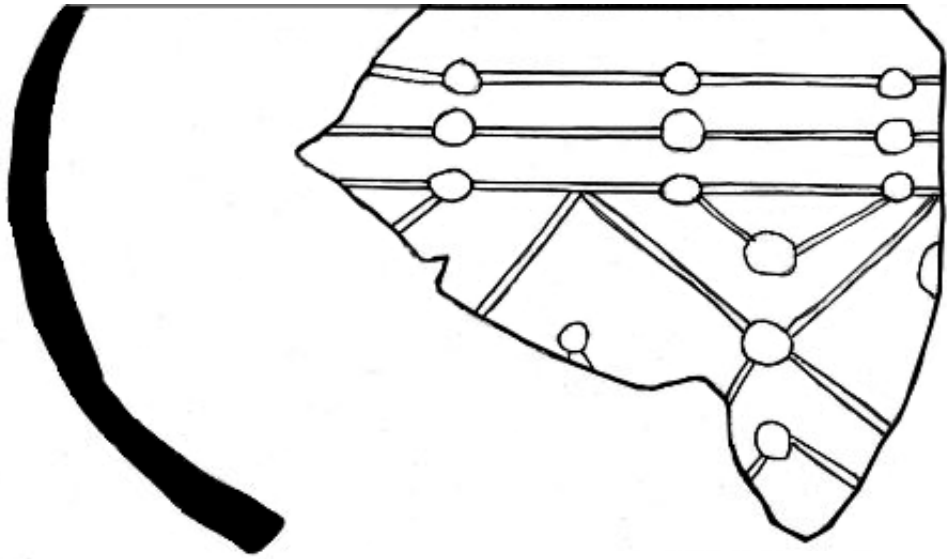
Naleziště 1, jáma 1

A 129 035

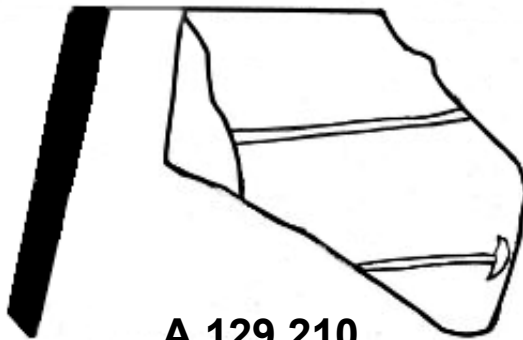
Naleziště 1, jáma 2

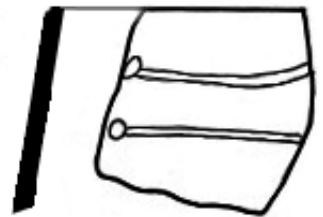
A 129 208

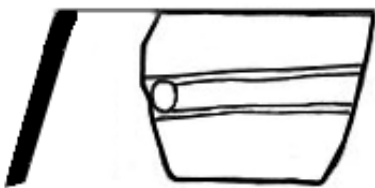
A 129 209

A 129 210

A 129 211

A 129 212

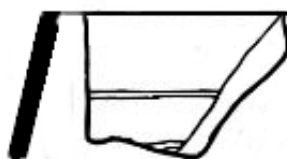
A 129 213

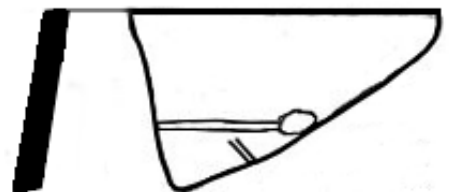
A 129 214

A 129 215

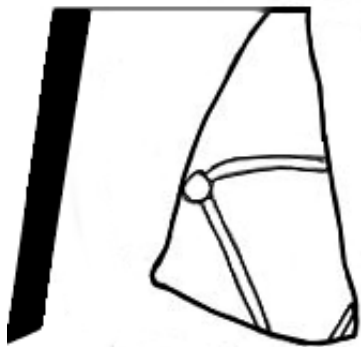

A 129 216

A 129 217

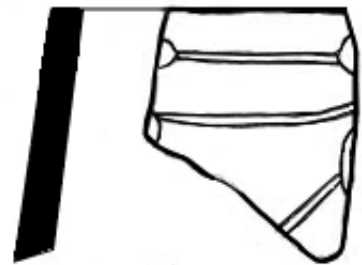
Naleziště 1, jáma 2

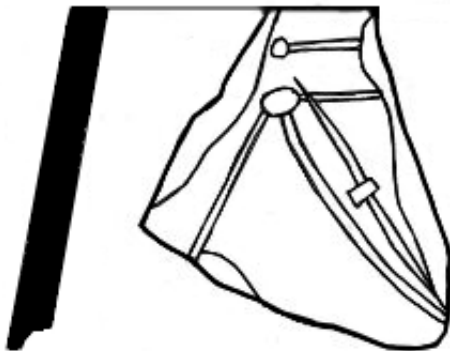
A 129 218

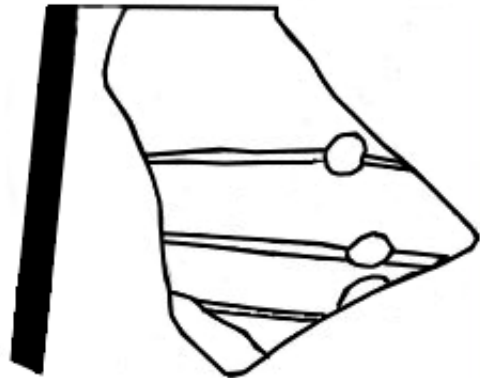
A 129 219

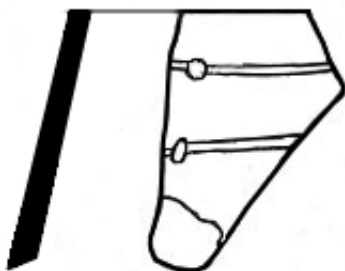
A 129 220

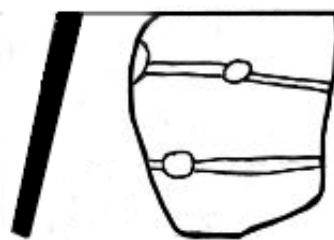
A 129 221

A 129 222

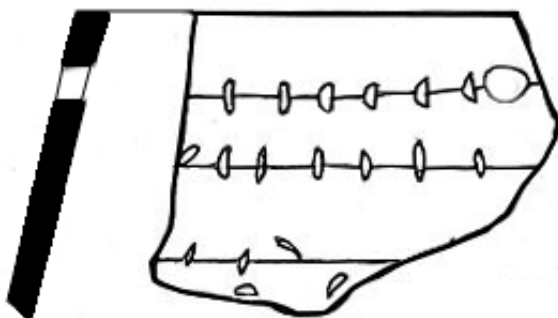
A 129 223

A 129 224

A 129 225

A 129 226

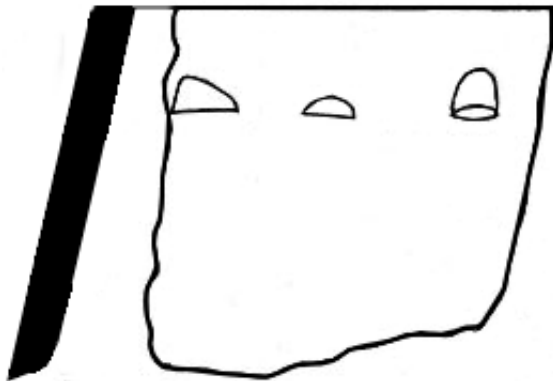

A 129 228

A 129 229

Naleziště 1, jáma 2

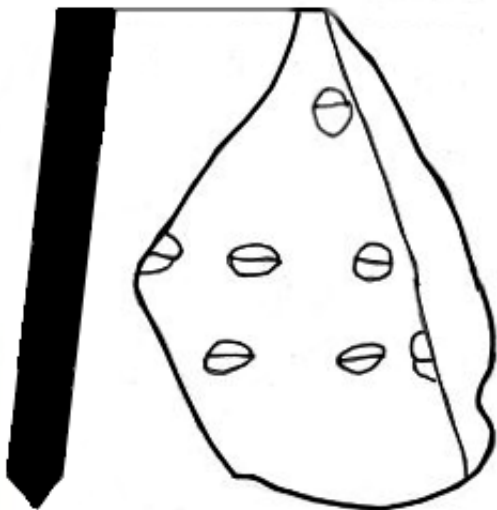
A 129 230

A 129 232

A 129 233

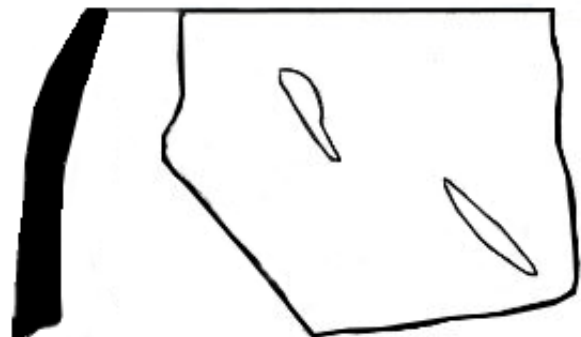
A 129 231

A 129 234

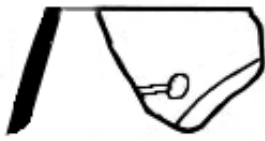
A 129 238

A 129 240

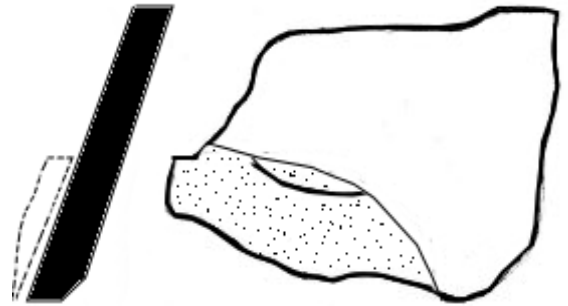
Naleziště 1, jáma 2

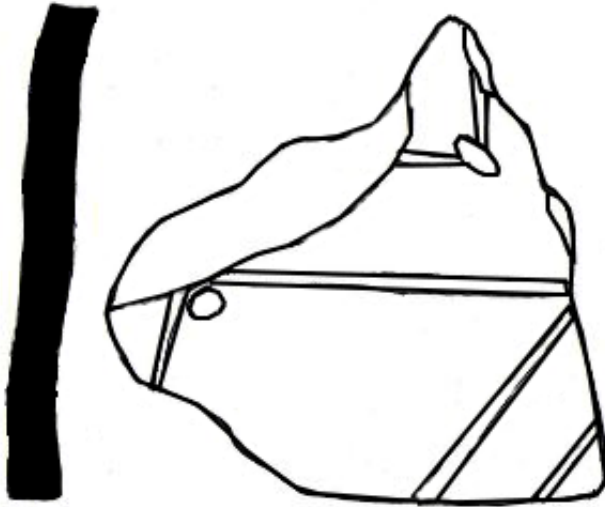
A 129 257

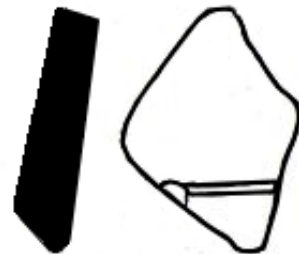
A 129 258

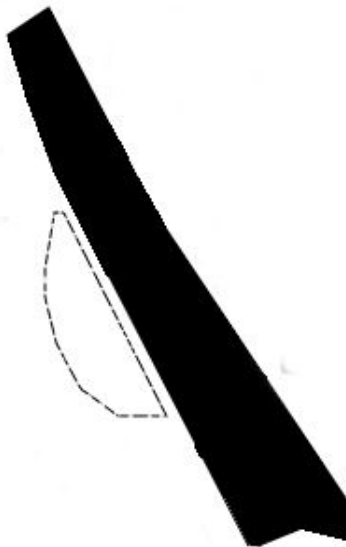
A 129 263

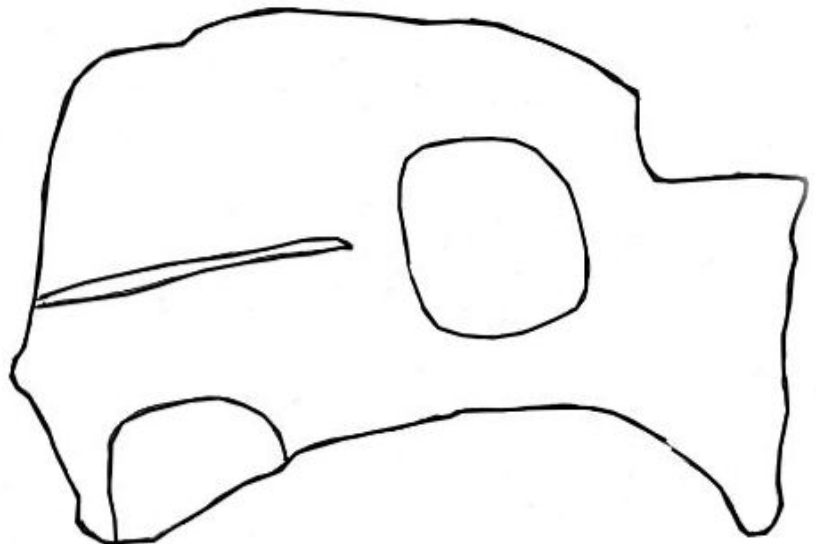
A 129 268

A 129 271

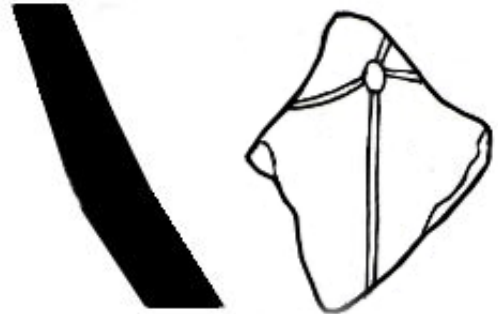
A 129 262

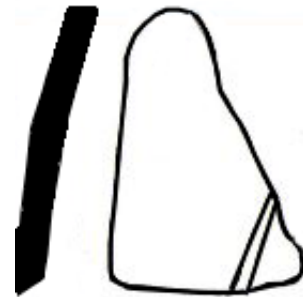
Naleziště 1, jáma 2

A 129 269

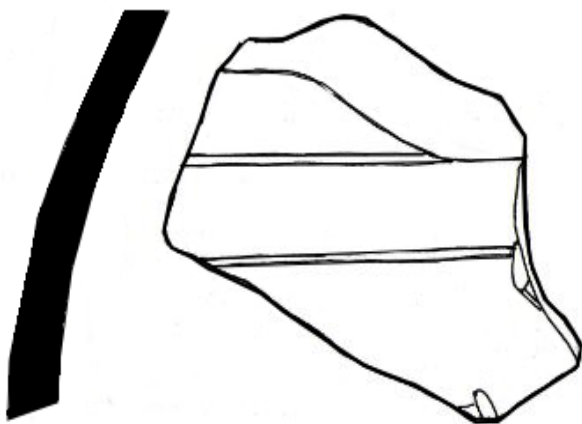
A 129 275

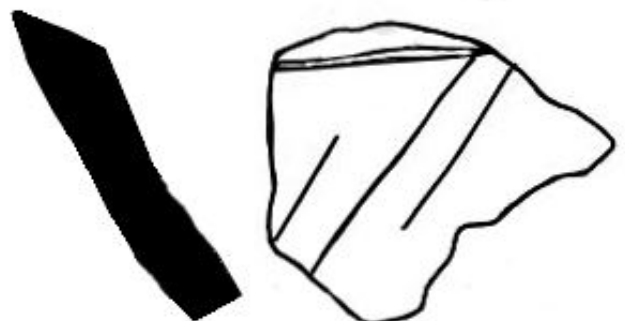
A 129 272

A 129 273

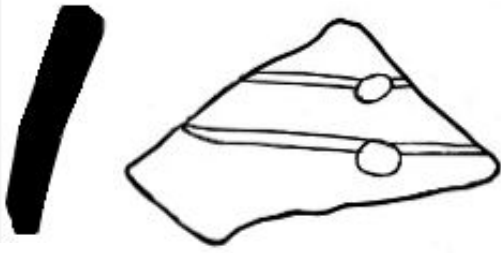

A 129 270

A 129 274

Naleziště 1, jáma 2

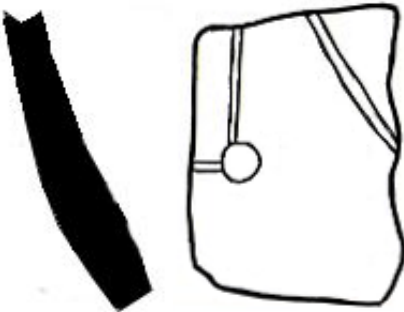
A 129 276

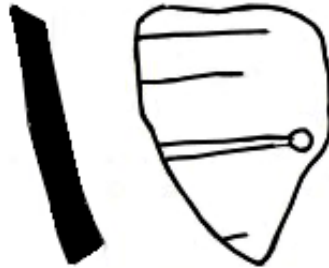
A 129 277

A 129 278

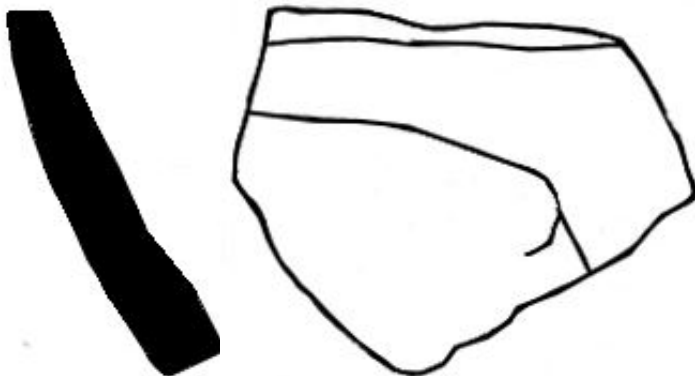
A 129 279

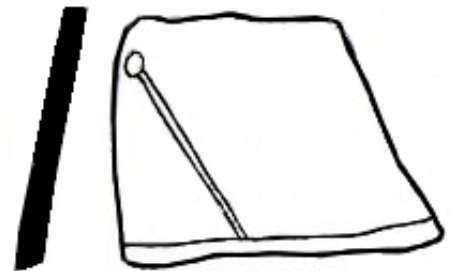
A 129 280

A 129 281

A 129 284

A 129 283

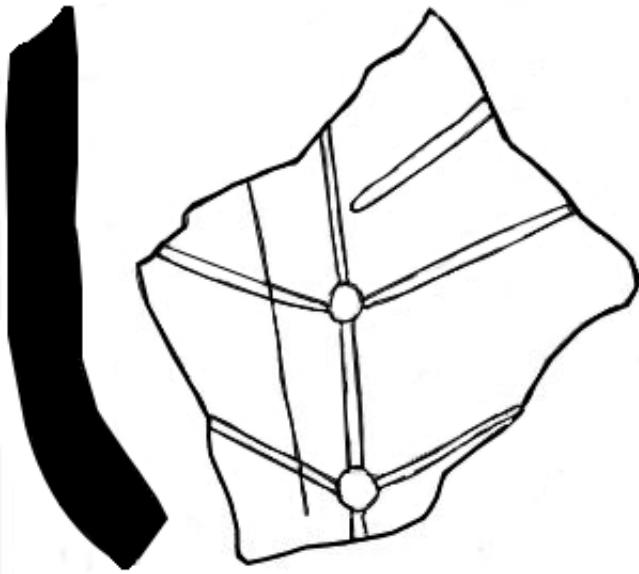

A 129 282

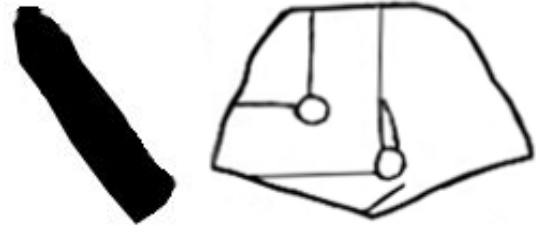

Naleziště 1, jáma 2

A 129 289

A 129 290

A 129 291

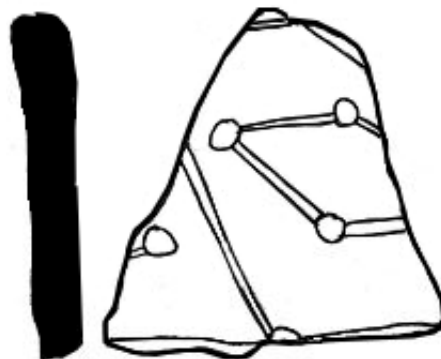
A 129 292

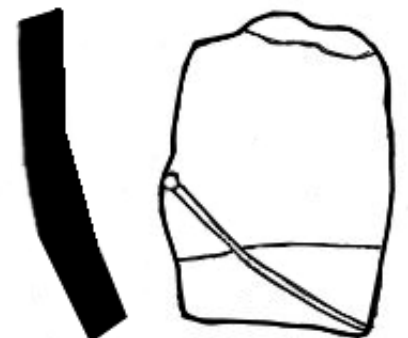
A 129 294

A 129 293

A 129 295

A 129 296

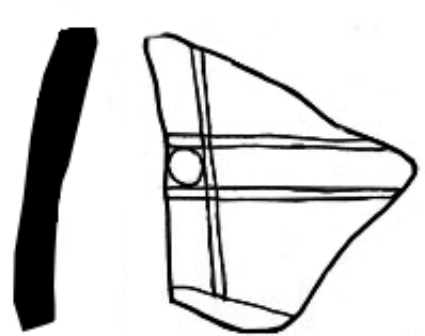
Naleziště 1, jáma 2

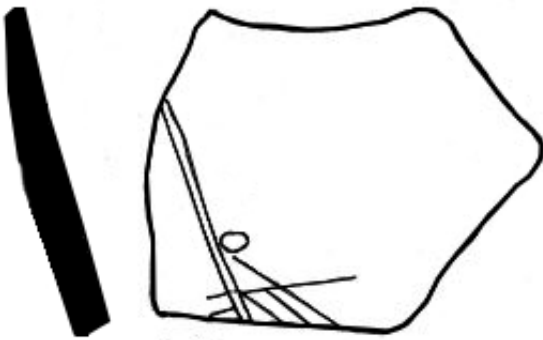
A 129 297

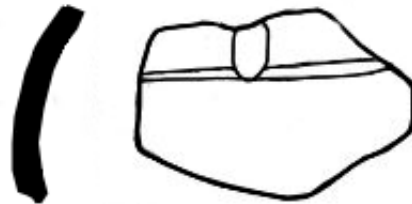
A 129 298

A 129 301

A 129 300

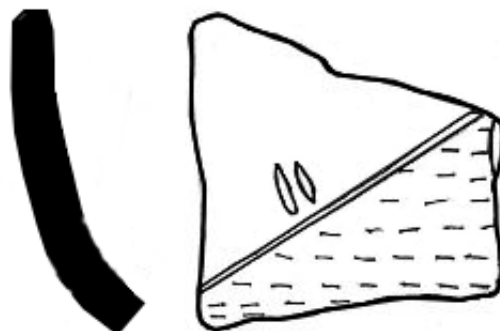
A 129 302

A 129 303

A 129 304

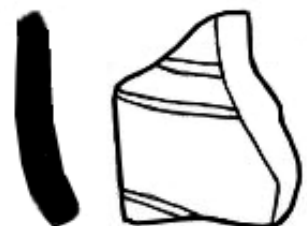
A 129 305

A 129 308

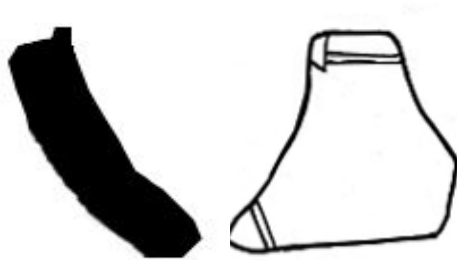

A 129 306

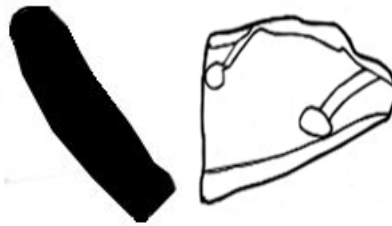

A 129 307

Naleziště 1, jáma 2

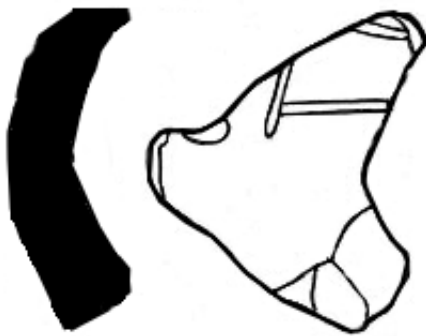
A 129 309

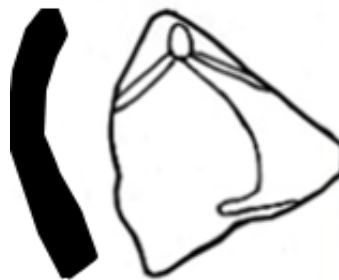
A 129 310

A 129 312

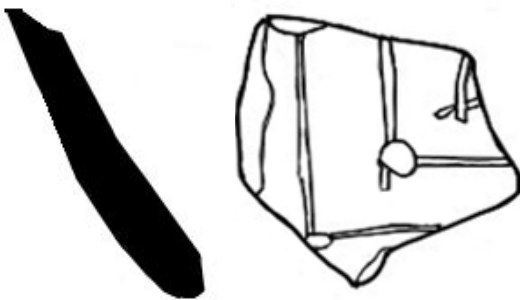
A 129 311

A 129 317

A 129 318

A 129 313

A 129 314

A 129 320

A 129 315

A 129 316

A 129 321

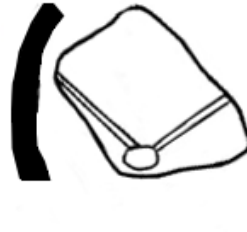
Naleziště 1, jáma 2

A 129 322

A 129 323

A 129 324

A 129 330

A 129 325

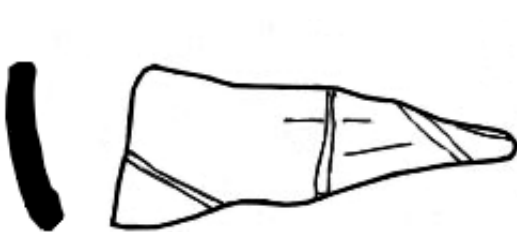
A 129 326

A 129 327

A 129 329

A 129 328

A 129 331

A 129 332

A 129 333

A 129 334

A 129 338

A 129 335

A 129 336

A 129 337

A 129 339

Naleziště 1. jáma 2

A 129 340

A 129 341

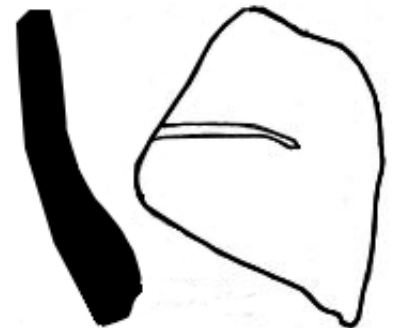
A 129 342

A 129 343

A 129 345

A 129 346

A 129 344

A 129 347

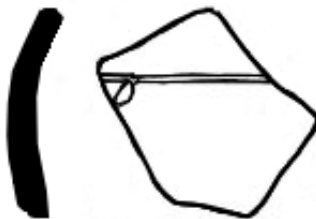
A 129 350

A 129 351

A 129 348

A 129 349

A 129 353

A 129 354

A 129 352

A 129 355

A 129 356

A 129 357

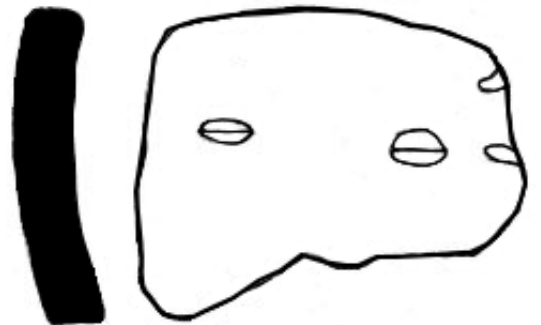
Naleziště 1, jáma 2

A 129 358

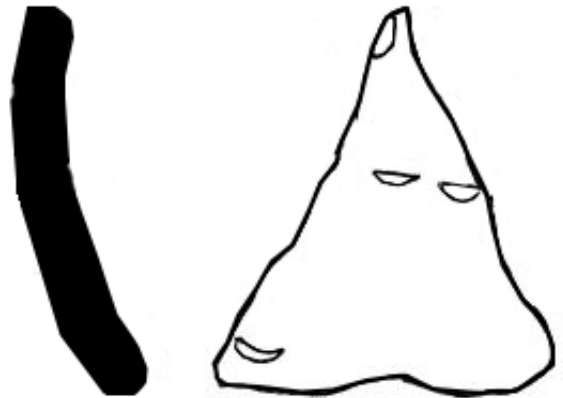
A 129 364

A 129 361

A 129 359

A 129 362

A 129 360

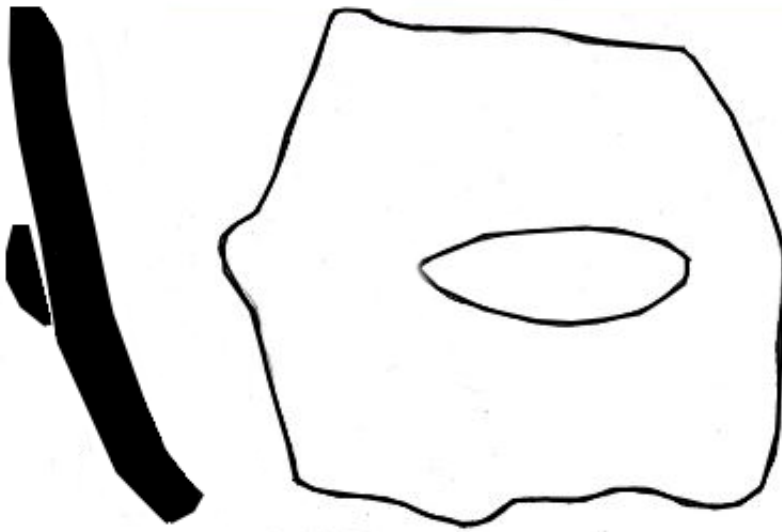

A 129 363

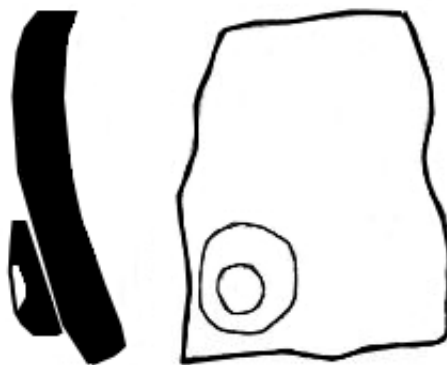
Naleziště 1, jáma 2

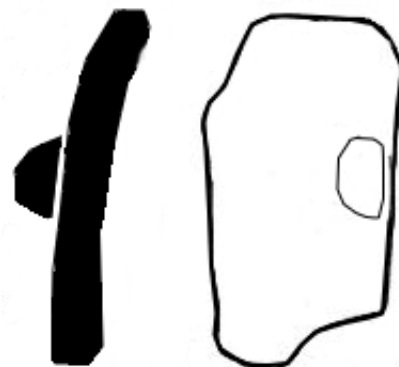
A 129 365

A 129 366

A 129 367

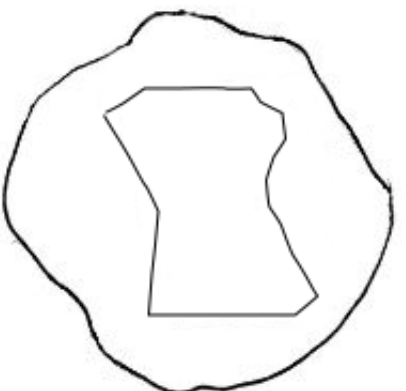
A 129 371

A 129 369

A 129 368

A 129 370

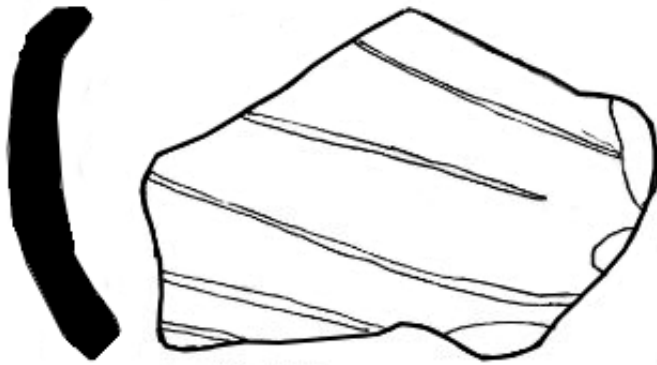
Naleziště 1, jáma 2

A 129 374

A 129 375

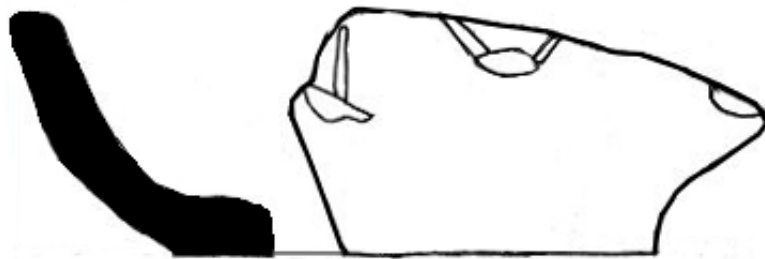
A 129 376

A 129 378

A 129 393

A 129 383

A 129 396

Naleziště 1, objekt 2

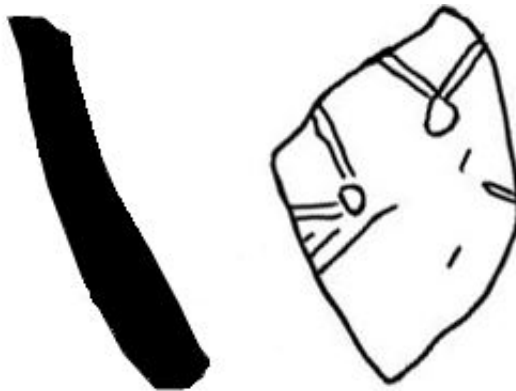
A 129 406

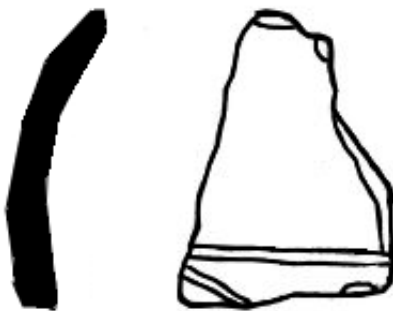
Naleziště 1, jáma 3

A 130 120

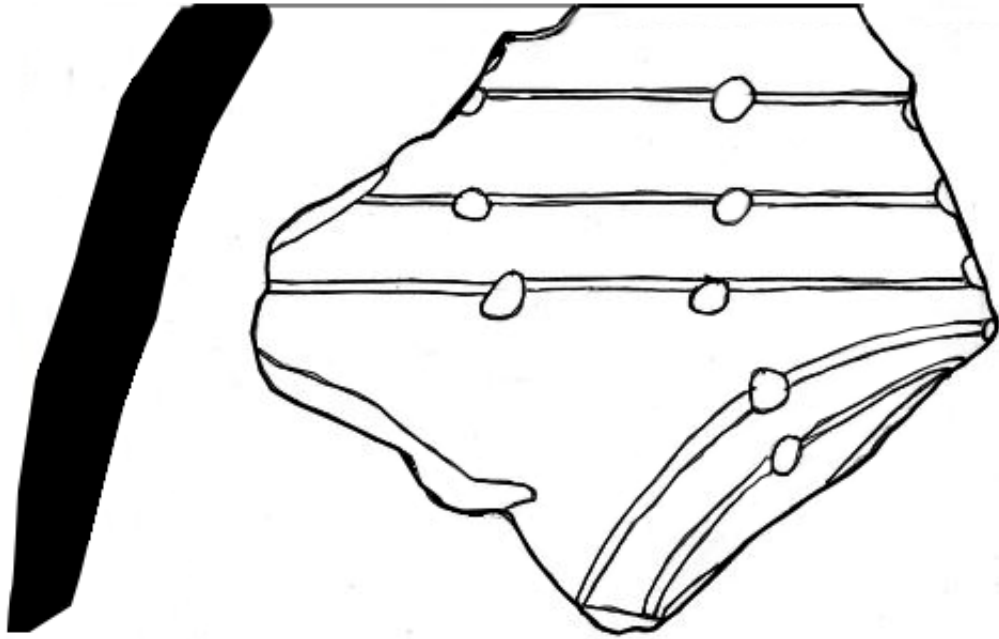
A 130 121

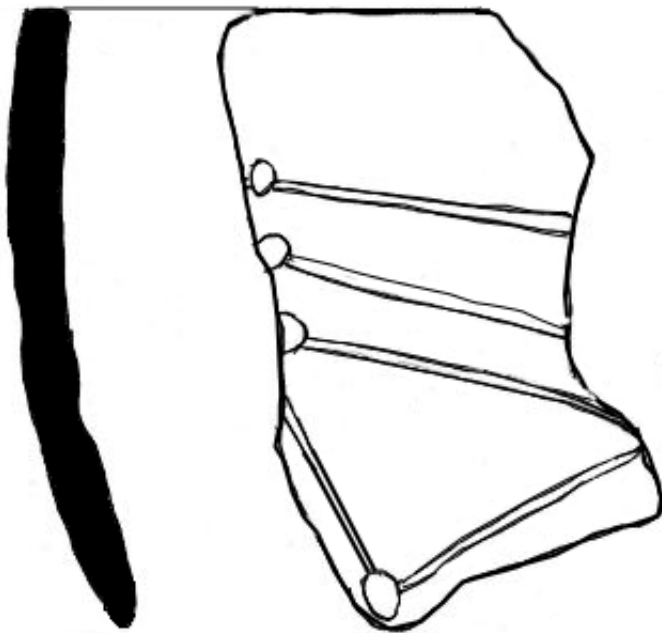
A 130 122

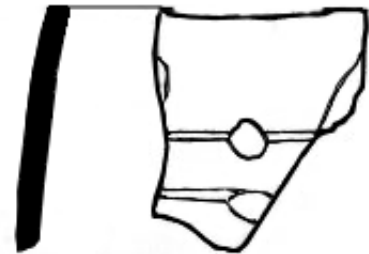
Naleziště 1, jáma 4

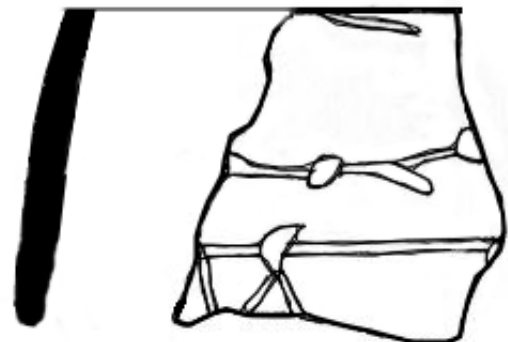
A 130 321

A 130 322

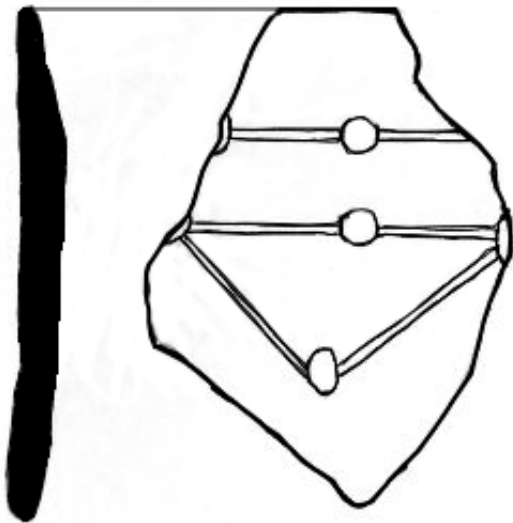
A 130 327

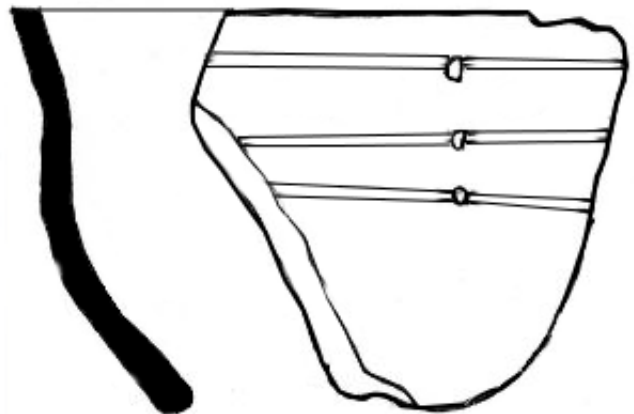
A 130 323

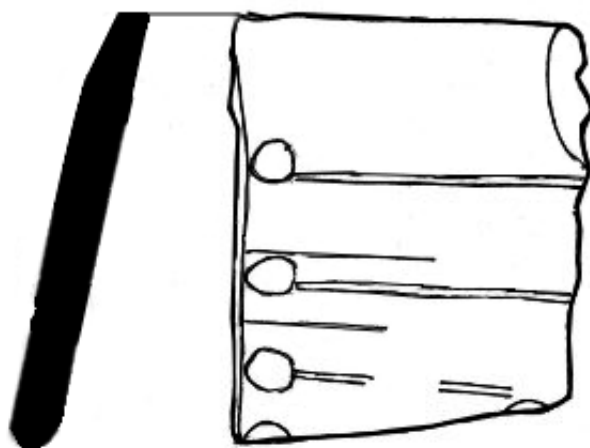
Naleziště 1, jáma 4

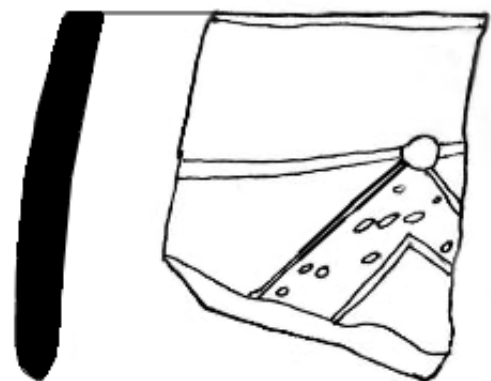
A 130 324

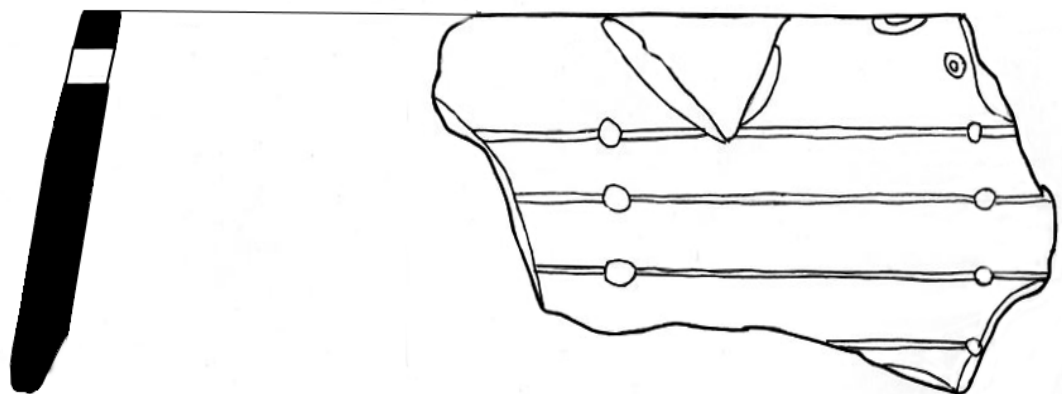
A 130 325

A 130 326

A 130 328

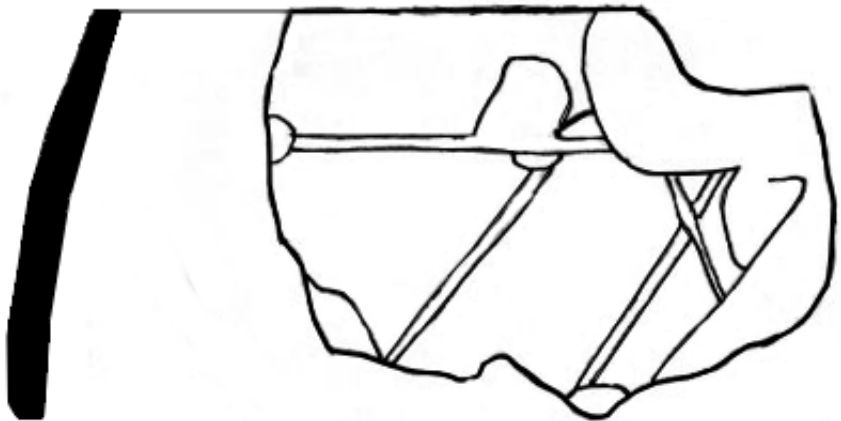

A 130 329

Naleziště 1, jáma 4

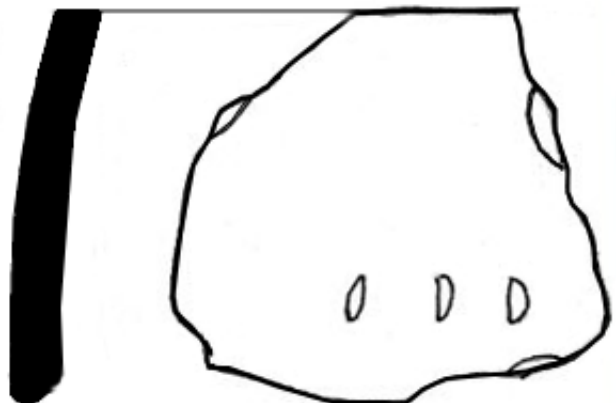
A 130 330

A 130 332

A 130 333

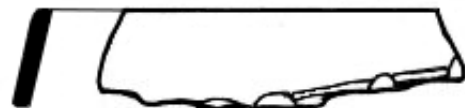
A 130 337

A 130 335

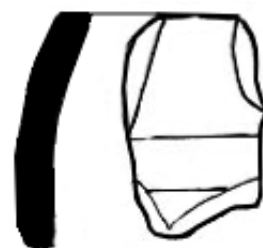
A 130 340

A 130 344

A 130 343

A 130 366

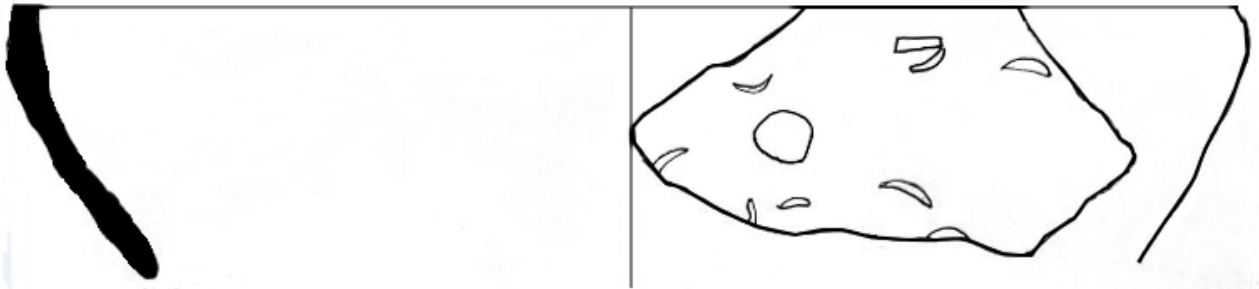
Naleziště 1, jáma 4

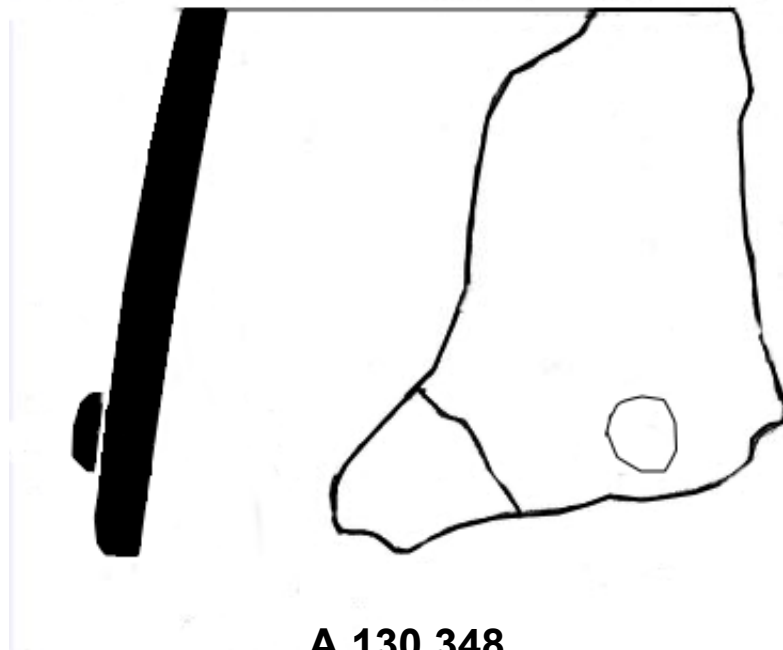
A 130 345

A 130 346

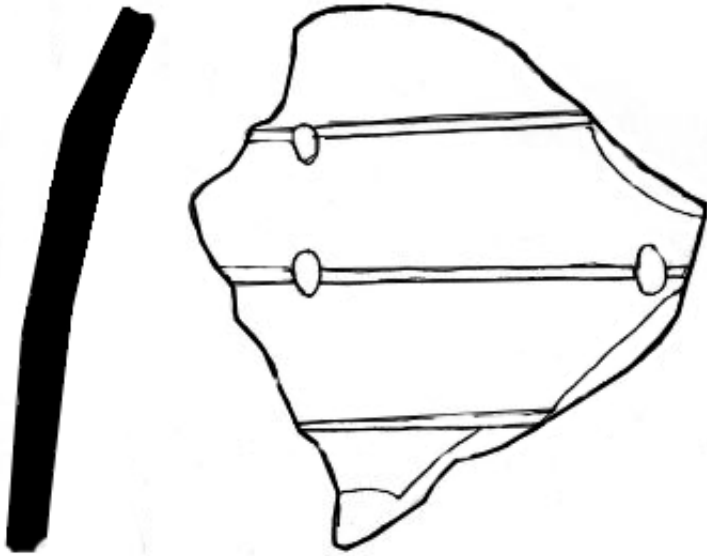
A 130 347

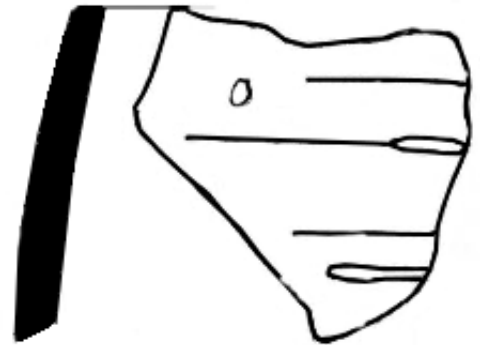
A 130 348

Naleziště 1, jáma 4

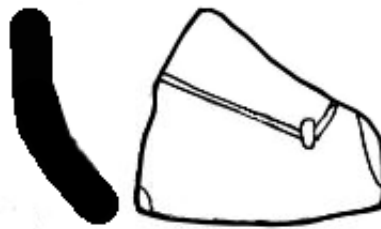
A 130 378

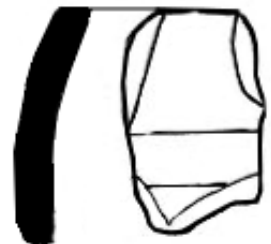
A 130 379

A 130 372

A 130 373

A 130 366

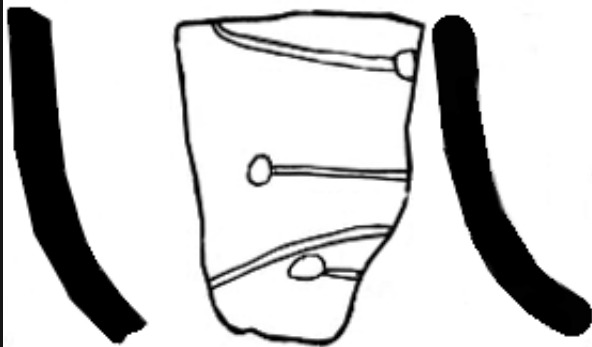
A 130 377

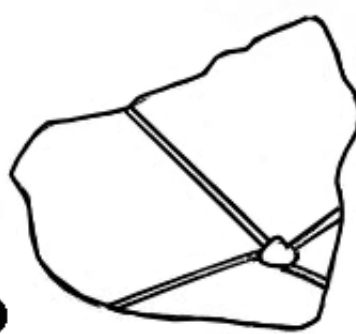
A 130 349

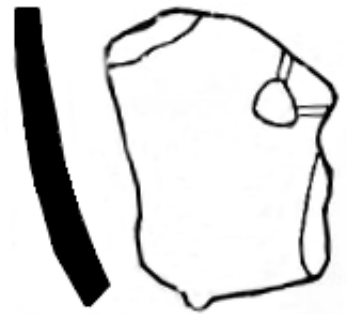
Naleziště 1, jáma 4

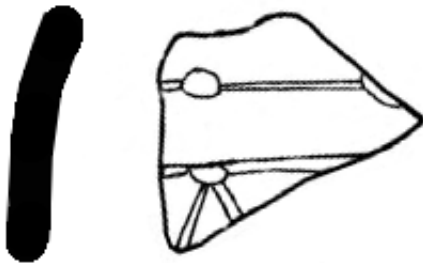
A 130 380

A 130 381

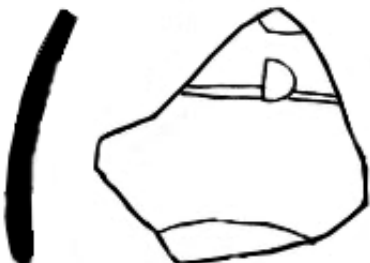
A 130 383

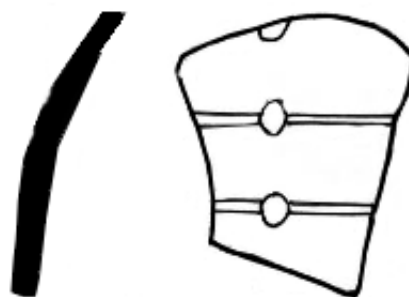
A 130 382

A 130 384

A 130 385

A 130 386

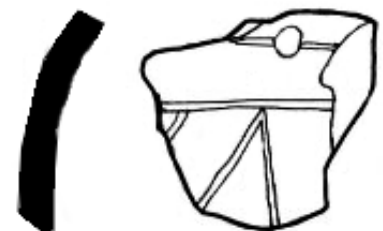
A 130 387

A 130 388

A 130 391

A 130 392

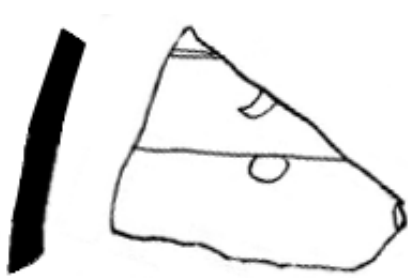

A 130 393

Naleziště 1, jáma 4

A 130 394

A 130 397

A 130 400

A 130 402

A 130 403

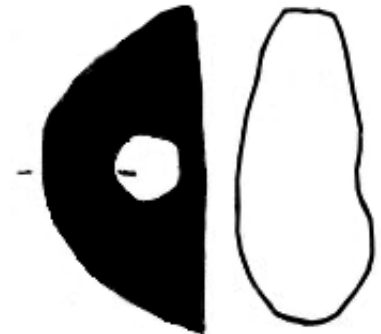
A 130 412

A 130 407

A 130 424

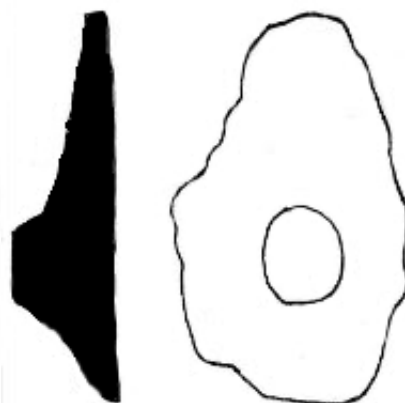
A 130 415

A 130 408

A 130 413

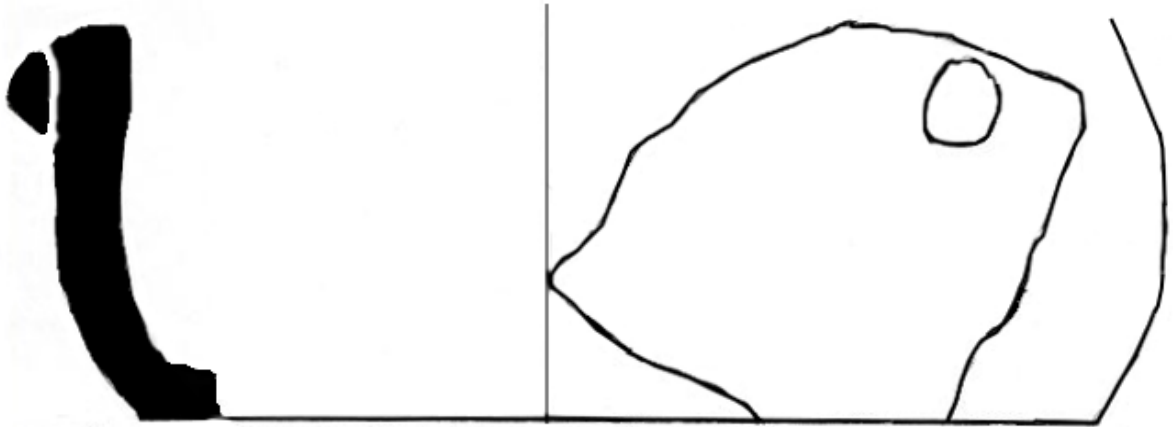

A 130 414

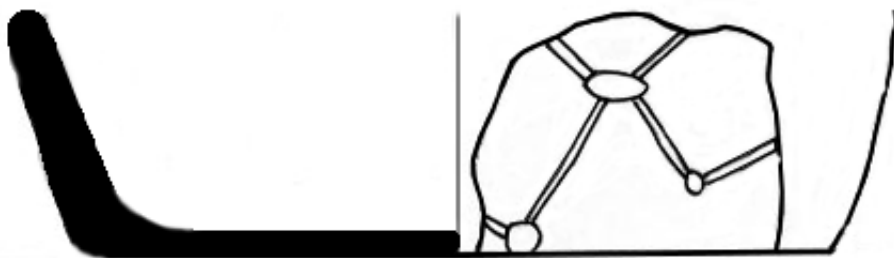

A 130 411

Naleziště 1, jáma 4

A 130 417

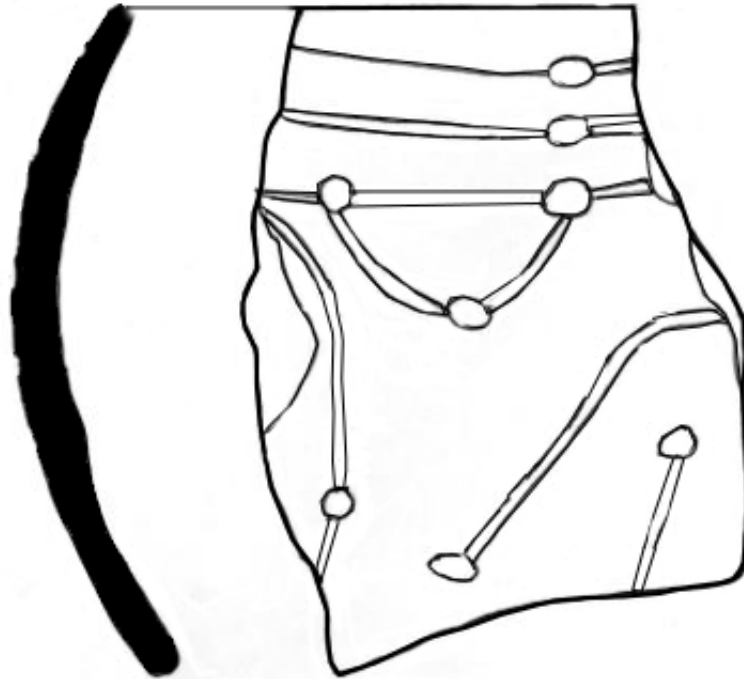
A 130 422

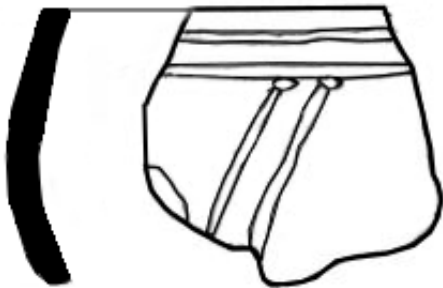
A 130 423

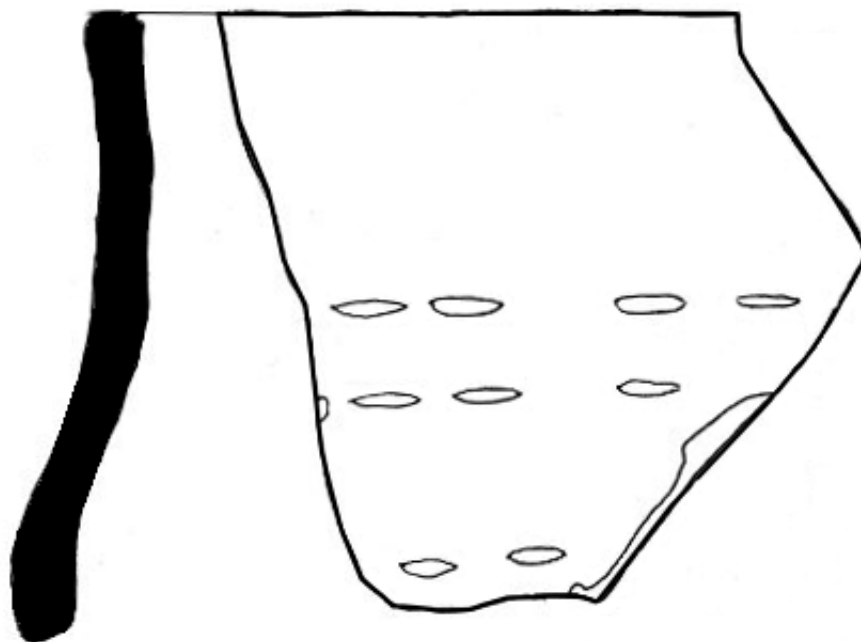
Naleziště 1, jáma 5

A 130 536

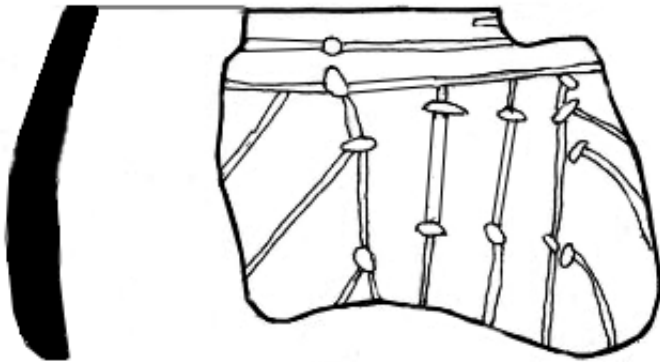

A 130 537

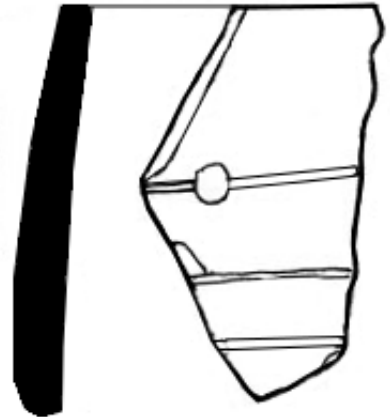

A 130 538

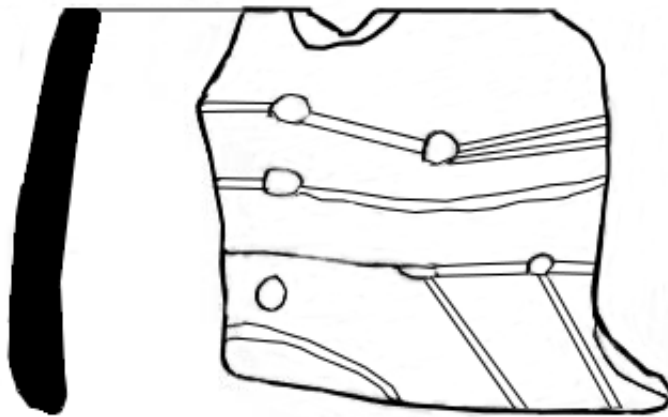
Naleziště 1, jáma 5

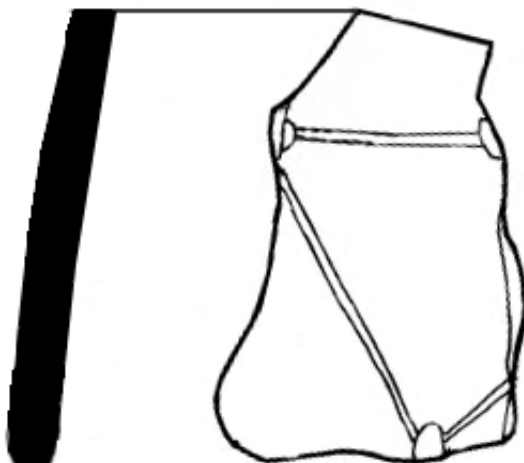
A 130 539

A 130 541

A 130 540

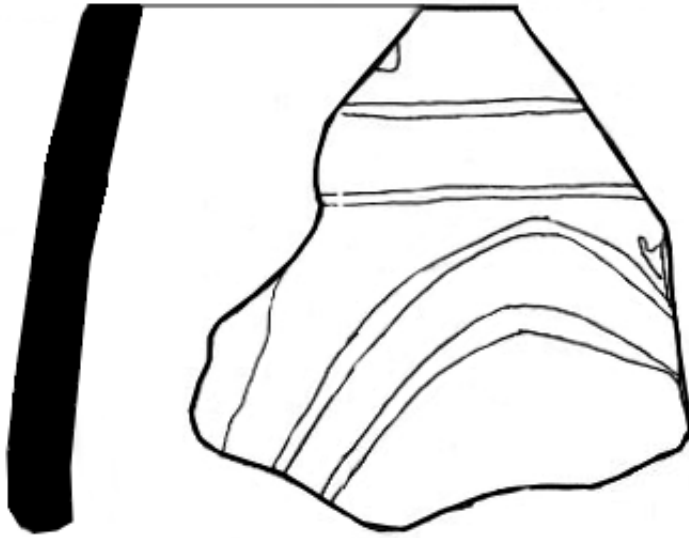
A 130 542

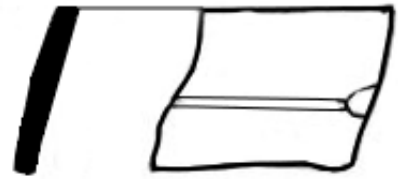
A 130 544

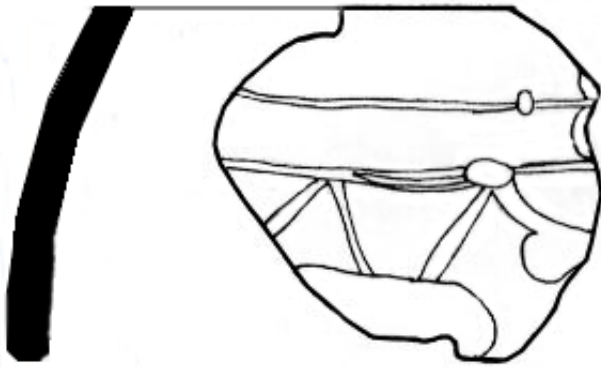
Naleziště 1, jáma 5

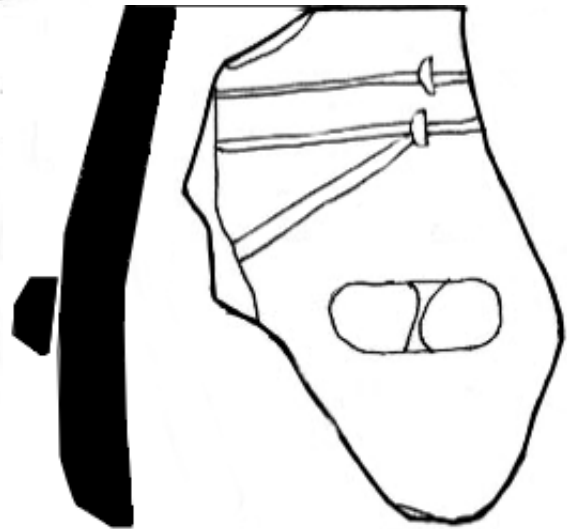
A 130 543

A 130 549

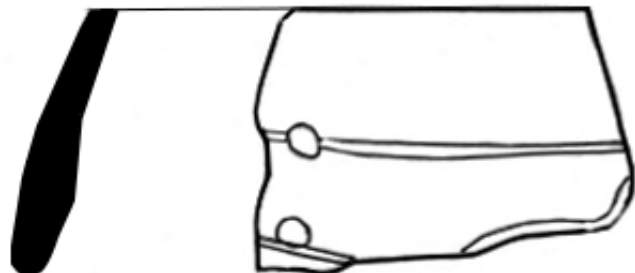
A 130 545

A 130 546

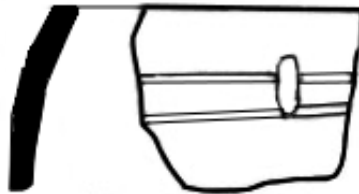
A 130 550

A 130 552

A 130 551

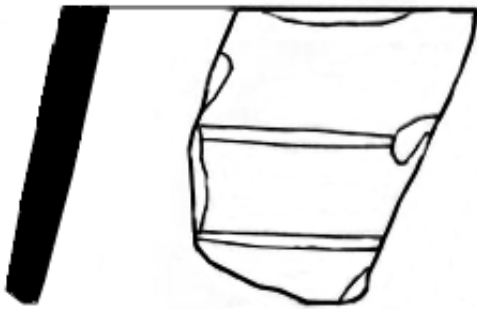

A 130 553

A 130 554

Naleziště 1, jáma 5

A 130 555

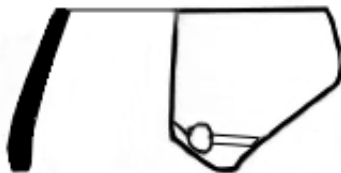
A 130 556

A 130 557

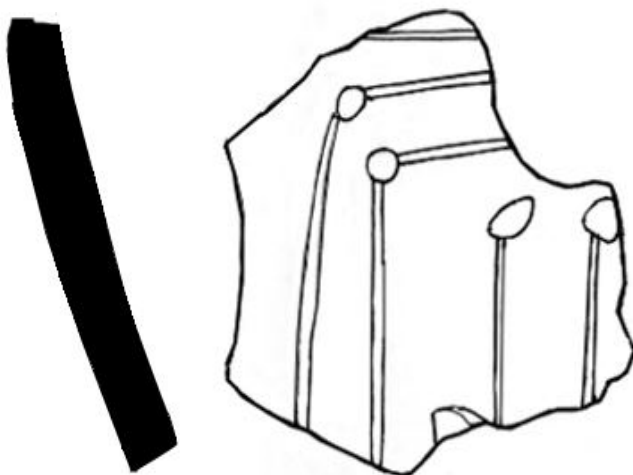
A 130 558

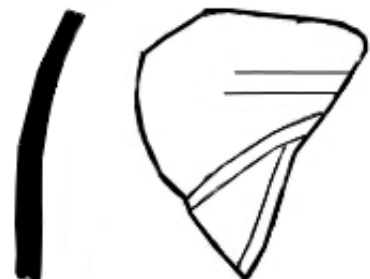
A 130 559

A 130 560

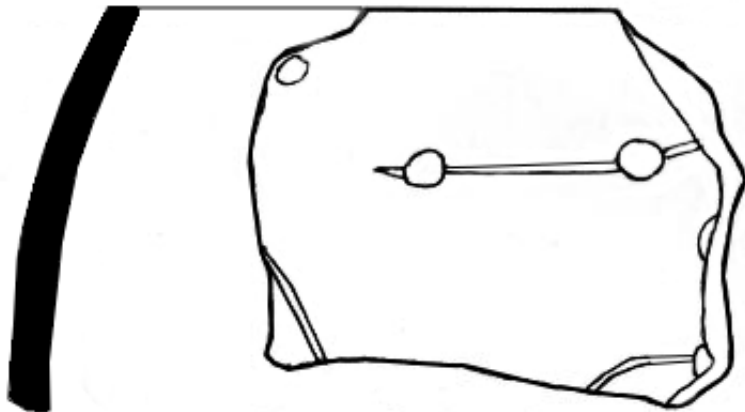

A 130 584

A 130 580

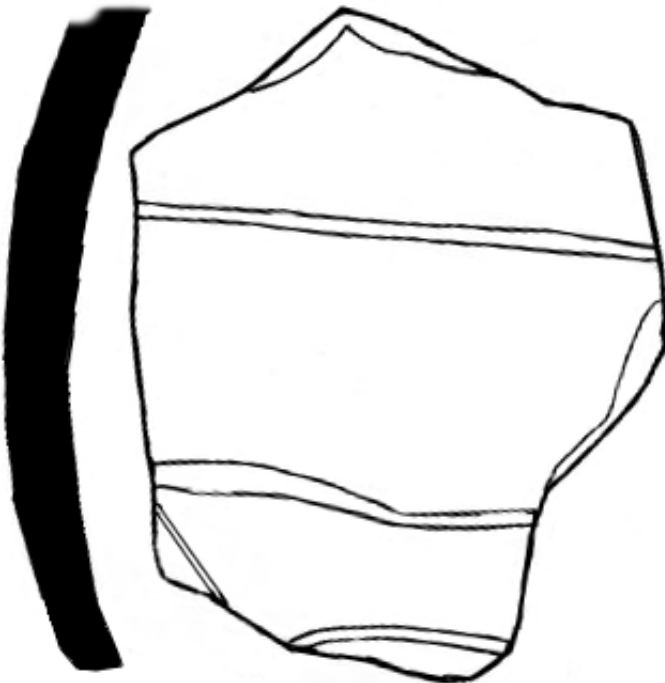
Naleziště 1, jáma 5

A 130 585

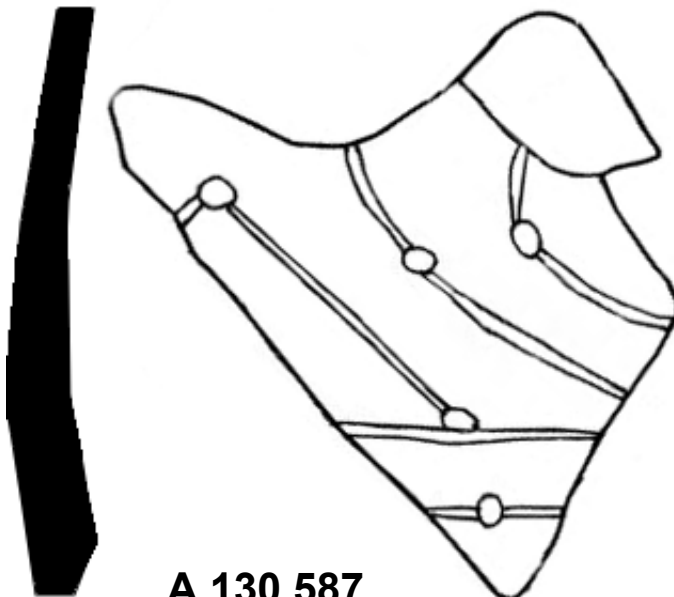
A 130 588

A 130 586

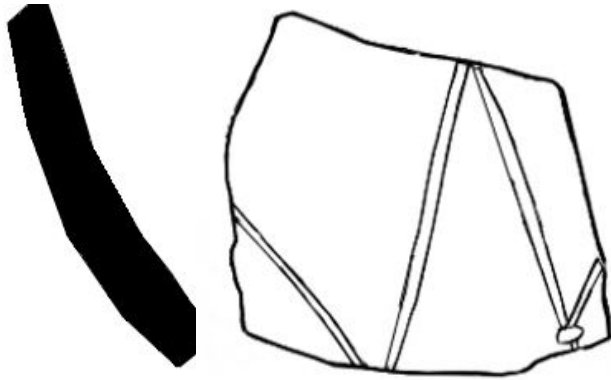

A 130 589

A 130 587

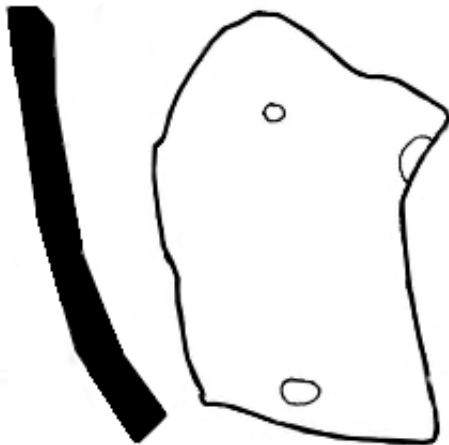
Naleziště 1, jáma 5

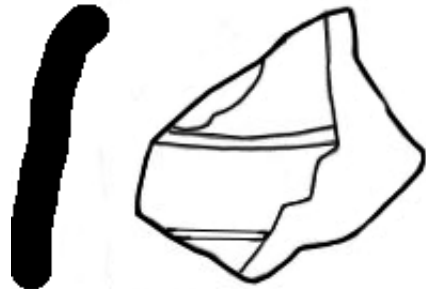
A 130 590

A 130 591

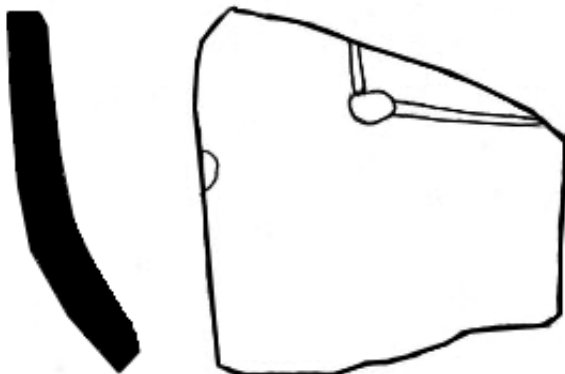
A 130 592

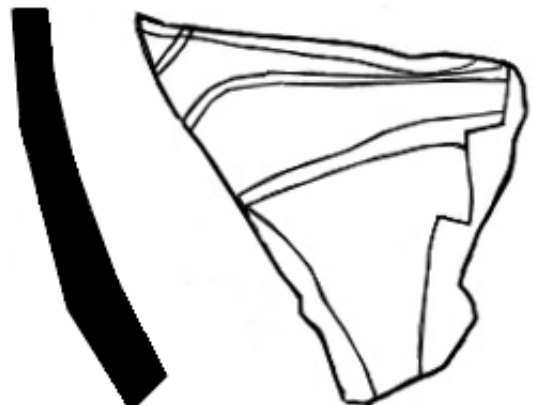
A 130 594

A 130 596

A 130 595

A 130 597

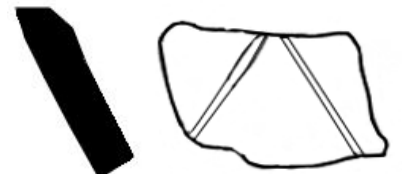
Naleziště 1, jáma 5

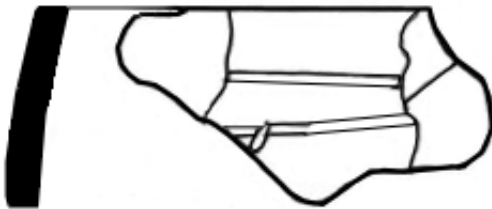
A 130 600

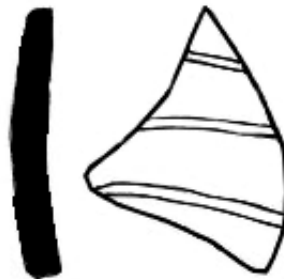
A 130 602

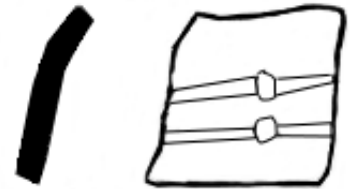
A 130 603

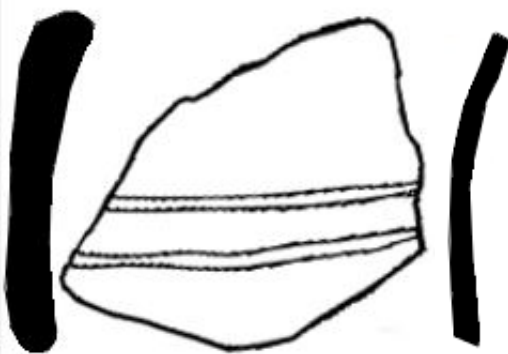
A 130 601

A 130 599

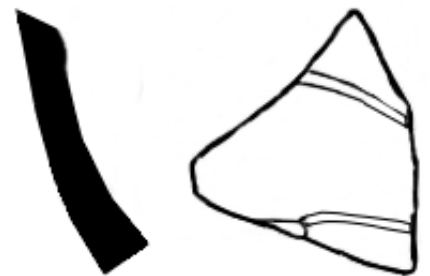
A 130 604

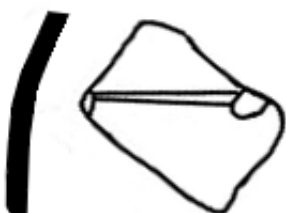
A 130 605

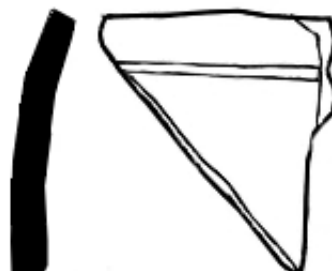
A 130 606

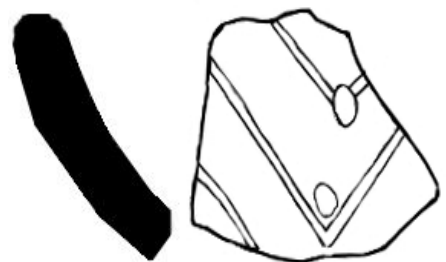
A 130 609

A 130 608

A 130 610

A 130 612

Naleziště 1, jáma 5

A 130 613

A 130 615

A 130 616

A 130 617

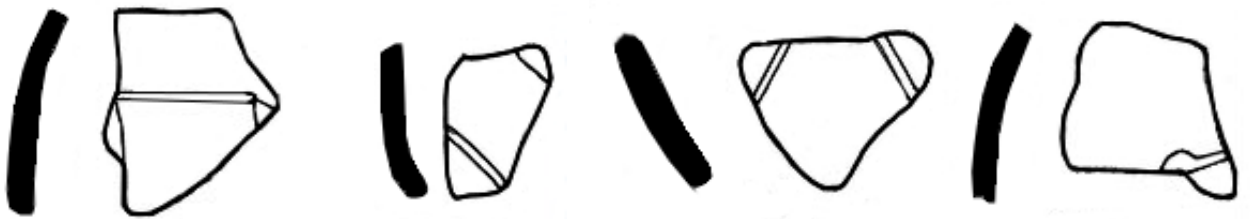

A 130 618

A 130 619

A 130 620

A 130 621

A 130 622

A 130 624

A 130 626

A 130 627

A 130 623

A 130 628

A 130 629

A 130 625

Naleziště 1, jáma 5

A 130 630

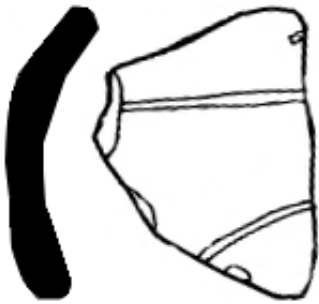
A 130 632

A 130 633

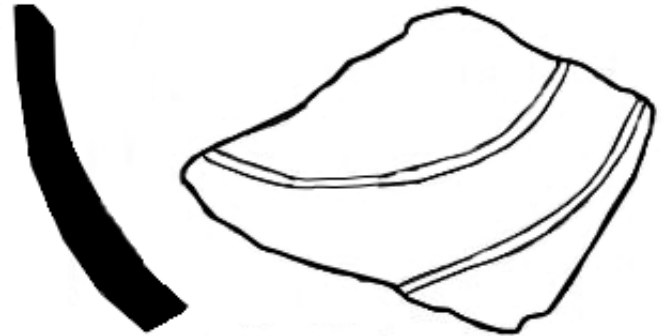
A 130 641

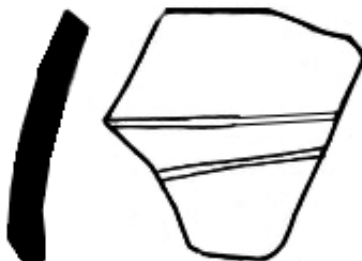
A 130 634

A 130 642

A 130 635

A 130 636

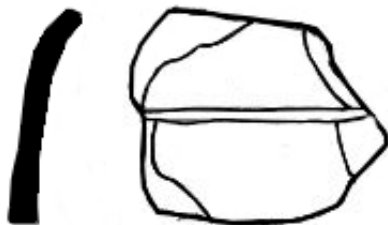
A 130 637

A 130 638

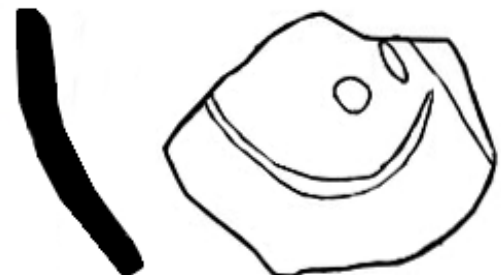
A 130 644

A 130 639

A 130 640

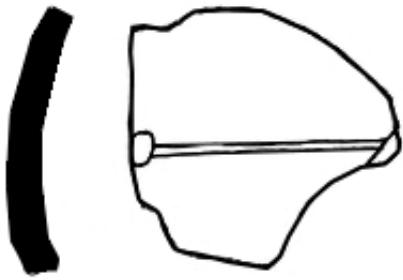

A 130 645

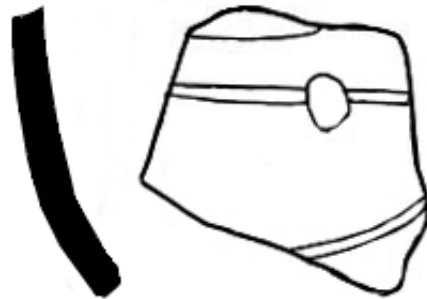

A 130 643

Naleziště 1, jáma 5

A 130 646

A 130 647

A 130 648

A 130 649

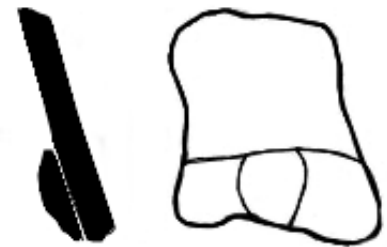
A 130 650

A 130 652

A 130 651

A 130 656

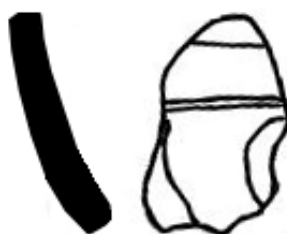
A 130 655

Naleziště 2

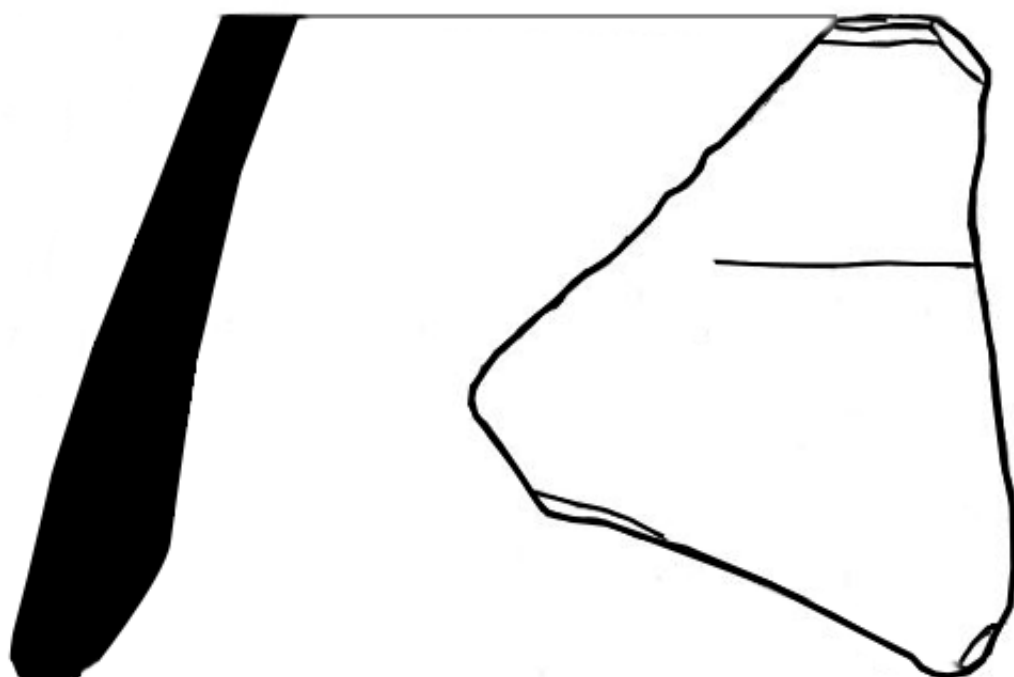
A 130 975

A 130 976

Gabrielovo pole, jáma 3

A 132 089

Fotografická příloha

A 129 006

A 129 208

Fotografická příloha

A 129 222

A 129 226

Fotografická příloha

A 129 231

A 130 546

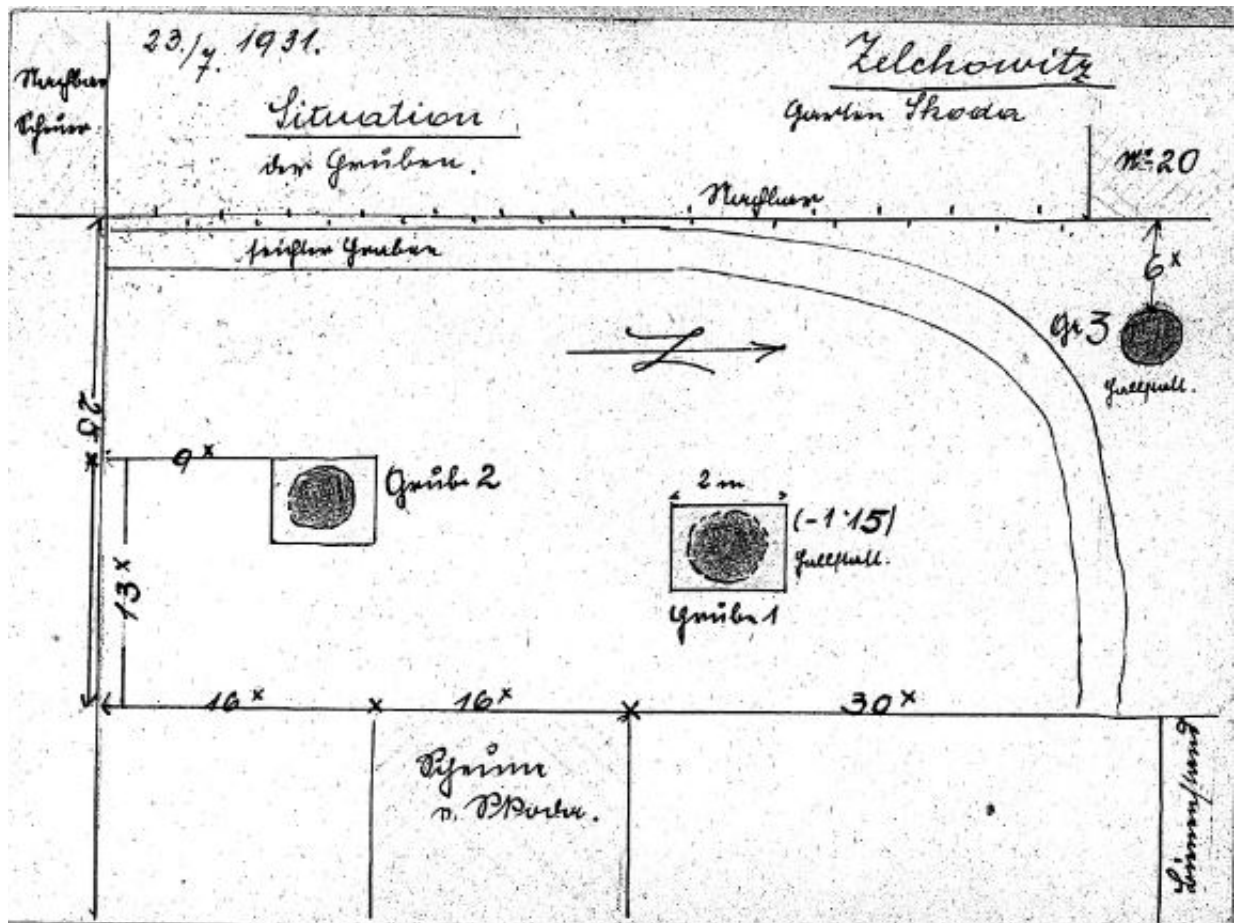
Fotografická příloha

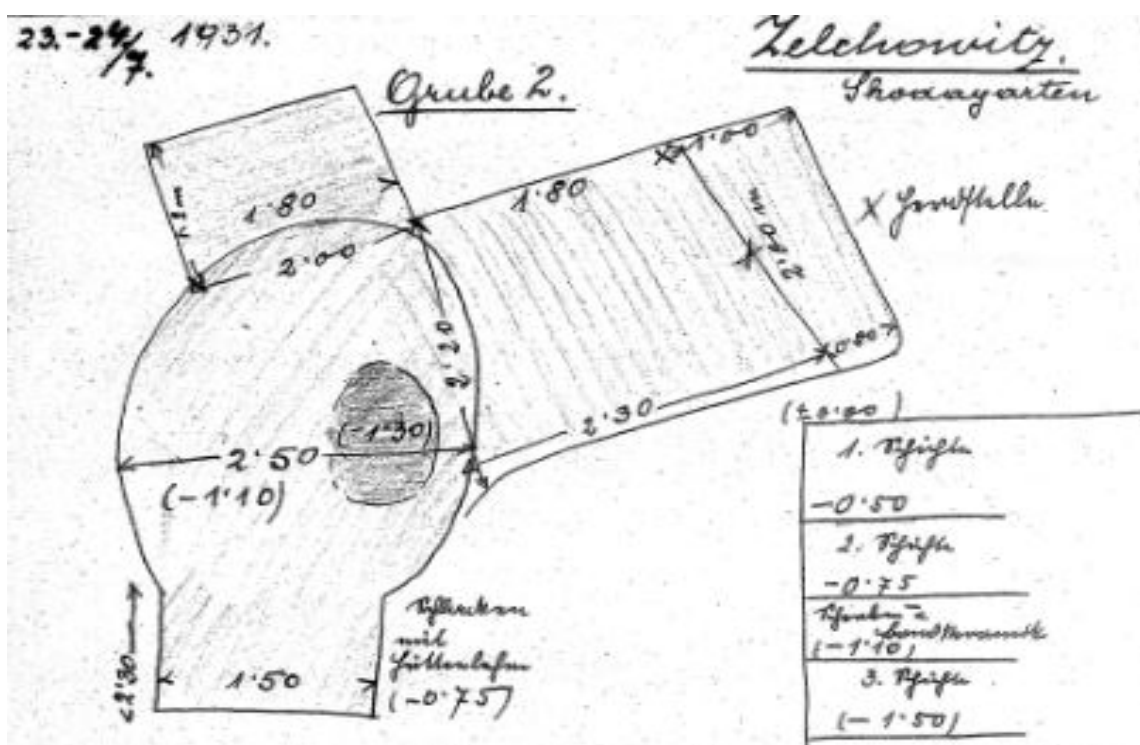
A 130 536

Ukázka původní dokumentace

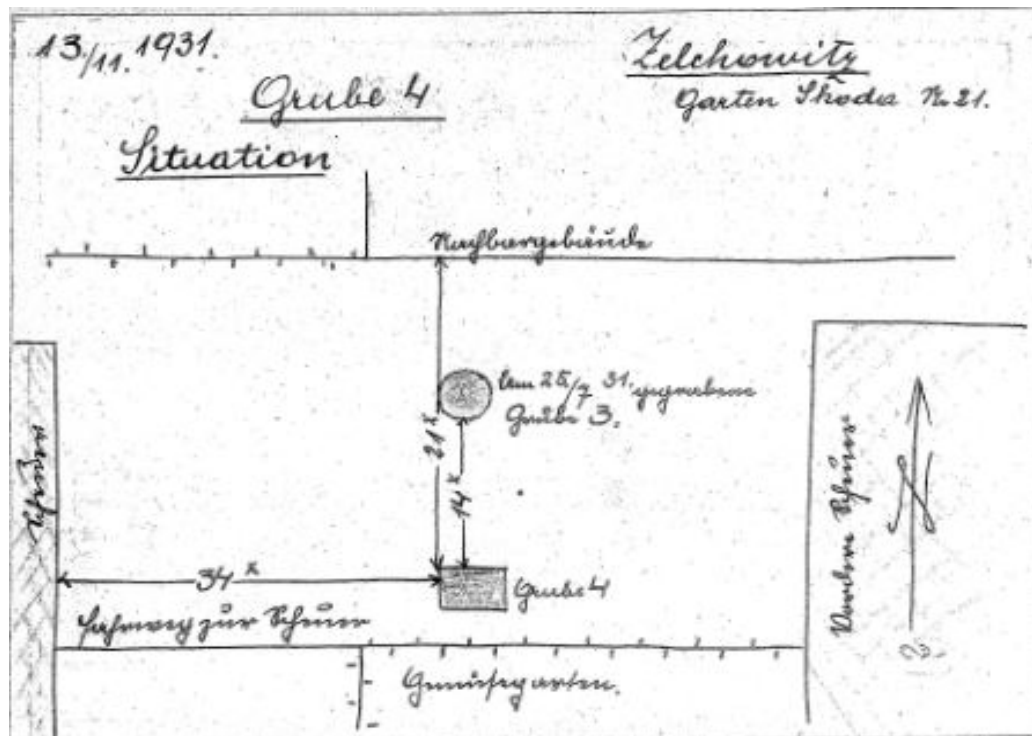

Naleziště 1 - jáma 1, 2 a 3

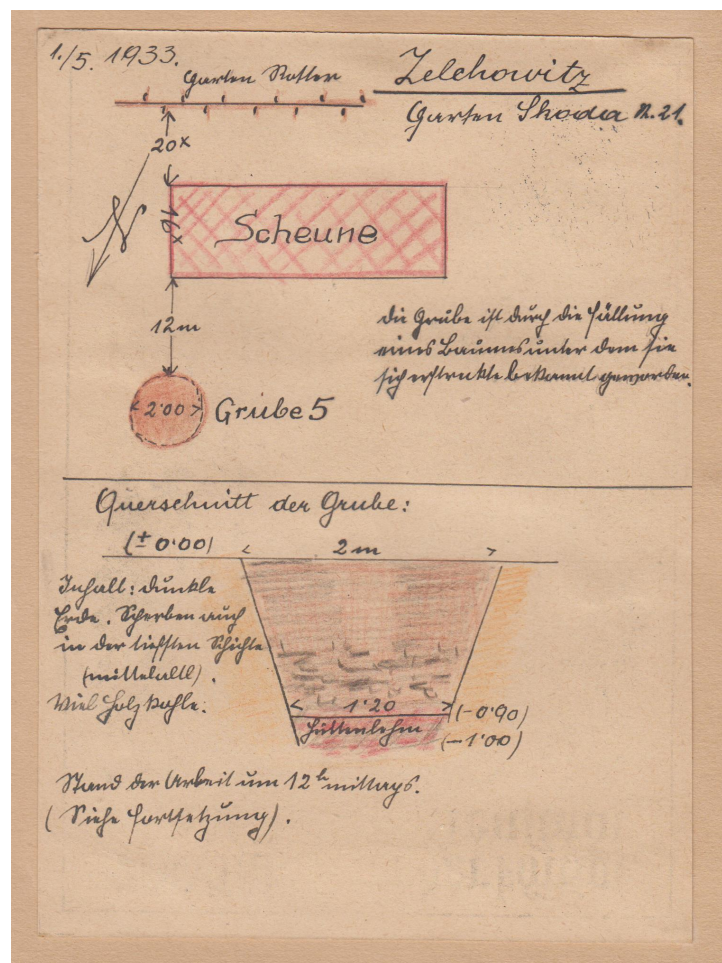

Naleziště 1 - jáma 2 a objekt 2

Ukázka původní dokumentace

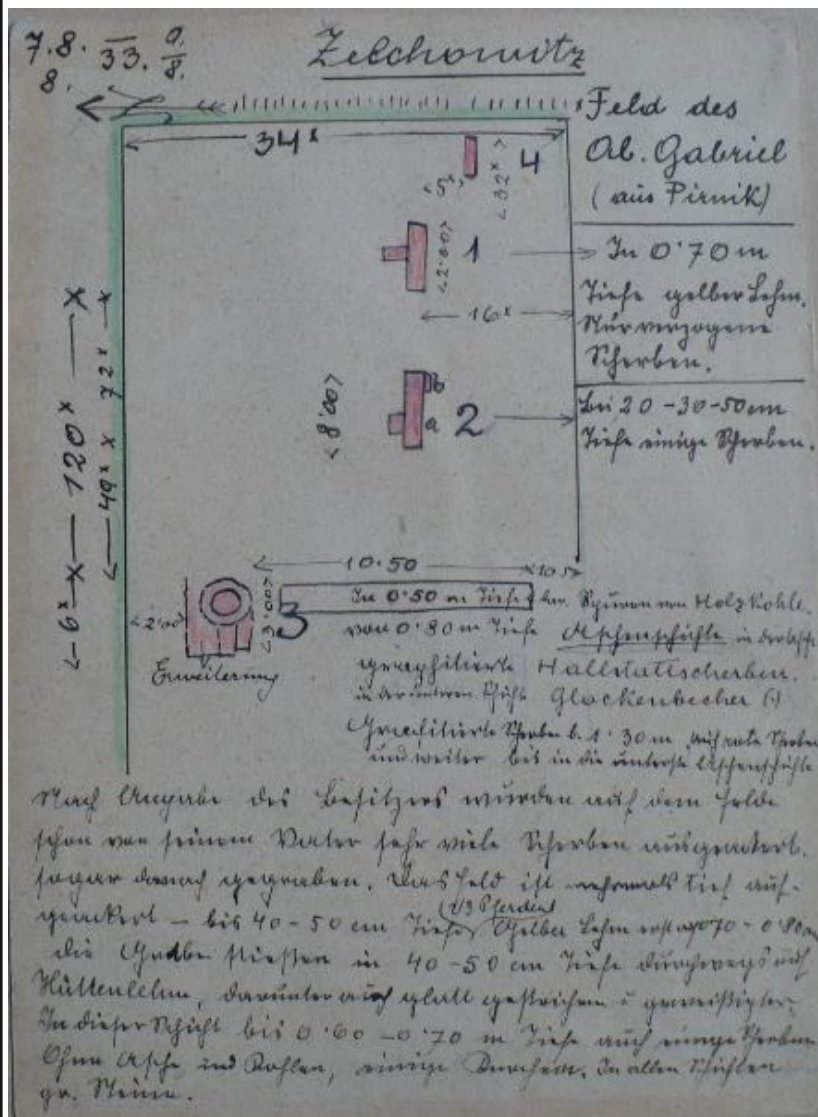
Naleziště 1 - jáma 4

Naleziště 1 - jáma 5

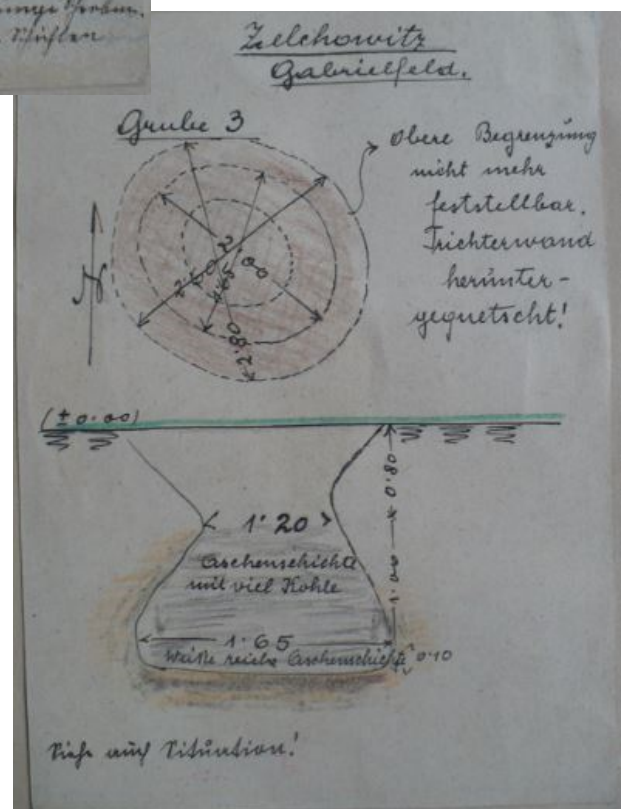
Ukázka původní dokumentace

Naleziště 4
Gabrielova zahrada

Plán naleziště

Jáma 3 a její výplň

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
VONDRÁKOVÁ Hana		F110460

TÉMA ČESKY:

Sídliště kultury s lineární keramikou na katastru obce Želechovice a osídlení této kultury na Šternbersku

NÁZEV ANGLICKY:

The settlement of Linear Pottery Culture in the register of the village Želechovice and the settlement of this culture in Šternberk region

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D. - KHI

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Bakalářská práce se bude věnovat kultuře s lineární keramikou v obci Želechovice u Uničova a osídlením této kultury na Šternbersku.

Cílem předkládané bakalářské práce je zpracování archeologického materiálu z této obce a jejího chronologického zařazení do periodizačního systému LnK. Dále bych také věnovala pozornost přírodnímu prostředí, dějinám bádání, stručně historii osídlení a samotným nálezům ze Želechovic.

Hlavní přínos bude ve zpracování výzkumů, které ve 30. letech 20. století provedl Karl Schirmeisen spolu s Městským muzeem Uničova.

Druhá část se bude věnovat osídlení LnK na Šternbersku, kde vytvořím katalog lokalit a nálezů. Uvedu zde i odkazy na současně uložené nálezů.

Práce bude doplněna grafy, tabulkami, popisným a kresebným katalogem nálezů i nálezových situací.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Archiv NZ VMO, složka Želechovice.

Archiv NZ VMO, Šternbersko.

BĚM, M. 2001: Archeologické zrcadlení.

ČIŽMÁŘ, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě, AMM LXXXIII 1998, 105?139.

DEMEK, J. a kol. 1987: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny.

HÁJEK, Z. 2005: Ohrazené areály kultury s lineární keramikou na Moravě (II). Archaeologiae Regionalis Fontes 7. Olomouc.

HLAVA, M. 2004: Latenská sídliště v Dolní Sukulomi (okr. Olomouc). Poznámky k výzkumům a historii „německého“ muzea v Uničově. In: Pravěk ? Nová řada 14.

HLUBEK, L. 2010: Pravěké a středověké osídlení katastru obce Želechovice. In: Zprávy VMO 300/2010. 81?100.

HOSÁK, L. 1967: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960.

OPLUŠTIL, Z. 1931: Šternbersko. Vlastivědná čítanka.

SCHIRMEISEN, K. 1932: Neolitische Siedlung in Mähr. Neustädter Gebiet. In: Schirmeisen, K.: Verhandlungen des Naturforschendenn Vereins in Brünn, Brno.

SCHIRMEISEN, K. 1933: Einige Ausgraben und Funde aus Mähren. In: Schirmeisen, K.: Zeitschrift des Deutschen Vereins für die Geschichte Mährens und Schlesiens, Brno.

SCHIRMEISEN, K. 1934: Vorgeschichtsfunde von Zielchowitz ? Želechovic. In: Schirmeisen, K.: Verhandlungen des Naturforschendenn Vereins in Brünn, Brno.

SCHIRMEISEN, K. 1935: Neue Ausgrabungen bei Mährish Neustadt. In: Sudeta XI, Heft 4, 97 ?110.

SHIRMEISEN, K. 1943: 15 Jahre Vorgeschichtsforschung in Mährish Neustädter Gebiet. Zeitschrift des Mährischen Landesmuseums ? Neue Folge III, 90?150.

SATRAPOVÁ, B. 2013: Sídliště kultury s lineární keramikou na katastru obce Dolní Dlouhá Loučka a osídlení této kultury na Uničovsku. Rkp. diplomové práce, FF UP Olomouc, Olomouc.

TICHÝ, R. 1960: K nejstarší volutové keramice na Moravě, PA LI/2, 1960, 415?441.

TICHÝ, R. 1962: Osídlení s volutovou keramikou na Moravě, PA LIII/2, 1962, 245?305.

TRŇÁČKOVÁ, Z. 1963: Archeologická sbírka bývalého Městského muzea v Uničově. In: Archeologické rozhledy XV. 83.

VIGNATIOVÁ, J. 1975: Přehled vývoje archeologického bádání na Moravě do začátku XX. století, Zprávy Československé archeologické společnosti při Československé akademii věd, Praha, XVII, seš. 3, 93-125.